

**VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO EVROPSKIH POSLOVA**

**PRIRUČNIK ZA PREVOĐENJE PRAVNIH I DRUGIH AKATA
u procesu evropskih integracija**

Podgorica, maj 2025. godine

SADRŽAJ

I.	SPECIFIČNOSTI PREVOĐENJA PRAVNIH PROPISA	3
II.	PRAVNI SISTEM CRNE GORE	4
	1. Izvori prava Crne Gore	4
	2. Postupak donošenja zakona	10
	3. Posebna uputstva – struktura pravnih akata	11
	3.1. Struktura zakona i grupisanje, odnosno podjela odredaba zakona	11
	3.2. Vrste pravnih normi	15
	4. Obaveze Crne Gore shodno članu 72 SSP-a	19
III.	PRAVNI SISTEM EVROPSKE UNIJE	23
	1. Izvori prava Evropske unije	23
	2. Postupak donošenja pravnih akata EU	26
	3. Elektronske baze Eur-Lex i CELEX	27
IV.	POSEBNA UPUTSTVA ZA PREVOĐENJE AKATA EVROPSKE UNIJE	28
	1. Naziv pravnog akta	28
	2. Preambula	33
	2.1. Naziv organa koji donosi akt	33
	2.2. Pozivanja	34
	2.3. Uvodne izjave	36
	3. Donošenje akta	36
	4. Tekst pravnog akta	37
	4.1. Struktura teksta	37
	4.2. Nazivi odredbi	38
	4.3. Značenje izraza	38
	4.4. Nabranjanje	40
	4.5. Primjeri odredaba	41
	4.6. Izmjene i prestanak važenja pravnih akata	44
	4.7. Pozivanje	47
	5. Završne odredbe	50
	6. Datiranje i potpisi	55
	7. Posebni djelovi pravnih akata i njihova podjela	56
	8. Upotreba skraćenica i skraćenih izraza	57
	9. Valuta	58
	10. Latinski izrazi u engleskom jeziku	58
V.	TEHNIČKA I PRAVOPIŠNA PRAKTIČNA UPUTSTVA	59
VI.	OBRASCI AKATA EVROPSKE UNIJE S PREVODOM	62
VII.	OBRASCI PRAVNIH PROPISA CRNE GORE S PREVODOM	90
VIII.	GLOSAR	99
	1. Pravni termini, izrazi i formulacije iz domaćih akata	99
	2. Termini vezani za državnu upravu Crne Gore	104
	3. Institucije Crne Gore	108
	4. Nazivi osnovnih dokumenata Evropske unije	113
	5. Decentralizovane agencije i službe Evropske unije	114

I. SPECIFIČNOSTI PREVOĐENJA PRAVNIH PROPISA

Ovaj priručnik namijenjen je prevodiocima i drugim stručnim licima koja se bave prevođenjem pravnih propisa sa crnogorskog na engleski jezik i obratno, kao i ostalim poslovima koji podrazumijevaju sačinjavanje dokumenata na crnogorskom i engleskom jeziku za potrebe komunikacije s institucijama Evropske unije. Pored Priručnika za prevođenje pravnih i drugih akata, obavezan instrument za sve institucije uključene u proces evropskih integracija jeste englesko-crnogorska terminološka baza **Monterm** koji se nalazi na veb adresi <https://eiprevod.gov.me/>.

Budući da prevodioci i druga stručna lica, uglavnom nijesu i pravnici, neophodno je istaći osnovne specifičnosti, po osnovu kojih se pravni propisi razlikuju od drugih tekstova. Kako se proces evropskih integracija odvija u dva smjera, nije značajno samo prevesti pravnu tekovinu Evropske unije na crnogorski jezik radi njenog kasnijeg prenošenja u domaće zakonodavstvo, već je izuzetno značajno i prevesti propise Crne Gore na jedan od službenih jezika Evropske unije, najčešće – engleski. U slučaju prevođenja naših propisa na engleski jezik, prevodi neće imati pravno dejstvo za građane Evropske unije, već će služiti kao izvor informacija o crnogorskom pravnom sistemu.¹

To ne znači, naravno, da ne treba posvetiti najveću moguću pažnju preciznosti prevoda. I u ovom slučaju, kao i u procesu prevođenja pravne tekovine EU na crnogorski jezik, radi se o pravnim tekstovima koji podliježu značajnim ograničenjima zbog specifične terminologije i često komplikovanih struktura i koncepata. Da bi prevodioci mogli na pravi način da se izbore sa tim, neophodno je da poznaju, ne samo jezik, već i osnove pravnog sistema Crne Gore, vrste pravnih akata, funkciju nekih njihovih djelova, te da savladaju pravnu terminologiju na crnogorskom i engleskom jeziku. Ovaj priručnik nastao je u pokušaju da im se u tome pomogne.

Prevodioci imaju obavezu da naprave „vjeran“ prevod, ali ne prenoseći svaku riječ izvornog teksta i preslikavajući njegovu sintaksu, tj. stvarajući prevod koji će biti u potpunosti orijentisan ka jeziku izvornog teksta. Fokus je, kako je i ranije bilo riječi, na jeziku prevoda i crnogorske propise treba na engleski prevoditi „u duhu“ engleskog jezika. Pri tome je od suštinskog značaja upravo obezbijediti da su prevodi dovoljno transparentni da omogućavaju uvid u specifičnosti crnogorskog sistema, a da su pri tome razumljivi i pitki čitaocima i da ne odaju utisak bukvalnog prevoda.

Možemo reći da je transparentnost od suštinskog značaja pri izboru terminologije. Treba svakako izbjegavati engleske pravne nazive tehničke prirode da se čitaoci prevoda ne bi dovodili u zabludu da kod nas postoje apsolutno isti instituti kao u anglosaksonskom pravu. Na primjer, crnogorski Osnovni sud nikada ne treba prevoditi engleskim terminom *Magistrates Court*, iako se može reći da se u hijerarhiji sudova ova dva suda nalaze na istom nivou. To bi bilo pogrešno najprije u samom značenju, jer se ova dva suda suštinski razlikuju, a s druge strane moglo bi dovesti čitaoce prevoda do uvjerenja da je naš sistem identičan anglosaksonskom. Zato je bolje odlučiti se za ekvivalent Basic Court, iako takav termin u engleskom jeziku ne postoji, jer on odražava osobenosti crnogorskog sistema.

S druge strane, premda je neophodno koristiti obrasce za formu pravnih akata koji su ponuđeni u ovom priručniku na nivou sintakse, iako nije preporučljivo rečenice dijeliti u više ili kraće rečenice spajati, pravim odabirom sintaksičkih obrazaca može se omogućiti da prevod bude pitak i blizak ciljnom jeziku.

¹ Kada su u pitanju opšta jezička pravila za pisane dokumente engleskom jeziku, referentni okvir predstavljaju Smjernice za engleski jezik Evropske komisije (English Style Guide - A handbook for authors and translators in the European Commission) koji se nalazi na veb adresi https://commission.europa.eu/system/files/2023-11/styleguide_english_dgt_en.pdf.

Neophodno je, zatim, da prevodilac u potpunosti razumije normu napisanu na jeziku izvornog teksta, ali i da ne bude opterećen njenom formom, već da njeno značenje prenese na ciljni jezik u formi koja se u ciljnom jeziku koristi. To zahtijeva poznavanje osnova nomotehnike kako u sistemu jezika izvora tako i u sistemu jezika prevoda. Od velike pomoći u razumijevanju i pronalaženju rješenja u ovoj oblasti je upravo poglavlje ovog priručnika koje govori o pravnim normama, njihovoj prirodi i načinu na koji se one najbolje prevode na engleski jezik. Na primjer, za odredbe koje se na crnogorskom jeziku pišu u prezentu a izražavaju imperativ, u engleskom treba koristiti glagol **shall** koji u tom slučaju izražava upravo imperativ.

Prevodilac je dužan prevoditi i nikako ne smije tumačiti tekst. Zato, ako u tekstu naiđe na nejasnoće ili dvosmislenosti, obaveza mu je da traži službeno tumačenje, a ako takvo tumačenje ne pomogne, nejasnoću tj. dvosmislenost treba sačuvati u prevodu. Ukoliko se u tekstu nalazi izvorni navod iz nekog drugog već prevedenog pravnog akta, prevodilac treba da iskoristiti već postojeći prevod. Stvaranje baze već prevedenih pravnih akata u tome će mu biti od velike pomoći.

II. PRAVNI SISTEM CRNE GORE

Crnogorski pravni sistem primjer je nacionalnog pravnog sistema koji ima dugu tradiciju razvoja i usaglašavanja sa najboljim međunarodnim načelima i standardima, pa otud i evropskim.

Uporedno (komparativno) pravo je još znatno ranije prepoznato kao izvorni metod za uvođenje evropskih standarda, a kao primjer posljednjih godina razvoja korišćeni su zakonski tekstovi starijih država članica, ali i zemalja iz regiona koje su brže napredovale ka tom putu. Samo usklađivanje pravnog sistema sa pravom EU sveobuhvatan je i važan zadatak svih zemalja koje teže članstvu u Uniji.

Za Crnu Goru, osnovu usklađivanja zakonodavstva sadrži sam tekst Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), kroz jasno postavljenu obavezu postepenog usaglašavanja s pravnom tekovinom Evropske unije, dajući prioritet određenim oblastima obuhvaćenim SSP-om. Bitno je istaći da usklađivanje zakonodavstva ne podrazumijeva puko prenošenje odgovarajućih normi pravne tekovine EU u nacionalni pravni sistem, već i njegovu naknadnu primjenu i efikasno sprovođenje, odnosno primjenu zakona i dugih propisa u praksi.

Ispravan pristup može obezbijediti pozitivne rezultate, naročito na dugoročnom planu, kod ocjene nivoa usklađenosti prava Crne Gore s pravom Evropske unije. U tom smislu, a za potrebe što kvalitetnijeg prevođenja domaćih propisa, kojim putem će se evropskom partneru na najtransparentniji način pokazati uspješnost preuzimanja evropskih normi u nacionalno zakonodavstvo, daje se prikaz i pojednostavljeno značenje najkarakterističnijih pravnih akata koji se srijeću u crnogorskom pravnom sistemu.

1. IZVORI PRAVA CRNE GORE

1.1 MEĐUNARODNI AKTI

Međunarodni pravni akti sastavni su dio crnogorskog pravnog sistema. Naime, brojni međunarodni ugovori i konvencije kojima je Crna Gora pristupila ili ih preuzela još iz vremena SFRJ, SRJ i naposljetku SCG, imaju udio u uređivanju odnosa, na unutrašnjem i međunarodnom planu.

U članu 9 Ustava Crne Gore (S. list CG, br. 01/07) jasno je utvrđen primat međunarodnog prava nad domaćim zakonodavstvom čime je potvrđena evropska perspektiva crnogorskog društva: „Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva.”

Vrste međunarodnih pravnih akata su:

CRNOGORSKI	ENGLESKI
ugovor	treaty
sporazum	agreement
okvirni sporazum	framework agreement
konvencija	convention
povelja	charter
protokol	protocol
deklaracija	declaration
modus vivendi	modus vivendi
memorandum o razumijevanju	memorandum of understanding
razmjena pisama, odnosno nota	exchange of notes/letters

Međunarodni ugovori / International Treaties

U svom opštem značenju ugovor je generički pojam za sve vrste samostalnih međunarodnih akata, obavezujućih prema međunarodnom pravu, zaključenih između međunarodnih subjekata u načelu u pisanom obliku, kojim se stvaraju prava i obaveze između stranaka.

U svom posebnom značenju ugovor obično označava „značajnije” međunarodne akte, na primjer ugovore o miru, o granicama, o prijateljstvu, o slobodnoj trgovini i saradnji itd. U međunarodnoj praksi ovaj se naziv sve više zamjenjuje drugim nazivima.

Treba naglasiti da svaki međunarodni ugovor, odnosno sporazum koji su ratifikovala, odnosno potvrdila zakonodavna tijela država ugovornica, po svojoj pravnoj snazi jeste iznad domaćih zakona i podzakonskih akata² (član 9 Ustava Crne Gore).

Međunarodni sporazumi /International Agreements

U svom opštem značenju sporazum je generički pojam za sve vrste međunarodnih akata koji ne pripadaju međunarodnim ugovorima, dok u posebnom značenju predstavlja manje formalan akt koji uređuje uže područje od ugovora.

Pojam sporazum najčešće se koristi za bilateralne ili ograničene multilateralne ugovore. Posebno se upotrebljava za akte tehničke ili administrativne prirode koje potpisuju Vladini predstavnici ili predstavnici Vladinih institucija, a za koje nije potrebno potvrđivanje od strane Skupštine Crne Gore, npr. sporazumi o privrednoj, naučnoj ili tehničkoj saradnji itd. Takođe, sporazumima se uređuju i finansijski odnosi, kao što su, o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, finansijskoj pomoći, itd, a za koje postoji potreba potvrđivanja od strane Skupštine Crne Gore, ukoliko njihovo dejstvo ima finansijski uticaj na Budžet Crne Gore. Većina međunarodnih akata naziva se sporazumom.

Konvencija (Convention)

Konvencija je sporazum ili dogovor o modalitetima i pravilima ponašanja, koji se u savremenom značenju odnosi na međudržavne sporazume čiji se efekti odnose na sve zemlje potpisnice. Obično su otvorene cijeloj međunarodnoj zajednici ili većem broju država koje joj pristupaju i najčešće su dogovorene pod okriljem tijela međunarodnih organizacija ili su ih ona i donijela (npr. UN i EU).

Povelja (Charter)

² Ovo prvenstveno u zavisnosti od ustavnih rješenja država pojedinačno.

Povelja označava posebno formalan i službeni akt kojim se, na primjer, uspostavlja međunarodna organizacija - Povelja Ujedinjenih nacija.

Protokol (Protocol)

Protokoli su manje formalni akti od ugovora, sporazuma ili konvencija. Kada se međunarodna konferencija završi sporazumom o glavnim pitanjima, protokol često sadrži razne odluke koje nijesu unijete u glavni instrument. U tom slučaju protokol predstavlja diplomatski instrument u kome se registruje sporazum po izvjesnim tačkama određenog pitanja, ali nema naziv ugovora ili konvencije.

Dodatno, ovaj pojam pokriva niz međunarodnih akata kao što su akti koji uređuju tumačenje određenih odredaba koje su uređene ugovorom, koji sadrže formalne odredbe koje nijesu ugrađene u sam ugovor, ali i akti koji rješavaju tehnička ili pitanja sprovođenja odredaba samog ugovora. S obzirom da je sastavni dio ugovora potvrđivanje prethodnog uključuje i potvrđivanje samog protokola.

Deklaracija (Declaration)

Deklaracija je izjava kojom se u načelu na jasan, javan i nedvosmislen način nešto daje do znanja. Deklaracijom se može dati saopštenje jedne države kojom ona daje objašnjenja ili opravdanja za određene akcije iz prošlosti ili namjere za svoje buduće akcije. Isto tako, deklaracija je uobičajen naziv za kolektivni akt tijela UN koji nema obavezujuću snagu. Konačno, njeno značenje može biti i naziv ugovornih odredaba na osnovu kojih se stranke obavezuju da će se u budućnosti držati izvjesnih pravila ponašanja, npr. Pariska deklaracija iz 1896.

Memorandum o razumijevanju (Memorandum of Understanding)

Memorandum o razumijevanju predstavlja pismenu izjavu o usmeno postignutom međunarodnom sporazumu, odnosno ispravu o tačnom tekstu postignutog usmenog sporazuma. Često se upotrebljava za utvrđivanje operativnih pravila na osnovu okvirnog međunarodnog sporazuma, ali i za uređenje tehničkih ili usko stručnih pitanja.

Razmjena pisama/nota (Exchange of Letters/Notes)

U najvećem broju slučajeva nota ima karakter jednostranog saopštenja. Međutim, sve češća je praksa da se sklapanje međunarodnih ugovora vrši putem razmjene nota, jer je to najbrži i najpraktičniji put međunarodnog ugovaranja koji ima isto međunarodno dejstvo kao bilo koji drugi ugovor. Obično država koja prihvata notu ponavlja tekst note države koja je uputila notu, kako bi na taj način potvrdila svoj pristanak.

1.2. PRAVNI AKTI SKUPŠTINE CRNE GORE

U sistemu uređenja vlasti u Crnoj Gori, Skupština je nosilac zakonodavne vlasti. Otuda su značaj, broj i vrsta akata Skupštine Crne Gore veliki, a najvažniji su: Ustav, zakoni, Poslovnik Skupštine, pravilnik, odluka, deklaracije, rezolucije, preporuke, zaključci, autentična tumačenja zakona i priznanja.

CRNOGORSKI	ENGLESKI
Ustav	Constitution
zakon	law
Zakon o izmjenama i dopunama zakona o ...	Law Amending the Law on ...
Zakon o budžetu	Budget Law
Poslovnik	Rules of Procedure
odluka	decision
deklaracija	declaration

rezolucija	resolution
preporuka	recommendation
zaključak	conclusion
autentično tumačenje (akta koje donosi)	authentic interpretation

Ustav (Constitution)

Ustav je najviši pravni akt kojim se utvrđuje pravno uređenje države Crne Gore. U skladu s odredbama Ustava Crne Gore, zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Zakon (Law)

Zakon je akt s najvišom pravnom snagom nakon Ustava. U skladu sa odredbama Ustava Crne Gore, zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Zakon i drugi propis objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore", prije stupanja na snagu, a stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja. Izuzetno, kada za to postoje razlozi utvrđeni u postupku donošenja (javni interes), zakon i drugi propis može stupiti na snagu najranije danom objavljivanja. Pravo predlaganja zakona Skupštini imaju Vlada i poslanik, kao i najmanje šest hiljada birača, preko poslanika koga ovlaste.

Zakon o izmjenama i dopunama zakona (Law Amending the Law)

Zakon o izmjenama i dopunama je zakonski akt čijim se odredbama mijenjaju i dopunjavaju odredbe nekog postojećeg zakona. U smislu prethodnog, kao što je i dato u praktičnim primjerima akata Skupštine, ovakvi zakonski akti mogu se usvojiti i samo u obliku zakona o izmjenama zakona ili zakona o dopunama zakona. Prethodno navedeno za zakon važi i za zakone o izmjenama i dopunama ili navedene varijacije.

Zakon o budžetu (Budget Law)

Državni budžet je akt kojim se procjenjuju primici i izdaci države za jednu godinu, u skladu sa zakonom koji donosi Skupština (Zakon o budžetu Crne Gore).

Budžet se donosi za fiskalnu godinu, važi u godini za koju je donesen i njime se detaljno, u odgovarajućim iznosima, utvrđuju primici budžeta po izvorima i vrstama, kao i izdaci po osnovnim namjenama.

Poslovnik (Rules of Procedures)

Poslovnik je akt kojim se uređuju organizacija, način rada i odlučivanja Skupštine Crne Gore. Preciznije, njime se uređuju prava i dužnosti poslanika, postupci u Skupštini, odnos Skupštine i drugih državnih organa, saradnja Skupštine sa parlamentima drugih država, kao i sva druga pitanja koja su od značaja za rad i ostvarivanje funkcija Skupštine.

Odluka

Odluka se donosi kao akt uređivanja unutrašnje organizacije i načina rada Skupštine Crne Gore. Odlukom se odlučuje o izboru, odnosno imenovanju, razrješenju i opozivu, o potvrdi akata o osnivanju ili organizaciji određenih institucija, ili davanju saglasnosti na takve akte kad je to određeno zakonom.

Deklaracija (Declaration)

Deklaracija je akt kojim se izražava opšti stav Skupštine Crne Gore od važnosti za državu i društvo u cjelini, kao i kod pitanja unutrašnje i spoljne politike.

Rezolucija (Resolution)

Rezolucija je akt kojim Skupština Crne Gore ukazuje na stanje i probleme u određenom području i mjere koje bi trebalo preduzeti.

Preporuka

Preporuka je akt kojim se ukazuje na podnešene predstavke i pritužbe o nepravilnostima u radu tijela koja imaju javna ovlaštenja, sa prijedlogom za njihovo razrješenje.

Zaključak

Zaključak je akt kojim Skupština Crne Gore zauzima stav o određenim događajima i pojavama. Na osnovu ocjene stanja u određenoj oblasti zaključkom se zauzima stav, izražava mišljenje ili utvrđuju obaveze Vlade Crne Gore, ministarstava i drugih tijela državne uprave. Radna tijela Skupštine Crne Gore takođe mogu, u okviru svojega djelokruga rada, donositi zaključke, kao i o radu Službe Skupštine Crne Gore, kojima zauzimaju stav, izražavaju mišljenja i podnose prijedloge. Zaključke koje donose radna tijela potpisuje predsjednik tijela koje ih je donijelo.

Autentično tumačenje (Authentic Interpretation)

Autentično tumačenje zakona daje Skupština Crne Gore na osnovu prijedloga koji sadrži odredbe za koje se predlaže davanje autentičnog tumačenja, ali i razloge zbog kojih se tumačenje predlaže.

1.3. AKTI VLADE CRNE GORE

U sistemu uređenja vlasti u Crnoj Gori, Vlada je nosilac izvršne vlasti. U skladu sa Ustavom, Vlada **utvrđuje** prijedloge zakona, i **donosi** uredbe, odluke, rješenja, zaključke i druge akte u skladu sa zakonom, zatim poslovnik i godišnji program rada, druge programe, ocjene i stavove o određenim pitanjima. Ipak, za potrebe informisanja prevodilaca obradićemo samo pojedine.

CRNOGORSKI	ENGLESKI
prijedlog zakona	proposal for a law
uredba	decree
odluka	decision
poslovnik	rules of procedure
rješenje	decision ³
zaključak	conclusion

Prijedlog zakona (Proposal for a law)

Kao što smo već naveli, zakon je akt s najvišom pravnom snagom i mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Procedura usvajanja zakona podrazumijeva više aktivnosti institucija sistema, počev od obrađivača zakona (ministarstvo, poslanik ili 6000 birača posredstvom ovlašćenog poslanika), međuresorske konsultacije, pribavljanje odgovarajućih mišljenja od nadležnih organa, razmatranja na nadležnim sjednicama komisija Vlade, do konačnog teksta **prijedloga zakona** (proposal for a law), koji razmatra i utvrđuje Vlada. U nastavku, **utvrđen prijedlog zakona** dalje se upućuje u skupštinsku proceduru, koja podrazumijeva prvo, drugo i treće čitanje, razmatranje na nadležnim odborima i konačno usvajanje od strane Skupštine Crne Gore.

³ ! ali *rješenje suda* = *ruling* (nekada *order*).

Uredba (Decree)

Uredba je pravni akt Vlade i u hijerarhiji pravnih propisa predstavlja najviši podzakonski akt. Uredbe se objavljuju u "Službenom listu Crne Gore" i stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja. Izuzetno, kada za to postoje razlozi utvrđeni u postupku donošenja, uredba može stupiti na snagu najranije danom objavljivanja.

Treba istaći da, u skladu sa Ustavom, Vlada može - za vrijeme ratnog ili vanrednog stanja, ako Skupština nije u mogućnosti da se sastane - donositi uredbe sa zakonskom snagom, i dužna je da ih podnese Skupštini na potvrđivanje čim ona bude u mogućnosti da se sastane.

Poslovnik (Rules of Procedure)

Poslovnik je akt Vlade kojim se bliže uređuju organizacija, način rada i odlučivanja Vlade Crne Gore, način rada njenih komisija i druga pitanja od značaja za njen rad.

Odluka (Decision)

Odluka je akt Vlade kojim se uređuju pojedina pitanja iz nadležnosti Vlade, daje saglasnost, određuju mjere ili potvrđuju akti drugih tijela ili pravnih lica. Odlukom se, na primjer, mogu urediti i određena pitanja koja se odnose na način rada Vlade, koja nijesu uređena Poslovnikom. Odluke koje donosi Vlada potpisuje predsjednik, odnosno potpredsjednik Vlade.

Rješenje (Decision)⁴

Rješenje je akt koji Vlada donosi kada rješava pitanja iz svoje nadležnosti u skladu sa zakonom. Na primjer, Vlada donosi rješenja u upravnom postupku iz svoje nadležnosti, kao i u oblasti administrativnih pitanja kojima odlučuje o imenovanjima i razrješenjima, postavljenjima, obrazovanju i sastavu raznih radnih tijela, drugim pojedinačnim stvarima i sl.

Zaključak (Conclusion)

Zaključak je akt Vlade kojim se uređuju pojedina pitanja iz njene nadležnosti. Zaključkom se mogu utvrditi poslovi stalnih radnih tijela Vlade (komisija), utvrditi smjernice za pripremu programa rada Vlade ili utvrditi određene pozicije o sprovođenju određene politike Vlade. Zaključak koji donosi Vlada potpisuje predsjednik, odnosno potpredsjednik Vlade.

1.4. AKTI MINISTARSTAVA

Ministarstva donose pravilnike, naredbe i uputstva. Zajednička karakteristika tih akata je da se njima ne mogu ustanovljavati prava i obaveze za fizička i pravna lica. Kao i ostali pravni akti, tako se i pravilnici, naredbe i uputstva objavljuju u "Službenom listu Crne Gore" i stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja. Izuzetno, kada za to postoje razlozi utvrđeni u postupku donošenja, pravilnici, naredbe i uputstva mogu stupiti na snagu najranije danom objavljivanja.

CRNOGORSKI	ENGLESKI
pravilnik	rulebook
naredba	order
uputstvo	instructions

Pravilnik (Rulebook)

Pravilnik je akt kojim se detaljnije razrađuju pojedine odredbe zakona i drugih propisa. Ministarstva donose pravilnike kad su na osnovu zakona za to ovlašćena i uvijek u granicama ovlašćenja sadržanih u tom zakonu.

Pravilnikom se ne mogu ustanovljavati prava i obaveze za fizička i pravna lica.

⁴ ! ali rjesenje suda = ruling (nekada order).

Naredba (Order)

Naredba je akt ministarstva kojim se naređuje ili zabranjuje postupanje u određenoj situaciji koja ima opšti značaj.

Uputstvo (Instructions)

Uputstvom se propisuje način rada i vršenja poslova organa uprave, lokalne samouprave i drugih pravnih lica u vršenju prenijetih, odnosno povjerenih poslova.

1.5. NEKI AKTI SUDSKE VLASTI

CRNOGORSKI	ENGLESKI
presuda	judgment
rješenje	ruling (ponekad order)
zaključak	conclusion

Presuda je pojedinačni akt suda.

Rješenje je pojedinačni akt suda i upravnih organa.

Zaključak je pojedinačni akt suda.

2. POSTUPAK DONOŠENJA ZAKONA

Sam postupak donošenja zakona (priprema, predlaganje, usvajanje i objavljivanje) u Crnoj Gori uređen je odredbama više pravnih akata, od onih sa najvišom pravnom snagom (Ustav Crne Gore), preko onih koji bliže uređuju organizaciju, način rada i odlučivanja Vlade Crne Gore, odnosno Skupštine Crne Gore (odgovarajući poslovници), do onih koji bliže uređuju način objavljivanja zakona (Zakon o objavljivanju propisa i drugih akata).

Zvanični predlagači zakona su Vlada CG, poslanik Skupštine CG ili najmanje 6.000 birača koji ovo pravo ostvaruju preko poslanika koga ovlaste. Budući da je u najvećem broju slučajeva Vlada CG predlagač zakona, slijedi kratak presjek i šematski prikaz postupka donošenja zakona.

Rad na zakonu počinje donošenjem godišnjeg programa rada Vlade, kojim se utvrđuju osnovni zadaci, nosioci tih zadataka, rokovi i način njihovog izvršavanja, a samim tim preciznije uređuje i zakonodavni dio programa rada Vlade⁵.

Ministarstvo, odnosno obrađivač u čijoj nadležnosti je priprema prijedloga zakona, uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležnih organa (Sekretarijat za zakonodavstvo, Ministarstvo evropskih poslova, kao organa nadležnog za potvrđivanje obrasca izjave i tabele usklađenosti tog prijedloga akta sa odgovarajućim propisima Evropske unije, Ministarstva pravde (za zakone kojima se uređuje postupak pred sudovima, kao i odredbe zakona kojima se uređuju sankcije i poseban upravni i prekršajni postupak), ministarstva nadležnog za poslove javne uprave (za zakone kojima se uređuje postupak pred državnim organima, sistem državnih organa i lokalne samouprave), i Ministarstva finansija (procjena fiskalnog uticaja koji sprovođenje tog akta ima na budžet), dostavlja ga Vladi na utvrđivanje, radi daljeg podnošenja, odnosno predlaganja Skupštini Crne Gore.

⁵ Program obuhvata obaveze zasnovane na PPCG-u kao strateškom dokumentu za proces evropskih integracija, godišnjim izvještajima Evropske komisije o napretku Crne Gore, drugim strateškim dokumentima i usvojenim zakonima, članstvu u međunarodnim organizacijama, ratifikovanim konvencijama i sl.

Ministarstvo je obavezno da u pripremi zakona i strategija, radi konsultovanja zainteresovane javnosti, sprovede postupak javne rasprave.

Javna rasprava nije obavezna u sljedećim situacijama:

- kada se zakonom, odnosno strategijom uređuju pitanja iz oblasti odbrane i bezbjednosti i godišnjeg budžeta;
- u vanrednim, hitnim ili nepredvidljivim okolnostima;
- kod manjih izmjena zakona kojima se bitno drukčije ne uređuje neko pitanje.

Kad ministarstvo odluči da nije potrebno sprovoditi postupak javne rasprave, dužno je da, uz prijedlog zakona ili strategije, navede razloge za to. Postupak i način sprovođenja javne rasprave utvrđuje Vlada.

Imajući u vidu obaveze koje proizilaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore Evropskoj uniji, važno je **još jednom istaći da je obrađivač akta dužan da pribavi mišljenje Ministarstva evropskih poslova**, kao organa nadležnog za potvrđivanje sadržaja izjave i tabele usklađenosti sa odgovarajućim propisima Evropske unije. Za te potrebe obrađivač je dužan da popuni obrazac izjave i tabelu usklađenosti, nakon čega slijedi potvrđivanje stepena transpozicije relevantnih akata EU u dati zakon. Na ovaj način se omogućava detaljno upoređivanje stepena usklađenosti pojedinih članova domaćeg propisa sa odgovarajućim članovima primarnog i sekundarnog izvora prava EU, odnosno praćenje stepena usklađenosti domaćih propisa sa evropskim već u ovoj fazi postupka njihove pripreme.

3. POSEBNA UPUTSTVA – STRUKTURA PRAVNIH AKATA

3.1. STRUKTURA ZAKONA I GRUPISANJE, ODNOSNO PODJELA ODREDBA ZAKONA

Pri samom pisanju zakona ili drugog propisa polazi se od pitanja koje obrađivač, odnosno pisac zakona, treba da uredi. Najvažnija su: odnosi koje treba urediti (područje primjene zakona); struktura zakona, odnosno funkcionalni djelovi; definicije pojedinih izraza (pojmovi, koncepti) koji će se koristiti u zakonu; osnovna načela, odnosno regulativa; prelazne odredbe i, konačno, stupanje na snagu. Iz prethodnog jasno proizilazi da je pitanje sistematike i strukture zakona, dakle i podjela njegovih odredaba, od posebnog značaja, kako zbog jasnije preglednosti, odnosno lakše primjene, tako i zbog preciznog utvrđivanja osnovnih načela i budućeg tumačenja samog zakona.

Za sistematiku, odnosno strukturu zakona ili drugog propisa bitno je da se podjela, a samim tim i grupe njegovih odredaba, prikažu prema sadržini koju odgovarajuće odredbe obuhvataju, omogućavajući da u istoj grupi budu odredbe koje su povezane istom prirodom odnosa koje regulišu.

Po pitanju pregleda strukture zakona, treba imati na umu da zastupljenost, odnosno primjena različitih grupacija teksta (djelovi, glave, odsjeci i sl.), zavisi od veličine zakona, odnosno propisa (v. primjere). U tom smislu, dolje prikazani sastav različitih grupacija je najširi primjer koji može biti prisutan kod zakona sa najrazrađenijom strukturom, gdje ipak treba imati na umu da pojedine grupacije neće biti prisutne u onim zakonima, a naročito drugim propisima (podzakonskim aktima) koji imaju manji stepen razrađenosti strukture.

Na osnovu prethodno rečenog dajemo prikaz uobičajene strukture zakona i logičnog rasporeda, odnosno grupisanja i podjele njegovih odredaba.

Struktura zakona

I. Odluka o proglašenju

II. Naziv zakona

III. Uvodni dio

- opšte, odnosno osnovne odredbe (svrha i cilj zakona)
- značenje pojedinih izraza

IV. Središnji dio

- materijalno-pravne odredbe
- organizacione (institucionalne) odredbe
- procesno-pravne odredbe

V. Kaznene odredbe

VI. Prelazne i završne odredbe

Prelazne odredbe sadrže:

- odredbe o donošenju podzakonskih akata
- odredbe o primjeni zakona na već stvorene odnose
- druge odredbe od značaja za primjenu zakona

Završne odredbe sadrže:

- odredbe o odnosu prema drugim propisima
- odredbe o stupanju na snagu
- odredbe o početku primjene

Grupisanje i podjela odredaba zakona

Dio (Part)

Glava (Title)

Odjeljak (Subtitle)

Odsjek (Section)

Poglavlje (Chapter)

Naziv člana (Heading of Article...)

Član - Article

Stav - Paragraph

Tačka ili alineja - Point or indent

Prilog 6 - Annex

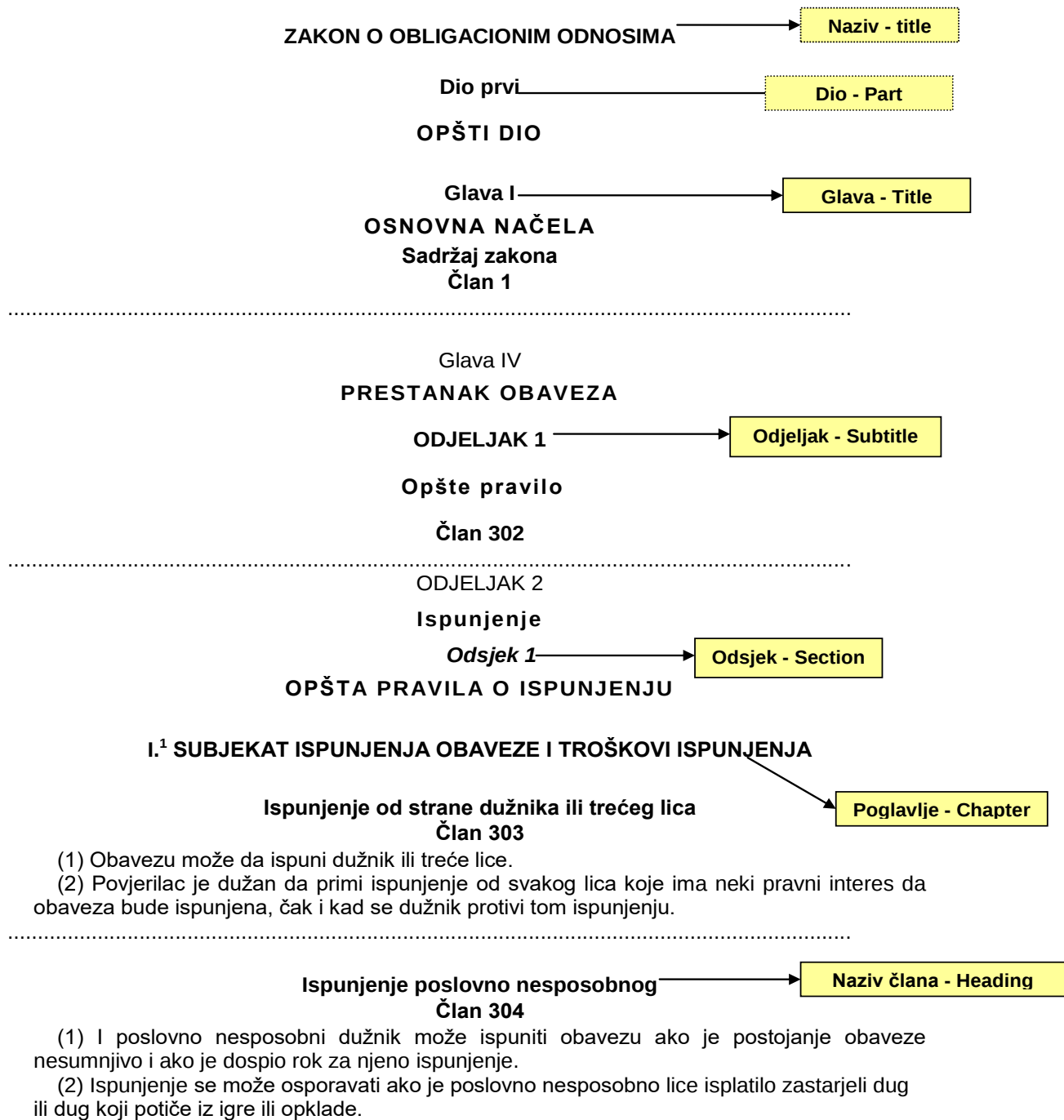
Dodatak ili aneks – Schedule or Appendix

Razlika u strukturi propisa Crne Gore i pravnih akata EU – podstav (subparagraph)

Prije nego što se osvrnemo na primjere u kojima su dati tekstovi domaćih propisa koji sadrže pojedine grupacije i djelove odredaba, ukazali bismo na specifičnost strukture akata Evropske unije koja odstupa od strukture odredaba svojstvenih crnogorskom pravnom sistemu. Naime, za razliku od crnogorskih odredaba gdje članovi sadrže stavove, a stavovi mogu sadržati tačke, odnosno alineje, kod sekundarnih izvora prava EU ustaljena je praksa podjele stava (odgovarajućeg člana) i na **podstav**. Iako će prenošenje takvog dijela norme EU (podstava) u domaći pravni sistem vjerovatno rezultirati propisivanjem jednog stava u crnogorskom propisu, smatramo korisnim da sugerišemo da se pri prevođenju držimo originalne strukture evropskog propisa koja sadrži podstav.

⁶ Prilog se najčešće javlja kod pravilnika, kao akta ministarstva, u kom smislu određenu normu prati adekvatni program, obrazac ili sl. koji se daje u **prilogu** predmetnog pravilnika i čini njegov sastavni dio (v. Primjer 3).

Primjer 1

¹ Obratiti pažnju da se rimski brojevi u ovim slučajevima pišu sa tačkom (kako na crnogorskom tako i na engleskom jeziku)

Primjer 2

ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Poglavlje - Chapter

1. Predmet, obveznici primjene i značenje izraza

Predmet

Član 1

IV. POSTUPCI JAVNIH NABAVKI

1. Vrste, izbor i pokretanje postupka javne nabavke

Vrste postupaka

Član 51

Postupci javnih nabavki su:

- 1) otvoreni postupak;
- 2) ograničeni postupak;
- 3) konkurentski postupak sa pregovorima;
- 4) pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje;
- 5) partnerstvo za inovacije;
- 6) konkurentski dijalog;
- 7) pregovarački postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za nadmetanje.

stav - paragraph

tačka – point

Trošak životnog ciklusa

Član 119

Trošak životnog ciklusa obuhvata sve ili dio sljedećih troškova:

- 1) troškovi koje snose naručilac ili drugi korisnik, kao što su:
 - troškovi nabavke, odnosno kupovine;
 - troškovi korišćenja, kao što je potrošnja energije i drugih resursa;
 - troškovi održavanja;
 - troškovi povezani sa završetkom životnog ciklusa, kao što su troškovi prikupljanja i reciklaže;

alineja - indent

2) troškovi otklanjanja uticaja predmeta nabavke tokom životnog ciklusa na životnu sredinu, ako se može odrediti i provjeriti njihova novčana vrijednost, a koji mogu uključiti troškove smanjenja efekata emisije gasova ili emisije drugih zagađivača, kao i druge troškove ublažavanja klimatskih promjena.

3.2. VRSTE PRAVNIH NORMI

Neophodnost ostvarenja različitih ciljeva i vrijednosti u društvu pravnom regulativom uslovlja je nastanak raznovrsnih pravnih normi. Te norme se razvrstavaju u određene tipove pravnih normi prema subjektima koji ih stvaraju (državne norme, norme drugih organizacija i norme građana); prema vrstama državnih djelatnosti (legislativa, egzekutiva i sudstvo - zakonodavne norme, norme izvršne i upravne vlasti, sudske norme); prema vrstama društvenih odnosa koje uređuju (ustavne, finansijske, trgovinske, građanske, krivične, upravne i druge norme); prema tome da li su stvorene u bližoj ili daljoj vezi s konkretnom situacijom na koju se odnose (uslovne i bezuslovne pravne norme); da li se odnose na neodređeni broj slučajeva ili na konkretan slučaj (opšte i pojedinačne norme); prema obliku jezičkog formulisanja norme (naređujuće, zabranjujuće, ovlašćujuće i dopuštajuće) i prema stepenu određenosti norme, odnosno obimu slobode koju ostavljaju adresatima čije ponašanje uređuju (norme s neodređenim pojmovima, kategoričke i disjunktivne norme, prinudne i dispozitivne norme). Za **pravnu teoriju**, poseban značaj ima podjela pravnih normi na uslovne i bezuslovne, opšte i pojedinačne, kategoričke i disjunktivne, prinudne i dispozitivne.

3.2.1. USLOVNE I BEZUSLOVNE NORME

Djelotvornost prava pretpostavlja da se pravne norme donose unaprijed i prije nego što je nastala konkretna situacija na koju se odnose. Tvorac pravne norme predviđa da će takva situacija nastati ili da može nastati i unaprijed je uređuje zbog njene važnosti. Ta vrsta pravnih normi naziva se uslovnim pravnim normama. Unaprijed donijeta pravna norma ne može se primijeniti ako ne nastupi situacija koja je predviđena u njoj. Nastupanje takve situacije uslov je za primjenu date norme.

Kada nastane određena konkretna situacija, kada se činjenice na koje se norma odnosi već nalaze pred stvaraocem norme, taj stvaralac donosi bezuslovnu normu za tu konkretnu situaciju.

3.2.2. OPŠTE I POJEDINAČNE NORME

Opšte pravne norme odnose se na neodređeni broj slučajeva, odnosno lica koja se nalaze u istoj situaciji ili mogu doći u istu situaciju predviđenu normom.

Pojedinačne norme odnose se samo na jedan, tačno određeni slučaj. Tim slučajem može biti obuhvaćeno jedno ili više lica. Presudno za pojedinačnu normu nije koliko je lica obuhvaćeno tom normom, već da se odnosi na jedan određeni slučaj. Obično se opšte norme smatraju uslovnim normama, a pojedinačne bezuslovnim.

U opšte pravne norme spadaju i **pravna načela** (pravni principi). To su osnovna i najapstraktnija pravila određenog pravnog poretka, najviše opšte pravne norme koje izražavaju vrijednosti na kojima je taj pravni poredak zasnovan i čijem ostvarenju teži u realnim društvenim odnosima. Ta pravna načela utvrđuju se, po pravilu, u najvišim pravnim aktima (naročito u ustavu). Poseban značaj imaju načela pravne sigurnosti, pravednosti, zakonitosti, narodne i nacionalne suverenosti, nezavisnosti sudova, autonomije volje i druga pravna načela.

Norme se različito jezički formulišu i prema oblicima tih formulacija (upotrijebljenih jezičkih iskaza), dijele se na naređujuće, zabranjujuće, ovlašćujuće i dopuštajuće pravne norme.

Naređujuće (preceptivne) norme obavezuju adresate na određeno činjenje ili nečinjenje. Ova vrsta normi javlja se najčešće u upravnom pravu. U našem jeziku se ove norme (*commands*) izražavaju prezentom, a u engleskom se koristi riječ **shall** koja na području prava izražava pravni imperativ. *Shall* se koristi samo u dispoziciji, ali ne i u hipotezi. U novije vrijeme, u Evropskoj uniji postoji tendencija da se jezik prava učiniti razumljivijim običnom čovjeku, pa se predlaže da se umjesto *shall* koristi *must*, ali ovaj prijedlog nije šire prihvaćen.

Primjer:

Visina naknade štete određuje se prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, osim slučaja kad zakon određuje nešto drugo.	The amount of compensation shall be determined in accordance with the prices at the time the court decision is rendered, unless otherwise provided by law.
Novčana renta plaća se mjesečno unaprijed.	Annuity payments shall be made monthly in advance.

Glagol *must* po pravilu se koristi za iskazivanje odredaba kod kojih vršilac radnje nije naveden, niti se iz konteksta može utvrditi, uglavnom u pasivnim rečenicama. *Must* se takođe koristi u odredbama koje zahtijevaju ispunjavanje ili udovoljavanje nekim uslovima, a subjekt nije živo biće:

Vrijednosni papir mora sadržati sljedeće bitne sastojke:	Securities must fulfil the following essential requirements:
Ispitivanje treba obavljati tako da se u potpunosti poštuje ličnost optuženog.	The interrogation must be conducted with full respect for the personality of the person charged.

Zabranjujuće (prohibitivne) norme usmjerene su na zabranu određenog ponašanja, da se nešto ne čini (nečinjenje, uzdržavanje). Ta zabrana može biti izričita, indirektna i nesankcionisana. Propis koji sadrži pravnu zabranu, ali ne i sankciju u slučaju njene povrede, naziva se „nesavršenim zakonom“ („lex imperfecta“).

Za iskazivanje zabrane koristi se negativni imperativ – *shall not* – ili se negira subjekt, npr. *No person shall ...* Kad se izričito navodi da je nešto zabranjeno („zabranjuje se“, „zabranjeno je“), prevodi se sa *it is prohibited*.

Vlasnik stvari ne smije vršiti svoje pravo vlasništva preko granica koje su svim vlasnicima takvih stvari propisane ovim zakonom.	The owner of a thing shall not exercise his right of ownership beyond the limits placed on all owners by this Law...
Niko ne smije ugroziti zdravlje drugih.	No person shall endanger the health of others.
Zabranjena je upotreba ličnih podataka suprotna utvrđenoj svrsi njihovoga prikupljanja.	It is prohibited to use personal data contrary to the purpose for which they were collected.

Odredba kojom se ukida neko ovlašćenje, dozvola ili pravo takođe predstavlja zabranu koja se često izriče sa „ne može se“ ili „nije dopušteno“, odnosno sa *may not* u engleskom. Sličnim odredbama izražava se da neki subjekt ili javna vlast nema ovlašćenje, dozvolu ili pravo da nešto čini:

Odricanje ili odustanak od žalbe ne može se opozvati.	The waiver or withdrawal of an appeal may not be revoked.
... vlasnik nije ovlašćen zabraniti tuđi zahvat u svoju stvar kad je to neophodno	... the owner may not prohibit others to interfere with his property if it is necessary...
Ako je materinstvo, odnosno očinstvo utvrđeno odlukom suda, osporavanje nije dozvoljeno.	A court decision establishing maternity or paternity may not be contested.

Za negiranje obaveze ispunjavanja ili udovoljavanja u crnogorskom jeziku upotrebljava se „nije potrebno“ ili „ne treba“, a u engleskom *need not* ili *no person must*:

Za pravovaljanost ovog sporazuma nije potrebno da bude zaključen u obliku u kojem je sklopljen posao iz kojeg je obaveza nastala.	In order to be valid, this agreement need not be concluded in the same form as the transaction from which the obligation arose.
---	---

Ovlašćujuće (permisivne) norme ne sadrže ni naredbu ni zabranu, nego daju ovlašćenje licu ili grupi lica da stvaraju pravne norme ili druge pravne akte (zaključenje ugovora), odnosno da preduzimaju radnje izvršenja. Ako ovlašćena lica ne pristupe upotrebi ovlašćenja koja su im priznata, neće zbog toga trpjeti nikakvu pravnu sankciju. Odredbe o nadležnostima organa svojevrsan su primjer ovlašćujućih normi.

Ponekad je teško razlikovati dopuštenje od ovlašćenja, ali to ne stvara problem za prevodioca jer, iako je njihova funkcija različita, u engleskom se pretežno upotrebljava *may* za izricanje i dopuštenja i ovlašćenja. Dopusštenje se iskazuje sa „može se”, „smije se” ili „dopušteno je”. U odredbama o postupku „dopušteno je” znači *it is admissible*, dok se izrazi “it is permitted” i “it is allowed” ne koriste u pravnim propisima u engleskom jeziku. Ovlašćenje se u propisima izražava sa „ovlašćen je” ili „može se”. Za izricanje ovlašćenja u engleskom jeziku se, osim “may”, upotrebljava “is authorised to”, “is empowered to”, “has the power to”. Ako je ovlašćenje obavezujuće, odnosno ako traži neku određenu radnju, prevodilac treba da upotrijebi “shall”.

Dopusštenje

Ugovor, kao i drugi pravni posao, može se zaključiti, odnosno izvršiti i preko zastupnika.	Contracts and other transactions may also be concluded or performed through an agent.
Protiv drugostepene presude o utvrđivanju ili osporavanju materinstva ili očinstva revizija je dopuštena.	Appeal is admissible against the judgment of a court of second instance establishing or contesting maternity or paternity.
Ko ima pravo na zaštitu posjeda, smije svoj posjed zaštititi...	Persons having the right of possession may protect their possession.....

Ovlašćenje

...Vlada može ... raspustiti Skupštinu (član 92 Ustava CG).	...the Government is empowered to dissolve the Parliament.
Zastupnik je ovlašćen da, radi očuvanja prava svog nalogodavca, daje potrebne izjave njegovom suugovaraču.	In the interest of safeguarding the rights of the principal, agents are authorised to make necessary statements to the other party.

Osnovna prava i slobode koje su zajemčene Ustavom Crne Gore iskazuju se u obliku naredbi koje obavezuju državu da obezbijedi zaštitu tih prava i sloboda, npr.: "Crna Gora jemči i štiti prava i slobode; prava i slobode su nepovredivi; svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih" – član 6 Ustava CG; "Država jemči ravnopravnost žene i muškarca i razvija politiku jednakih mogućnosti" – član 18 Ustava CG.

Najčešće se ova prava određuju putem indikativnog iskaza „imati pravo”, odnosno “has the right to”: „Svako ljudsko biće ima pravo na život” - „Every human being has the right to life.” U drugim pravnim propisima najčešći oblik za određivanje nekih prava je takođe „imati pravo”, dok se u engleskom upotrebljava “has the right to”, “is entitled to”, ili čak “may”.

Povjerilac ima pravo na zatezne kamate, bez obzira na to je li pretrpio kakvu štetu zbog dužnikovog... zakašnjenja.	The creditor is entitled to interest on arrears regardless of whether any damage was suffered due to the delay.
Protiv rješenja vijeća privatni tužilac ima pravo žalbe.	A private plaintiff may appeal the decision of the court chamber. / A private plaintiff has the right to appeal the decision of the court chamber.

Dopuštajuće norme niti naređuju niti zabranjuju određeno ponašanje, a ne daju ni ovlašćenje za stvaranje normi, već dozvoljavaju (dopuštaju) određeno ljudsko ponašanje (u članu 46 stav 1 Ustava Crne Gore propisuje se: „Svakome se jemči pravo na slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti, kao i pravo da promijeni vjeru ili uvjerenje i slobodu da, sam ili u zajednici sa drugima, javno ili privatno, ispoljava vjeru ili uvjerenje molitvom, propovijedima, običajima ili obredom”). Pri tom, moguće je razlikovati dva oblika tog dopuštenja: dopuštenje utemeljeno neposredno na opštem pravnom propisu (na primjer, zakonu), ili zasnovano na aktu nadležne državne službe (kad su ispunjeni uslovi utvrđeni u zakonu). S druge strane, građani su ovlašćeni za vršenje određenih djelatnosti u zakonu, ali vršenju tih djelatnosti ne mogu pristupiti prije dobijanja određene dozvole nadležnog organa (baviti se advokaturom, pružanjem zdravstvenih usluga, uslugama obezbjeđenja itd.).

Interpretativne norme, odnosno norme definicije posjeduju preskriptivnu funkciju jer njima tvorac norme ili stvara nova značenja ili značenja koja prilikom tumačenja i primjene obavezuju formalno-pravno. Pri tome, treba imati na umu da značenje istog termina u različitim pravnim aktima može biti različito, zavisno od definicije propisane datim aktom. Prilikom utvrđivanja značenja termina treba obratiti posebnu pažnju na to da li su značenja data "primjera radi", pa se značenje može proširiti i na situacije koje nijesu nabrojane, ili je u pitanju "taksativno nabranje" kada izvan datih propisanih značenja nije moguće dodavati nova značenja, pa je tumač (primjenjivač) vezan datim značenjima.

Danas se za formulisanje definicija sve više upotrebljava prezent i u našem i u engleskom jeziku, npr: "pojmovi u ovome zakonu imaju sljedeće značenje:/ For the purpose of this Law, the following terms mean:". Za određivanje pojedinih oznaka nekog pojma ili pojedinih elemenata nekog činjeničnog stanja, odnosno kriterijuma za postojanje nekog stanja, često se u pravnom jeziku upotrebljava „smatrati se”, odnosno “is deemed to be”.

U pravnim propisima indikativni i preskriptivni stavovi prepliću se i međusobno dopunjuju. Tako postoje odredbe koje imaju deskriptivnu ili konstativnu funkciju. One uglavnom opisuju neko činjenično stanje ili konstatuju postojanje nekih entiteta kao što su države, upravna tijela itd. Značenje indikativnih stavova iskazuje se pomoću funktora iz glagola **biti** i njegovih zamjenskih glagola **postojati**, **nalaziti se**, **imati** itd. Dok se ranije u takvim odredbama na engleskom jeziku uglavnom upotrebljavao “shall”, danas se sve više iskazuju u prezentu. Na primjer, odredbe o stvaranju nekog entiteta ili tijela u starijim propisima su se izražavale sa „There shall be...”, a danas sa “There is hereby established” ... “(npr. „There is hereby established a corporation.” umjesto „There shall be a corporation.”). Međutim, prevodilac treba da bude oprezan. Na primjer, „Nema smrtno kazne” prevodi se „There shall be no death penalty”, jer je to zabrana. Danas je upotreba prezenta široko prihvaćena i za formulisanje odredaba kojima se određuje područje primjene nekog zakona, dakle:

This Law applies umjesto This Law shall apply:

Crna Gora je nezavisna i suverena država republikanskog oblika vladavine.	Montenegro is an independent and sovereign state with a republican form of government.
---	--

Skupština ima 81 poslanika.	The Parliament consists of 81 representatives.
Objekt prava svojine je pojedinačno određena stvar.	The object of the right of ownership is an individually identifiable thing.
Na trgovca pojedinca na odgovarajući način primjenjuju se odredbe prvog dijela ovog zakona.	The provisions of the first part of this Law apply analogously to a sole trader.

4. OBAVEZE CRNE GORE SHODNO ČLANU 72 SSP-a

CRNOGORSKI	ENGLESKI
1. Ugovorne strane potvrđuju važnost približavanja važećeg zakonodavstva u Crnoj Gori zakonodavstvu Zajednice, kao i njegovog efikasnog sprovođenja. Crna Gora će nastojati da osigura postepeno usklađivanje svojih važećih zakona i budućeg zakonodavstva s pravnom tekovinom Zajednice. Crna Gora će osigurati pravilno sprovođenje i izvršavanje važećeg i budućeg zakonodavstva. 2. Približavanje će započeti danom potpisivanja ovog sporazuma i postepeno će se proširivati na sve elemente pravne tekovine Zajednice iz ovog sporazuma do kraja prelaznog perioda iz člana 8 ovog sporazuma. 3. Približavanje će se, u ranoj fazi, usredsrijediti na osnovne elemente pravne tekovine koji se odnosi na unutrašnje tržište, uključujući zakonodavstvo u oblasti finansija, pravosuđa, slobode i bezbjednosti, kao i na oblasti trgovine. U kasnijoj fazi, Crna Gora će se usredsrijediti na ostale djelove pravne tekovine..	1. The Parties recognise the importance of the approximation of the existing legislation in Montenegro to that of the Community and of its effective implementation. Montenegro shall endeavour to ensure that its existing laws and future legislation will be gradually made compatible with the Community acquis. Montenegro shall ensure that existing and future legislation will be properly implemented and enforced. 2. This approximation shall start on the date of signing of this Agreement, and shall gradually extend to all the elements of the Community acquis referred to in this Agreement by the end of the transitional period defined in Article 8 of this Agreement. 3. Approximation will, at an early stage, focus on fundamental elements of the Internal Market acquis, including financial sector legislation, Justice, Freedom and Security as well as on trade-related areas. At a further stage, Montenegro shall focus of the remaining parts of the acquis..

4.1. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA

Pravo EU predstavlja vrlo specifičan pravni okvir koji se formira na različitim nivoima i konstantno evoluiru. S obzirom da je ono posebno i autonomno u odnosu na međunarodno pravo i na pravo država članica, da ima veću pravnu snagu u odnosu na pravo država članica i da je neposredno primjenjivo na cijelom prostoru EU na države članice, na fizička i pravna lica, države članice EU usklađuju, tj. harmonizuju svoje pravo sa pravom EU.

Pod pojmom usklađivanje zakonodavstva podrazumijeva se postupak usklađivanja propisa država članica sa pravom EU. U osnivačkim ugovorima postoje različiti termini za izražavanje stepena integracionih procesa: usklađivanje (*harmonization*), približavanje (*approximation*) ili koordinacija (*coordination*), koji se takođe koriste radi izražavanja cilja odredaba pravne tekovine EU za pojedine oblasti.

Usklađivanje zakonodavstva je, dakle, politika EU koja služi postizanju cilja, odnosno ujednačavanju prava u državama članicama u obimu i u mjeri koji treba da omoguće uspostavljanje i funkcionisanje zajedničkog tržišta. Usklađivanje nije samo prosta formalna procedura, niti je samo sebi cilj. To je instrument za ostvarivanje širokog spektra pravno-tehničkih, ekonomskih i političkih ciljeva. Takođe, usklađivanje nije prosto prenošenje (transponovanje) pravnih normi EU u domaće zakonodavstvo. Kvalitet procesa usklađivanja mjeri se i dokazuje **primjenom ovih propisa** u unutrašnjem pravnom poretku. Zbog toga proces usklađivanja, pored aktivnosti legislativnih organa, podrazumijeva i izgradnju neophodne prateće infrastrukture koju čine profesionalna i djelotvorna javna uprava i nezavisno i nepristrasno pravosuđe.

4.2. PREVOĐENJE PRAVNE TEKOVINE EVROPSKE UNIJE

Unutar EU obezbijedena je jednakost i pravna valjanost svih službenih jezika, a definisana su i pravila njihove upotrebe u institucijama EU. Posljednji član (član 314) Ugovora o osnivanju Evropske zajednice utvrđuje da su sve jezičke verzije Ugovora jednako autentične u pravnom smislu, dok član 21 daje pravo građanima da se na službenom jeziku svoje države pismeno obraćaju institucijama ili tijelima Unije i da na istom jeziku dobiju odgovor. Pored toga, na osnovu člana 290 Ugovora, donesen poseban pravni akt (službeni (CELEX) broj u bazi EUR-Lex 31958R00017), koji se smatra svojevrsnom jezičkom poveljom EU, a kojim je propisana upotreba službenih i radnih jezika institucija EU, kao i obaveza sastavljanja pravnih tekstova na službenim jezicima i njihovo objavljuje u "Službenom listu EU"⁸.

Prevođenje pravne tekovine EU spada u prevođenje pravnih tekstova i kao takvo mora se povinovati nizu posebnih pravila i ograničenja. Od opštih uputstava za prevođenje pravne tekovine Evropske unije najprije treba naglasiti da se odustalo od pristupa, da se pravna sigurnost i preciznost može postići samo doslovnim prevodom izvornog teksta, tj. da **proces prevođenja treba da bude orijentisan prema izvornom jeziku**.

To ipak ne znači da se može prevoditi sasvim slobodno. Kako što je već navedeno u nizu priručnika i uputstava na nivou Evropske unije, pisanje i prevođenje pravnih akata **je normirano**. Propisana je struktura akata Unije, koja mora biti ista u svakom jeziku, te sintagme i rečenice koje izražavaju određene pravne radnje i koje moraju biti normirane u svim jezicima. Takođe, propisivan je i način pisanja mjernih i novčanih jedinica, datuma, vremena, te upotrebe znakova navoda, brojeva i slova u nabranjanju odredaba, način navođenja različitih akata i slično. Ali, koliko god ograničavajuće izgledalo tako detaljno propisivanje svih pomenutih aspekata, ono u velikoj mjeri čini posao prevodioca lakšim, jer je broj situacija u kojima je prevodilac prepušten sam sebi u donošenju važnih prevodilačkih odluka sveden gotovo na minimum. Osim toga, kada se govori o prevođenju tako velikog korpusa tekstova kao što je *pravna tekovina EU*, onda je gotovo najzahtjevniji zadatak obezbijediti **ujednačenost i dosljednu** upotrebu terminologije i **strukturu** prevedenih tekstova. A to

⁷ EEC Council: Regulation No 1 determining the languages to be used by the European Economic Community, <http://eurlex.europa.eu/Result.do?code=31958R0001&Submit=Search&RechType=RE CH c elex& submit=Search>

⁸ Jezik ima izuzetno važnu ulogu u procesu formiranja i održanja nacionalnog identiteta. Napori na građenju nadnacionalnog evropskog identiteta podrazumijevaju da je višjezičnost demokratska nužnost koja garantuje ravnopravnost svih građana Evropske unije. Evropska svijest o tome da je Evropska unija, ne samo ekonomska već i politička zajednica i zajednica vrijednosti i dalje je vrlo snažna. Sloboda, jednakost i solidarnost osnovne su vrijednosti suživota u društvu. Tolerancija, pravna država i pravda određuju ustrojstvo moderne demokratije koja se doživljava kao vrijednost za sebe, ne samo kao oblik državnog uređenja nego i kao način života. EU je nastala iz želje za „produbljivanjem solidarnosti naroda, uz poštovanje njihove istorije, kulture i njihovih tradicija“. Odluke evropskih institucija utiču na svakodnevni život građana Unije i da bi one imale legitimitet neophodno je da građani aktivno učestvuju u procesima odlučivanja o njima i to bez ikakve jezičke barijere.

se može postići ukoliko se utvrdi što više pravila i pripremi što veći broj glosara, na čije će se korišćenje prevodioci obavezati.

Pravna terminologija na nivou Evropske unije je veoma specifična, što ima odraza i na izbor prevodnih ekvivalenata. Naime, da bi se obezbijedilo da se pravni termini Evropske unije ne tumače jednako kao pravni termini iz domaćeg zakonodavstva država članica, svjesno su uloženi napor da se stvore novi termini na nivou Evropske unije, pri čemu su glavni kriterijumi da novi termin bude prevodljiv i transparentan.

Još jedan izazov u prevođenju je učestala upotreba skraćenica. Iako se u već pomenutom *Manual of Precedents for Acts Established within the Council of the European Union* jasno navodi da upotrebu skraćenica treba izbjegavati kad god je moguće, osim u posebnim slučajevima kao što su nabiranja, tabele, grafikoni i slično, ipak smo svjedoci da se u praksi skraćenice izuzetno često koriste. Ono što za nas predstavlja veći problem od njihove česte upotrebe jeste činjenica da ne postoje pravila koja bi nam pomogla da odlučimo kako da se sa njima nosimo u prevođenju. Naime i u engleskom jeziku, koji smo uzeli kao izvorni, pojavljuju se i koriste akronimi koji nijesu nastali iz punog naziva na engleskom jeziku⁹.

Neophodno je da prevodioci razumiju u potpunosti tekst koji prevode, ali ga oni ne smiju tumačiti u pravnom smislu. **Prevodilac treba da izrazi „ono što je u tekstu rečeno“, a ne ono što on „misli da bi trebalo biti rečeno“.** Ako se jave nejasnoće u izvornom tekstu, prevodioci moraju konsultovati tekst na nekom drugom jeziku Evropske unije, po mogućnosti francuskom, jer je veliki dio *pravne tekovine* u originalu nastao upravo na francuskom jeziku. Ukoliko i nakon provjere teksta na više jezika nedoumice ostanu neriješene, prevodilac je dužan da na to skrene pažnju.

Ovaj priručnik sadrži primjere obrazaca pravnih akata EU sa primjerima odredaba koje su normirane, tj. gdje prevodioci treba da koriste tačno definisane formule (npr. prelazne i završne odredbe). Međutim, kada se radi o odredbama koje se tiču predmeta akta, područja primjene, značenja, izraza, te prava i obaveza, tada treba prevoditi u duhu crnogorskog jezika, u mjeri u kojoj je to moguće.

Sa aspekta forme, potrebno je naglasiti da prevodilac ne smije da mijenja osnovnu strukturu originala: raspored poglavlja, članova, stavova. Čak i kada se pojave duge i nerazumljive rečenice, prevodilac ne bi trebalo da ih dijeli na više cjelina, niti da spaja kraće rečenice u jednu, jer bi se time poremetio broj rečenica, pa bi pozivanje na neku od njih u daljem tekstu bilo pogrešno. Ipak, ako je nužno, a ponekad zaista jeste, može se duža rečenica prekinuti i sljedeća smisljena cjelina nastaviti iza tačke i zareza.

Shodno proceduri pravnici će vršiti pravno tehničku redakтуру prevedenog teksta (eventualno ukazati na propuste u prevođenju, značajne za dalji rad). Samo u ovakvoj interakciji i razmjeni informacija može se ostvariti napredak i olakšati posao prevođenja pravne tekovine EU svima koji u tom procesu učestvuju.

4.3. PREVOĐENJE POMOĆU RAČUNARA

Prevođenje je danas, kao i većina djelatnosti, pod snažnim uticajem razvoja informacione tehnologije. Time se mijenja uloga prevođenja i prevodilaca u savremenom svijetu. Mijenja se i brzina

⁹ Uz to, u našem jeziku postoji niz skraćenica koje su nastale od prevoda punog naziva nekog organa ili dokumenta, kao što su STO – akronim za Svjetsku trgovinsku organizaciju, ili OEBS – za Organizaciju za evropsku bezbjednost i saradnju. Međutim, postoji još veći broj skraćenica koje su nastale od punog naziva na stranom jeziku i kao takve ušle u naš jezik, gdje su se odomaćile.

procesa prevođenja (mašinsko vs ručno), cijena prevođenja kao intelektualne usluge, ali i kvalitet odnosno vrednovanje prevoda kao proizvoda.

Kao ideja, prevođenje pomoću mašine datira još od 17. vijeka, a postaje realnost tek krajem 20. vijeka. Računarski programi stvaraju nesavršene prevode, zbog toga nijesu podesni za književne prevode, ali jesu za prevođenje tehničkih priručnika, naučne dokumentacije, komercijalnih prospekata, poslovnih pisama, medicinskih izvještaja i slično.

Termin „mašinsko prevođenje” (*machine translation* – MT) odnosi se na kompjuterizovane sisteme odgovorne za stvaranje prevoda sa ili bez čovjekove pomoći. Granica između čovjekovog prevođenja uz pomoć mašine (*machine-aided human translation* – MAHT) i mašinskog prevođenja uz pomoć čovjeka (*human-aided machine translation* – HAMT) često je nejasna i zato bi termin prevođenje uz pomoć računara mogao da obuhvati oboje.

U najširem smislu, **mašinsko prevođenje** (“machine translation”, MT):

- obezbjeđuje dosljednost u upotrebi terminologije,
- eliminiše dosadno i sporo otklanjanje pravopisnih i slučajnih grešaka,
- može se lako prilagoditi zahtjevima naručioca različitim stepenima dovršenosti teksta,
- veza putem interneta omogućava prevodiocima direktan pristup:
 - (a) pomoćnim sredstvima i alatima za prevođenje (onlajn rječnici),
 - (b) tekstovima istog ili sličnog sadržaja, pojmovnicima i leksičkim bazama podataka, dvojezičnim paralelnim korpusima,
- brzim pregledom i pretraživanjem “radne” verzije prevoda, korisniku se omogućava racionalan pristup odgovarajućem dijelu prevedenog teksta, a zatim i kvalitetna obrada tog dijela teksta.

No, ono što je za nas vrlo bitno, jer smo uveliko zagazili u organizaciju prevođenja na taj način, jeste takozvano automatsko i poluautomatsko prevođenje teksta uz pomoć računara (**Computer Aided Translation - CAT**) koje je postalo dio naše svakodnevice. Na tržištu se nude programi u rasponu od jednostavnih rječnika, koji se koriste za traženje prevoda i sinonima pojedinih termina, do programa koji analiziraju gramatičku i sintaksičku strukturu teksta i automatski prevode pojmove, fraze i rečenice, uzimajući u obzir jezičke i gramatičke različitosti jezika izvora i jezika prava. Na internetu se mogu naći obrasci za prevođenje tekstova i čitavih veb stranica.

Postoje mnogi programi ove vrste, kao npr. **Word Translator, NeuroTran, Deja Vu, Wordfast** i program koji je postao svojevrsni standard za automatsko prevođenje – **TRADOS**. Trados, koji po mogućnostima spada u tzv. tešku artiljeriju, proizvod je istoimene njemačke firme i razvijen je u kasnim 1980-im, dok su prve Microsoft Windows verzije dvije glavne komponente paketa objavljene početkom 1990-ih. Kombinuje dvije tehnologije, segmentaciju i prevodilačku memoriju. Radi na principu neuralnih mreža i aktivno pretražuje internu bazu podataka, tzv. *Translation Memory* (TM – prevodilačka memorija). TM se popunjava tokom prevođenja, a program munjevito pretražuje svoju radnu memoriju i nudi moguće prevode rečenica, fraza i pojedinih riječi po obrascu “poklapanja”, tj. stepena podudaranja izvornih i ciljnih termina. Najnovija verzija programa iz 2024. godine, koju koristi Ministarstvo evropskih poslova, uključuje mogućnosti vještačke inteligencije (AI). Ono što je ključno, međutim, za korištenje bilo kojeg programa i alata za prevođenje, uključujući one koji se oslanjaju na vještačku inteligenciju (veliki jezički modeli) jeste aktivno popunjavanje memorija i tekstualnih i terminoloških baza i njihovo kontinuirano unapređivanje i “čišćenje”. Prema tome, kontrola kvaliteta i redaktura postaju ključne uloge prevodilaca, terminologa i stručnih redaktora koje treba naročito osnažiti stavljanjem akcenta na građenje što većeg korpusa prevoda visokog stepena pouzdanosti.

Mašinsko prevođenje ograničeno je nealgoritmičkom prirodom teorije prevođenja, pa sva ograničenja izražena još pedesetih godina prošlog vijeka ostaju da važe i danas. Ipak, napredak

statistike, informatike i vještačke inteligencije, s jedne strane i lingvističkih teorija, računarske i korpusne lingvistike, prepoznavanja ljudskog govora, obrade prirodnog jezika itd. s druge strane, obezbjeđuju mašinskom prevođenju sve veći, mada i dalje ograničen uspjeh u vrlo strogo ograničenim uslovima (novi tageri i parseri, programi za rješavanje leksičke višeznačnosti, leksička semantika, leksičke baze podataka i pojmovnici, baze znanja, unošenje pragmalingvističkih i tekstualnih informacija u programe, prevodilačka memorija itd.) Zbog toga, nadamo se da prevodilački programi neće predstavljati samo pomoćni alat ljudskom prevođenju (npr. CAT/MT) ili brze postupke koji prethode ljudskom prevođenju, već da će u strogo ograničenim, unaprijed poznatim ili pripremljenim leksičkim, morfosintaksičkim, pragmalingvističkim i diskursnim uslovima (npr. institucionalni tekstovi, uputstva za upotrebu mašina i uređaja, bezbjednosne komunikacije u pomorskom i vazdušnom saobraćaju, abstrakti naučnih članaka) biti u stanju da naprave prevod koji će zahtijevati minimum čovjekove intervencije. Istraživanja na planu mašinskog prevođenja stalno doprinose boljem razumijevanju procesa ljudskog prevođenja i jasnijem lingvističkom opisu teksta, vrednovanju prevoda i podučavanju prevođenju. Tako će postepeno otpadati ili pak slabiti neke od predrasuda o mašinskom prevođenju.

III. PRAVNI SISTEM EVROPSKE UNIJE

Evropska unija je danas zajednica 27 država članica sa 449 miliona stanovnika, a u njoj se službeno komunicira na 24 jezika. EU kao "krovna konstrukcija" počiva na tri stuba: **prvi stub** čine evropske zajednice, **drugi stub** je saradnja u oblasti spoljne i bezbjednosne politike, **treći stub** čine policijska i pravosudna saradnja u krivičnim stvarima.

Istorijat: Od samog početka njenog stvaranja, u temelje Evropske (ekonomske) zajednice ugrađene su sve osnovne velike ideje i vrijednosti: garancija mira, jednakost, sloboda, solidarnost, lična i kolektivna bezbjednost. Da bi se takva, ipak uopštena načela ostvarivala, morala su biti stavljena u okvir vladavine zakona, u osnovne dokumente EU: od Pariskog i Rimskih ugovora, preko Jedinstvenog evropskog akta, do Ugovora o Uniji, koji je dopunjen ugovorima iz Amsterdama i Nice, kao i Lisabonskim ugovorom. Sve to zajedno čini evropsko primarno zakonodavstvo. Na osnovama takve regulative, a za potrebe složene ekonomske, političke, monetarne i socijalne integracije, „proizvode“ se zatim brojni drugi propisi (dugoročnijeg ili privremenog karaktera). To je sekundarno zakonodavstvo EU, koje prije stupanja na snagu prolazi i složenu proceduru odlučivanja u institucionalnom trouglu: Savjet – Evropska komisija – Parlament. Iako je u osnovi riječ o nadnacionalnim propisima, oni uvijek moraju uvažavati nacionalni suverenitet zemalja članica Evropske unije i njihove interese. Tu spadaju: regulative, direktive i odluke – kao obavezujući pravni akti za sve države članice; te preporuke i mišljenja – kao neobavezujući pravni akti.

Sveukupno evropsko pravo (znači u sva tri stuba EU) najčešće se naziva **pravna tekovina** i predstavlja širok pojam koji obuhvata:

- **načela i političke ciljeve osnivačkih ugovora,**
- **zakonodavstvo koje je donijeto radi primjene ugovora i praksu Suda pravde,**
- **deklaracije i rezolucije EU,**
- **mjere koje se odnose na zajedničku vanjsku i bezbjednosnu politiku,**
- **mjere koje se odnose na pravosuđe i unutrašnje poslove,**
- **međunarodne sporazume u nadležnosti EU koje su zaključile Unija i države članice.**

1. IZVORI PRAVA EVROPSKE UNIJE

Pravni sistem EU razlikuje se od nacionalnog i međunarodnog prava i označava se kao pravni sistem *sui generis*. Pravna tekovina EU ne odnosi se samo na države članice, već i na fizička i pravna lica u njima. Pravo EU čini skup propisa koji se dijeli u dvije grupe - primarne i sekundarne. **Primarne**

izvore stvaraju države članice EU prilikom **uređivanja međusobnih odnosa** i sama EU **zaključivanjem sporazuma** sa trećim državama i međunarodnim organizacijama. **Primarno pravo ima prednost u odnosu na sekundarno.**

Primarne izvore prava čine:

a) **Osnivački ugovori** kojima su uređena osnovna pitanja nastanka i rada evropskih zajednica, te samim tim predstavljaju osobeni ustavni okvir njihovog postojanja. Osnovni ugovori su: Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za uglj i čelik (zaključen na period od 50 godina, prestao da važi 2002. godine); Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice; Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju; Jedinствeni evropski akt kojim su izmijenjeni i dopunjeni osnivački ugovori; Ugovor o osnivanju Evropske unije; Ugovor iz Amsterdama; Ugovor iz Nice; ugovori o spajanju organa tri zajednice i ugovori o pristupanju novih država članica tokom procesa evropskih integracija od početnih šest do današnjih 27 država članica.

b) **Opšta pravna načela** koriste se prilikom primjene prava EU u popunjavanju pravnih praznina i prilikom utvrđivanja pravog značenja nejasnih odredaba pozitivnog prava EU. Polaznu osnovu za utvrđivanje opštih pravnih načela predstavljaju načela koja su zajednička za pravne poretke država članica.

c) **Međunarodni sporazumi** evropskih zajednica čine sporazume koje Evropska zajednica zaključuje sa trećim državama i međunarodnim organizacijama. Najznačajniji međunarodni sporazumi su trgovinski sporazumi, sporazumi o saradnji i sporazumi o pridruživanju, odnosno o stabilizaciji i pridruživanju.

Pored tzv. primarnog zakonodavstva, najobimniji dio posla na prevođenju odnosi se na tzv. **sekundarno zakonodavstvo**, odnosno **propise koje donose institucije EU**. Danas se u EU primjenjuje više od 20.000 različitih akata sekundarnog prava. **Sekundarni izvori prava EU su propisi opšte primjene**, a razvile su ih institucije EU u okviru ovlašćenja koja su im povjerena. Ti propisi mogu biti **obavezujući i neobavezujući**, u skladu sa članom 249 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice.

Obavezujuće sekundarne izvore prava čine regulative, direktive i odluke.

a) **Regulative**, koje se ponekad u literaturi navode i kao pravila, pravilnici ili uredbe¹⁰ (engleski: regulation, francuski: règlement, njemački: Verordnung) imaju **opštu primjenu**, obavezujuće su u cjelini i neposredno se primjenjuju. One uređuju materiju na opšti način i zbog toga se javlja potreba za dodatnim mjerama za njihovo sprovođenje.

Regulative imaju opšti, normativni karakter i sadrže apstraktne pravne norme. One se odnose na **neodređeni broj lica i situacija** i ne prestaju primjenom u jednom konkretnom slučaju. **Po tome su veoma slične zakonima u unutrašnjem pravu države.**

Za regulative je karakteristično da se **neposredno primjenjuju na teritoriji država članica**. Njihovoj primjeni ne prethodi neka druga vrsta legislativne intervencije organa država članica.

Regulative su obavezujuće u cjelini i obavezuju sve subjekte, počevši od organa država članica, pa sve do fizičkih i pravnih lica. Iz njih se direktno izvode prava i obaveze za sve subjekte, bez ikakve razlike.

¹⁰ Više pokušaja da se ovakvim izrazima prevede naziv regulativa (kao posebna vrsta pravnog akta EU) nije dalo rezultate. Jednostavno, takvi prevodi naziva ove vrste akta nijesu ušli u jezički život. Zbog toga su se autori Priručnika, na osnovu potrebe da se koriste što transparentniji prevodi, opredijelili za termin „regulativa“ kao najbliži izvornom terminu na engleskom jeziku.

Regulative se nalaze na samom vrhu hijerarhijske ljestvice, jer sadrže opšta pravila i direktno se primjenjuju. One imaju najveću pravnu snagu i obavezuju sve, kako na nivou Unije, tako i nivou država članica. Sve ostale odluke organa zajednica moraju biti u skladu sa regulativama.

b) **Direktive**, odnosno uputstva¹¹ (engleski: directive, francuski: directive, njemački: Richtlinie), prema članu 249 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice, **opisuju cilj koji je obavezan za države članice i rok za njihovo postizanje** (uvođenje određene zabrane, promjena standarda i slično), ali je u nadležnosti država da odaberu oblik i način postizanja tog cilja. Direktive dolaze kao kompromis između potrebe za ujednačenim zakonodavstvom unutar Zajednice i potrebe da se zadrži što veća raznolikost pravnih sistema država članica.

Direktive, dakle, ne obavezuju u cjelini, već samo u pogledu cilja, roka i rezultata koje treba postići. Državama članicama se ostavlja sloboda u pogledu izbora sredstava, oblika i metoda za izvršavanje obaveza koje proističu iz direktive. Pored toga, legislativna intervencija države članice kod direktive ne samo da nije zabranjena nego je nužna i potrebna. Ovdje država mora donijeti neki propis, npr. zakon ili uredbu, da bi sprovela direktivu. Bez toga se direktiva ne može implementirati na nacionalnom planu.

Takođe, direktive nijesu upućene svim subjektima, već samo državama članicama. U načelu, one su bez značaja za individualne subjekte, što znači da se fizička i pravna lica ne bi mogla pozvati na direktive pred domaćim sudovima i drugim organima.

Direktive, dakle, obavezuju samo u pogledu cilja i rezultata. No, bez obzira na to, države nemaju potpunu slobodu u sprovođenju direktiva. Prema stavu Evropskog suda pravde, one moraju da izaberu onu mjeru, sredstvo ili formu implementacije koja treba da obezbijedi korisno dejstvo direktive. Na primjer, država će morati da donese zakon, a ne podzakonski akt, ako je za izvršenje direktive potrebno ukidanje ili izmjena postojećih zakona. U tom slučaju donošenje pravilnika ili uputstva ne bi bilo dovoljno.

Takođe, države moraju da poštuju rok koji je dat u direktivi zbog istovremene i ujednačene primjene pravne tekovine EU u svim državama članicama. Njima se zabranjuje da uvode izuzetke i odstupanja koja nijesu predviđena direktivom. Radi obezbjeđenja jednoobraznosti u primjeni, nekad se donose toliko detaljne i precizne direktive da države članice gotovo da nemaju izbora.

c) **Odluka** (engleski: decision, francuski: décision, njemački: Entscheidung) pojedinačni je administrativni akt koji obavezuje samo one kojima je upućen - države, pravna i fizička lica. Prema pravnom dejstvu, odluke se mogu podijeliti na izvršne, upravne i kvazi sudske. Odluke, dakle, nemaju opšti karakter. One obavezuju u cjelini i neposredno se primjenjuju. Regulišu konkretne situacije i upućene su pojedinačnim subjektima, državama članicama ili fizičkim i pravnim licima.

Istina, treba imati u vidu da pravni akti organa EU nijesu uvijek i do kraja jasno razdvojeni po nazivu, funkcijama i hijerarhijskom ustrojstvu. Zahvaljujući Sudu pravde i njegovim presudama, došlo je do priličnog zamagljivanja i ublažavanja granice između regulativa i direktiva kad je riječ o pravnom dejstvu. Naime, Sud je dopustio individualnim subjektima da štite i ona prava koja za njih proističu iz direktiva, iako su one upućene samo članicama, a ne i pojedincima. Naravno, direktive nemaju uvijek neposredno dejstvo kao što je to slučaj sa regulativama. To je moguće samo izuzetno i pod određenim uslovima, od kojih je najvažniji da država članica kojoj je direktiva upućena nije u

¹¹ I ovdje se autori Priručnika opredjeljuju za izraz koji je u praksi najčešće u upotrebi, s obzirom da je izraz „uputstvo“, koji se često olako miješao sa ostalim uputstvima ili uputstvima za upotrebu nekih proizvoda, u suprotnosti sa važnošću koju ima direktiva u evropskom pravnom poretku.

određenom roku sprovela potrebne mjere. U tom slučaju pojedinci se mogu i pred domaćim organima vlasti pozvati na prava iz direktive.

Neobavezujući pravni akti su:

a) Preporuka (engleski: recommendation, francuski: recommandation, njemački: Empfehlung) i **mišljenje** (engleski: opinion, francuski: avis, njemački: Stellungnahme) su pravno neobavezujući akti i više predstavljaju „korisne smjernice”. Sudovi ih uzimaju u obzir u postupku tumačenja i primjene domaćeg prava.

b) Ostali sekundarni pravni akti su pravila kojima se uređuje način rada organa EU, uputstva, preporuke ili mišljenja jednog organa upućena drugom organu Unije, zatim odluke o osnivanju raznih odbora i pomoćnih tijela, kao i statuti tih tijela i drugo.

Presude Suda pravde Evropske unije:

S obzirom na važnu ulogu koju imaju u tumačenju prava Unije i ustanovljavanju nepisanih pravnih principa, kao izvori prava nezaobilazno se moraju istaći i interpretativni instrumenti Suda pravde Evropske unije i Opšteg suda (nekadašnjeg Prvostepenog suda). U tom smislu, presude Suda pravde Evropske unije detaljnije razrađuju ideje zakonodavca i pomažu u određivanju djelokruga i načina primjene propisa. Sud pravde ima zadatak da nadgleda sprovođenje prava EU, ima mogućnost da objašnjava i dopunjava osnivačke ugovore i pravo EU, odnosno da preciznije definiše pojedine aspekte prava EU. Praksa Suda pravde Evropske unije definisala je primat prava EU nad domaćim pravom. Pored primata prava Unije, druga njegova odlika jeste princip neposredne primjenljivosti. Ovaj princip odnosi se na mogućnost individualnih subjekata prava EU da zahtijevaju od domaćeg suda da zaštiti njihova prava koja proističu neposredno iz ugovora ili drugih akata Unije.

2. POSTUPAK DONOŠENJA PRAVNIH AKATA EU

2.1. NAČELA PRI DONOŠENJU PRAVNIH AKATA

U stvaranju pravne tekovine EU, tj. postupku donošenja odluka od prijedloga do konačne odluke, bitna su dva načela kojima se rukovodi Unija: **načelo supsidijarnosti** i **načelo proporcionalnosti**, koji su definisani članom 5 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice.

Načelo **supsidijarnosti** podrazumijeva da u oblastima podijeljene nadležnosti između Unije i država članica Zajednica djeluje samo ako ciljeve i mjere predloženog djelovanja ne mogu u zadovoljavajućoj mjeri - znači, bolje i efikasnije - ostvariti same države članice. Pri tome je rukovodeće načelo da se odluke donose što je moguće bliže samim građanima Unije. Da bi se ovo načelo implementiralo neophodno je da se radi o oblasti konkurentskih nadležnosti (znači o pitanjima u kojima Unija dijeli nadležnost sa državama članicama) i da ovo pitanje nije već regulisano propisima država članica.

Načelo **proporcionalnosti**, odnosno primjerenosti, obezbjeđuje da Zajednica normativno ne interveniše više nego što je potrebno za ostvarivanje njenih ciljeva i mjera. To znači da se aktima organa Unije mogu sužavati, odnosno ograničavati prava građana Unije samo kada to ograničenje služi legitimnom cilju i kada je to ograničenje proporcionalno cilju koji se njime želi postići.

Pored dva ključna načela koja karakterišu pravnu tekovinu EU u različitim oblastima, još jedno značajno načelo je i **fleksibilnost**. Ona omogućava bližu bilateralnu saradnju između država članica, pod uslovom da se ta saradnja ostvaruje uz promovisanje ciljeva Unije i zaštite njenih interesa,

poštovanje načela utvrđenih osnivačkim ugovorima, nemogućnost postizanja ciljeva postojećim mehanizmima Unije, obuhvatanje većine država članica, poštovanje pravne tekovine EU, poštovanje nadležnosti, prava i obaveza država koje nijesu obuhvaćene saradnjom i otvorenost za kasnije učešće ostalih država članica.

2.2. POSTUPCI DONOŠENJA PRAVNIH AKATA

Pravni akti u EU donose se na specifičan način putem više razrađenih postupaka.

Postupak **saodlučivanja** danas je najznačajniji postupak donošenja pravnih akata u Uniji. Postepeno je razvijan kroz revizije osnivačkih ugovora, obuhvatajući sve više područja djelovanja Unije, čineći samu proceduru jednostavnijom i obezbjeđujući veći demokratski legitimitet odluka. Prema ovom modelu, Savjet EU i Evropski parlament su ravnopravni partneri u zakonodavnom procesu. Tako pravni akt može biti donesen samo ako su ovi akteri saglasni po pitanju konačne odluke.

Postupak **savjetovanja** zahtijeva mišljenje Parlamenta prije nego što Savjet EU donese odluku o pravnom aktu koji predlaže Komisija. Međutim, ni Komisija niti Savjet EU nijesu obavezni da prihvate izmjene koje se predlažu u mišljenju Parlamenta.

U oblastima odlučivanja koje karakteriše konsenzus, u donošenju odluka primjenjuje se postupak **pristanka** Parlamenta. Ovaj postupak primjenjuje se kada Parlament ne učestvuje u zakonodavnoj proceduri, ali je njegov naknadni pristanak uslov za stupanje na snagu određenog akta. Ovaj postupak primjenjuje se u oblastima koje se odnose na organizaciju i ciljeve strukturnih i kohezionih fondova, određene poslove Evropske centralne banke, zatim zaključivanje važnih međunarodnih sporazuma sa trećim državama i postupak pristupanja novih država članica.

Postupak **saradnje** uveden je Jedinstvenim evropskim aktom 1987. godine, a proširen na više oblasti Ugovorom iz Maastrichta 1992. godine. Međutim, ovaj trend promijenjen je Ugovorom iz Amsterdama promovisanjem načela saodlučivanja. Zbog toga metod saradnje primjenjuje se samo u oblasti ekonomske i monetarne unije. Osim ovih oblika, unutar pojedinih institucija postoji niz pravila u donošenju odluka kojima se utvrđuju posebni oblici kvalifikovane većine kod odlučivanja.

3. ELEKTRONSKE BAZE EUR-LEX I CELEX

EUR-Lex je zvanična onlajn baza pravnih akata Evropske unije i drugih javnih dokumenata, objavljena na 24 zvanična jezika EU. *Službeni list Evropske unije* takođe se objavljuje na EUR-Lex-u. Korisnici mogu besplatno pristupiti bazi EUR-Lex i otvoriti besplatan nalog koji nudi dodatne funkcije, naročito u naprednoj pretrazi (EUR-Lex *advanced search* na adresi: <https://eur-lex.europa.eu/advanced-search-form.html>).

Baza podataka CELEX (Communitatis Europae Lex) je sistem koji omogućava pristup pravnim dokumentima Evropske unije, uključujući ugovore, sekundarno zakonodavstvo, sudsku praksu i pripremne akte (prijedloge). Prvobitno je razvijena radi olakšavanja pravnog istraživanja i osiguranja transparentnosti zakonodavnih procesa EU. CELEX je integrisan u EUR-Lex portal 2001. godine, čime je učinio pravne tekstove dostupnijim javnosti. CELEX funkcioniše unutar portala EUR-Lex kao sistem za jedinstvenu identifikaciju pravnih dokumenata EU. Svaki dokument u EUR-Lex-u dobija CELEX broj, koji je nezavisan od jezika i omogućava efikasno preuzimanje pravnih tekstova.

Svaki pravni dokument ima **CELEX broj (oznaku)**, strukturiran u četiri dijela - sektor, godina, tip dokumenta i broj dokumenta (npr. 32000L0060 za Okvirnu direktivu EU o vodama). Korisnici mogu

pretraživati dokumente pomoću CELEX brojeva, osiguravajući precizan pristup ugovorima, zakonodavstvu, sudskoj praksi i prijedlozima akata. CELEX brojevi omogućavaju dubinsko povezivanje između srodnih pravnih akata, olakšavajući navigaciju kroz propise EU. EUR-Lex preuzima pravne publikacije iz **CELLAR**-a, sistema Evropske unije za skladištenje podataka, obezbjeđujući ažuriran pristup pravnim tekstovima.

IV. POSEBNA UPUTSTVA ZA PREVOĐENJE AKATA EVROPSKE UNIJE

1. NAZIV PRAVNOG AKTA

Naziv pravnog akta sastoji se iz sljedećih djelova:

vrsta akta,

broj akta,

naziv organa koji donosi akt,

datum donošenja akta,

predmet akta,

informativni dodatak.

EN	Council Regulation (EC) No 1206/2001 of 28 May 2001 on cooperation between the courts of the Member States in the taking of evidence in civil or commercial matters
CG	Regulativa Savjeta (EZ) br. 1206/2001 od 28. maja 2001. godine o saradnji između sudova država članica u pribavljanju dokaza u građanskim i privrednim stvarima

1.1. VRSTA AKTA

1.	regulation	regulativa
2.	delegated regulation	delegirana regulativa
3.	implementing regulation	sprovedbena regulativa
4.	directive	direktiva
5.	delegated directive	delegirana direktiva
6.	implementing directive	sprovedbena direktiva
7.	decision	odluka
8.	delegated decision	delegirana odluka
9.	implementing decision	sprovedbena odluka
10.	recommendation	preporuka
11.	opinion	mišljenje
12.	act	akt
13.	action programme	akcioni program
14.	agreed minutes	usaglašeni zapisnik
15.	agreement	sporazum
16.	code of conduct	kodeks ponašanja
17.	common position	zajednički stav
18.	common strategy	zajednička strategija
19.	communication	saopštenje

20.	communiqué	službeno saopštenje
21.	conclusions	zaključci
22.	convention	konvencija
23.	cooperation agreement	sporazum o saradnji
24.	corrigendum	ispravka
25.	declaration	deklaracija
26.	Europe agreement	evropski sporazum
27.	final report	završni izvještaj
28.	framework agreement	okvirni sporazum
29.	framework decision	okvirna odluka
30.	general programme	opšti program
31.	green paper	zelena knjiga
32.	guideline(s)	smjernica(e)
33.	initiative	inicijativa
34.	interinstitutional agreement	međuinstitucionalni sporazum
35.	interpretative communication	interpretativno saopštenje
36.	joint action	zajednička akcija
37.	joint declaration	zajednička deklaracija
38.	joint position	zajednički stav
39.	memorandum of understanding	memorandum o razumijevanju
40.	notice	obavještenje
41.	pact	pakt
42.	preliminary programme	preliminarni program
43.	proposal	prijedlog
44.	protocol	protokol
45.	report	izvještaj
46.	resolution	rezolucija
47.	statement	izjava
48.	supplementary resolution	dopunska rezolucija
49.	treaty	ugovor
50.	white paper	bijela knjiga
51.	non-paper	radni dokument
52.	negotiating framework	pregovarački okvir

BROJ AKTA

No 64	br. 64
2011/85/EU	2011/85/EU
97/83/EC	97/83/EZ
(EC) No 314/2000	(EZ) br. 314/2000
(ECSC, EC, Euratom) No 3163/94	(EZUČ, EZ, Euratom) br. 3163/94
84/255/EEC	84/255/EEZ
(EEC) No 918/83	(EEZ) br. 918/83
95/614/ECSC	95/614/EZUČ
92/547/Euratom	92/547/Euratom
95/1/EC, Euratom, ECSC	95/1/EZ, Euratom, EZUČ
97/105/JHA	97/105/PUP
99/12/CFSP	99/12/ZVBP
ECB/1998/17	ECB/1998/17
93/C 225/04	93/C 225/04
COM(93) 299 final	KOM(93) 299 konačni tekst

PE 220.895/fin.	EP 220.895/kon.
SEC (89) 2187 final	SEK (89) 2187 konačni tekst
ESC 236/94	ESK 236/94

1.2. DATUM DONOŠENJA AKTA

of 24 May 1978	od 24. maja 1978. godine
----------------	--------------------------

U tekstu pravnih akata mjesec se piše slovima, dok se u fusnotama prilikom pozivanja piše brojem (kao i u originalu).

1.3. PREDMET AKTA

Prilikom prevođenja naziva pravnog akta treba izbjegavati relativne rečenice i uvijek ih treba zamijeniti odgovarajućim prijedlogom. Izrazi *concerning*, *regarding*, *relating to* prevode se formulacijom sa prijedlogom „o“. U slučaju propisa za sprovođenje drugog propisa koristi se prijedlog „za“.

<i>(Regulation) establishing the standard import values...</i>
Treba prevesti:
<i>Regulativa o utvrđivanju standardnih uvoznih vrijednosti ...</i>

<i>Directive ... concerning urban waste water treatment</i>
Treba prevesti:
<i>Direktiva ... o prečišćavanju komunalnih otpadnih voda</i>
A NE:
<i>Direktiva koja se odnosi na...</i>

Directive A amending Directive B	Direktiva A o izmjenama Direktive B
Directive A amending and consolidating Directive B	Direktiva A o izmjenama i o utvrđivanju prečišćene verzije Direktive B
Directive A repealing Directive B	Direktiva A o prestanku važenja Direktive B
Directive A amending Directive B and repealing Directive C	Direktiva A o izmjenama Direktive B i o prestanku važenja Direktive C
Directive A on ... and amending/repealing Directive B	Direktiva A o... i o izmjenama/prestanku važenja Direktive B
Directive A repealed by this Directive	Direktiva A koja je prestala da važi usvajanjem ove direktive/Direktiva XXX koja je stavljena van snage ovom direktivom
Regulation A repealed by Regulation B	Regulativa A koja je prestala da važi usvajanjem Regulative B/Regulativa A koja je stavljena van snage Regulativom B
Directive A implementing Directive B	Direktiva A za sprovođenje Direktive B
Directive A adapting to technical progress Directive B	Direktiva A o prilagođavanju Direktive B tehničkom napretku

Directive A laying down provisions for implementation of Directive B	Direktiva A o utvrđivanju odredaba za sprovođenje Direktive B
Directive A laying down detailed rules for the application / implementation of Directive B	Direktiva A o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu/sprovođenje Direktive B
Council Directive XXX (amended and consolidated)	Direktiva Savjeta XXX (izmijenjena i prečišćena)
Regulation A concerning the derogation(s) ... from Regulation B	Regulativa A o odstupanju(ima) ... od Regulative B
Regulation A laying down derogations/measures derogating from ...	Regulativa A o utvrđivanju odstupanja/mjera koje odstupaju od ...
Regulation A derogating /providing for a derogation from Regulation B	Regulativa A o odstupanju od Regulative B
Regulation A granting Portugal a derogation from Regulation B	Regulativa A o odobravanju Portugaliji odstupanja od Regulative B
Regulation A derogating from and amending Regulation B	Regulativa A o odstupanju od Regulative B i izmjenama Regulative B

Engleski particip perfekta u nazivu prevodi se našim trpnim glagolskim pridjevom.

Council Directive A (amended and consolidated)	Direktiva Savjeta A (izmijenjena i prečišćena)
--	--

Akti koji se odnose na ugovore, sporazume i sl.:

EN	FR	CG
... on the conclusion (signature) of the agreement (between the European Community and ...)	... concernant (relatif à) la conclusion (la signature) de l'accord (entre la Communauté européenne et ...)	...o zaključivanju (potpisivanju) sporazuma (između Evropske zajednice i.....)
... and laying down provisions for its implementation	et arrêtant des dispositions pour son application	... i o utvrđivanju odredaba za njegovo sprovođenje
... approving the conclusion by the Commission of the Agreement X	portant approbation de la conclusion par la Commission de l'accord X	... o odobravanju Komisiji da zaključi Sporazum X
(Act) ... drawing up the Convention on...	(Acte) ... établissant la convention relative à ...	(Akt) ... o Konvenciji o ...
... on the application of Decision / Recommendation.....	... concernant (relatif à) l'application de la décision / recommandation ...	...o primjeni Odluke/Preporuke...

1.4. INFORMATIVNI DODATAK

Postoji šest tipova informacija:

a) Informacija o notifikaciji

notified under document number C(1998) 3154	notifiée sous le numéro C(1998) 3154	notifikovano kao dokument pod brojem C(1998) 3154
---	--------------------------------------	---

b) Informacija od značaja za Evropski ekonomski prostor

Text with EEA relevance	Tekst od značaja za EEP
-------------------------	-------------------------

b) Informacija o verziji

consolidated version	prečišćena verzija
codification/codified version	kodifikovan tekst/kodifikovana verzija
recast/recast version	prerađen tekst/prerađena verzija

c) Informacija o jeziku akta

Only the XXX text is authentic	Autentičan je jedino tekst na XXX jeziku
--------------------------------	--

d) Broj akta ukoliko nije naveden u prvom dijelu naziva

e) Podaci o postupku

Adopted unanimously/with two abstentions/during the 337th session of 10 October 1997	Usvojeno jednoglasno/sa dva uzdržana glasa/ na 337. sjednici od 10. oktobra 1997. godine
--	--

2. PREAMBULA

Preambula je dio akta koji se nalazi između naziva i normativnog dijela akta. Ona je sastavljena od:

- naziva organa EU koji donosi akt,
- pozivanja,
- uvodnih izjava,
- formulacija o donošenju akta.

2.1 NAZIV ORGANA KOJI DONOSI AKT

1.	The European Council	Evropski savjet
2.	The Council of the European Union	Savjet Evropske unije
3.	The Council of the European Communities	Savjet Evropskih zajednica
4.	The Council of the European Economic Community	Savjet Evropske ekonomske zajednice
5.	The Council of the European Atomic Energy Community	Savjet Evropske zajednice za atomsku energiju
6.	The European Parliament	Evropski parlament
7.	The European Parliament and the Council of the European Union	Evropski parlament i Savjet Evropske unije
8.	The Commission of the European Communities	Komisija Evropskih zajednica
9.	The Commission of the European Union	Komisija Evropske unije
10.	The European Commission	Evropska komisija
11.	The Commission of the European Economic Community	Komisija Evropske ekonomske zajednice
12.	The Commission of the European Atomic Energy Community	Komisija Evropske zajednice za atomsku energiju

13.	Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council (and the Commission of the European Communities)	Predstavnici vlada država članica koji zasijedaju u Savjetu (i Komisija Evropskih zajednica)
14.	The Governing Council of the European Central Bank	Upravni savjet Evropske centralne banke
15.	The General Council of the European Central Bank	Generalni savjet Evropske centralne banke
16.	The Board of Governors (of the European Investment Bank)	Savjet guvernera (Evropske investicione banke)
17.	The Court	Sud
18.	The Court of Justice	Sud pravde
19.	The Court of First Instance	Prvostepeni sud
20.	The General Court (Le Tribunal fr.)	Opšti sud
21.	Advocate General	opšti pravobranilac
22.	The Economic and Social Committee	Ekonomsko-socijalni komitet
23.	The Committee of the Regions	Komitet regiona
24.	The European Committee of the Regions	Evropski komitet regiona
25.	The Court of Auditors	Revizorski sud
26.	The Management Board (of Europol)	Upravni odbor (Europa)
27.	The Supply Agency (of the European Atomic Energy Community)	Agencija za nabavke (Evropske zajednice za atomsku energiju)
28.	The Consultative Committee (of the European Coal and Steel Community)	Konsultativni odbor (Evropske zajednice za ugalj i čelik)

2.2. POZIVANJA

Sekundarno zakonodavstvo:

1.	Having regard to the Treaty XXX, and in particular Article Y thereof,	imajući u vidu Ugovor XXX, a naročito ¹² član Y tog ugovora,
2.	Having regard to Regulation / Directive/ Decision XXX, as last amended by the YYY, and in particular Article Z thereof,	imajući u vidu Regulativu/Direktivu/Odluku XXX, posljednji put izmijenjenu YYY, a naročito član Z te regulative/direktive/odluke,
3.	Having published a draft of this Regulation / Directive/ Decision,	nakon objavljivanja nacrtu ove regulative/direktive/odluke,
4.	Having consulted the Advisory Committee on XXX	nakon konsultacija sa Savjetodavnim odborom za XXX
5.	Having regard to the proposal from the XXX,	imajući u vidu prijedlog XXX,
6.	Having regard to the proposal submitted by the Commission after consultation with the Advisory Committee set up by (provided for in) the above Regulation,	imajući u vidu prijedlog Komisije podnesen nakon konsultacija sa Savjetodavnim odborom osnovanim (predviđenim) navedenom regulativom,
7.	Having regard to the proposal from the Commission submitted after consultation within the Advisory Committee,	imajući u vidu prijedlog Komisije podnesen nakon konsultacija u Savjetodavnom odboru,

¹² A ne posebno!

8.	Having regard to the draft Regulation (Directive, Decision...) submitted by the Commission,	imajući u vidu Nacrt regulative (direktive, odluke...) koji je podnijela Komisija,
9.	Having regard to the Recommendation of the XXX,	imajući u vidu Preporuku XXX,
10.	Having regard to the request made by XXX	imajući u vidu zahtjev XXX-a,
11.	Having obtained the agreement of the Member States,	nakon pribavljanja saglasnosti država članica,
12.	In cooperation with the European Parliament,	u saradnji sa Evropskim parlamentom,
13.	Having regard to the assent of the European Parliament,	imajući u vidu saglasnost Evropskog parlamenta,
14.	Having regard to the opinion of the XXX,	imajući u vidu mišljenje XXX-a,
15.	Acting in accordance with the procedure laid down in Article Y of the Treaty, in the light of the joint text approved by the Conciliation Committee on XXX,	u skladu sa postupkom iz člana Y Ugovora, a imajući u vidu zajednički tekst koji je odobrio Odbor za usaglašavanje XXX,
16.	Having regard to the contribution of the General Council of the European Central Bank provided in accordance with Article 47.2 of the Statute,	imajući u vidu doprinos Generalnog savjeta Evropske centralne banke, u skladu sa članom 47.2 Statuta,
17.	Having consulted (After consultation of) the Consultative Committee,	nakon konsultacija sa Konsultativnim odborom,
18.	...and with the (unanimous) assent of the Council,	... i uz (jednoglasnu) saglasnost Savjeta,
19.	In agreement with the Commission,	u saglasnosti sa Komisijom,
20.	Having taken into account XXX,	uzevši u obzir XXX,

2.3. UVODNE IZJAVE

a) Primarno zakonodavstvo

1.	CONSIDERING that	SMATRAJUĆI da
2.	RESOLVED to	RIJEŠENI da
3.	CONVINCED that	UVJERENI da
4.	RECOGNISING that	UVIĐAJUĆI da
5.	ANXIOUS to	U ŽELJI da
6.	DETERMINED to	ODLUČNI da
7.	DESIRING to	ŽELEĆI da
8.	INTENDING to	U NAMJERI da
9.	RECALLING	PODSJEĆAJUĆI na
10.	CONFIRMING	POTVRĐUJUĆI
11.	CONSCIOUS that	SVJESNI da
12.	(RE)AFFIRMING	(PONOVO) POTVRĐUJUĆI

b) Sekundarno zakonodavstvo

Uvodne izjave razlikuju se u aktima usvojenim do 6. februara 2000. godine i onima koji su usvojeni poslije toga.

1) U aktima usvojenim do 6. februara 2000. godine:

- svaka uvodna izjava počinje malim slovom, a završava se tačka-zarezom, izuzev posljednje koja se završava zarezom;
- pojedine rečenice u okviru uvodne izjave odvajaju se tačka-zarezom;
- uvodne izjave numerišu se ako su numerisane u originalu.

Whereas AAA; whereas BBB and whereas CCC; whereas DDD;	s obzirom na to da AAA; s obzirom na to da BBB i s obzirom na to da CCC; s obzirom na to da DDD;
--	--

2) U aktima usvojenim poslije 6. februara 2000. godine:

- uvodne izjave počinju riječima: „s obzirom na to da“, nakon čega slijede dvije tačke;
- uvodne izjave počinju velikim slovima, a završavaju se tačkom, izuzev posljednje koja se završava zarezom;
- pojedine rečenice u okviru uvodne izjave odvajaju se tačkom i počinju velikim slovom;
- ne ponavljaju se uvodni izrazi;
- uvodne izjave su numerisane.

Whereas	s obzirom na to da:
---------	---------------------

3. DONOŠENJE AKTA

1.	has (have) adopted this Regulation	donio je (donijeli su) ovu regulativu
2.	has adopted this Financial Regulation	donio je ovu finansijsku regulativu
3.	has (have) adopted this Directive	donio je (donijeli su) ovu direktivu
4.	has (have) adopted this Decision	donio je (donijeli su) ovu odluku

5.	has (have) decided as follows ¹³	odlučio je (odlučili su)
6.	has adopted this Common Strategy (Joint Action, Common Position, Framework Decision)	donio je ovu zajedničku strategiju (zajedničku akciju, zajednički stav, okvirnu odluku)
7.	hereby recommends (Member States)	preporučuje (državama članicama)
8.	hereby invites the Commission to	poziva Komisiju da
9.	hereby adopts this Resolution	donosi ovu rezoluciju
10.	has (have) agreed as follows	sporazumio (sporazumjeli su) se o sljedećem
11.	have decided to conclude the following agreement	odlučili su da zaključe sljedeći sporazum
12.	have agreed on following dispositions	sporazumjeli su se o sljedećim odredbama

4. TEKST PRAVNOG AKTA

4.1. STRUKTURA TEKSTA

a) Osnovna struktura

Tekst dokumenta raščlanjuje se prema originalu, pri čemu se za pojedine djelove upotrebljavaju sljedeći nazivi:

1.	Part	Dio
2.	Title	Glava
3.	Subtitle	Odjeljak
4.	Chapter	Poglavlje
5.	Section	Odsjek
6.	Subsection	Pododsjek
7.	Article	član
8.	Sole Article	Jedini član
9.	Point/point	tačka
10.	paragraph	stav
11.	subparagraph	podstav
12.	indent	alineja
13.	subindent	podalineja
14.	phrase/sentence	rečenica
15.	clause	klauzula

Ponekad se različiti izvorni termini prevode istom riječju, npr. *point*, *item* = tačka.

Podstav može biti dio stava, ali i dio tačke pri čemu se označava kao podstav 1, podstav 2, podstav 3.

Cjeline označene kao *point*, nazivamo *tačke*, ako je riječ o cjelini ispod nivoa stava. Tačka se najčešće označava: 1) malim slovom abecede sa drugim dijelom zgrade, 2) malim rimskim brojem u zagradi, 3) arapskim brojem, 4) arapskim brojem sa drugim dijelom zgrade.

Ako se tačke dalje dijele na cjeline označene brojem ili slovima onda se one nazivaju **podtačke**.

¹³ Treba (po mogućnosti) izbjegavati prevođenje fraze „as follows“ budući da to nije u duhu crnogorskog jezika i najčešće je višak u rečenici.

4.2. NAZIVI ODREDBI

1.	Subject matter	Predmet
2.	Scope/ Field of application	Područje primjene
3.	Definitions	Značenje izraza
4.	Subsidiary definitions	Dopunska značenja izraza
5.	Basic provisions	Osnovne odredbe
6.	General provisions	Opšte odredbe
7.	Miscellaneous provisions	Druge odredbe
8.	Other provisions	Ostale odredbe
9.	Notification and reporting	Notifikacija i izvještavanje
10.	Technical adjustments	Tehnička prilagođavanja
11.	Advisory Committee	Savjetodavni odbor
12.	Advisory (Committee) procedure	Savjetodavni postupak (postupak Savjetodavnog odbora)
13.	Management Committee	Upravni odbor
14.	Management (Committee) procedure	Postupak Upravnog odbora
15.	Regulatory Committee	Regulatorni odbor
16.	Regulatory (Committee) procedure	Regulatorni postupak (Postupak Regulatornog odbora)
17.	Safeguard procedure	Postupak zaštite
18.	Liaison with the authorities of the Member States	Veza sa nadležnim organima država članica
19.	Transitional provisions	Prelazne odredbe
20.	Final provisions	Završne odredbe
21.	Review	Pregled
22.	Transposition	Prenošenje
23.	Implementing provisions	Sprovedbene odredbe
24.	Entry into force	Stupanje na snagu
25.	Publication	Objavljivanje
26.	Addressees	Adresati
27.	Derogations	Odstupanja

4.3. ZNAČENJE IZRAZA

Izrazi čije se značenje definiše u smislu toga akta **ne stavljaju se pod navodnike i ne pišu se velikim slovom u početnoj riječi.**

For the purpose of this Regulation the following definitions shall apply:	U smislu ove regulative:
(1) 'energy infrastructure' means any physical equipment or facility falling under the energy infrastructure categories which is located within the Union or linking the Union and one or more third countries;	(1) energetska infrastruktura je svaka fizička oprema ili objekat koji pripadaju kategorijama energetske infrastrukture, a nalazi se unutar Unije ili povezuje Uniju sa jednom ili više trećih zemalja;

(2) 'comprehensive decision' means the decision or set of decisions taken by a Member State authority or authorities not including courts or tribunals, that determines whether or not a project promoter is to be granted authorisation to build the energy infrastructure to realise a project without prejudice to any decision taken in the context of an administrative appeal procedure;	(2) sveobuhvatna odluka je odluka ili niz odluka koje donosi organ ili organi države članice, ne uključujući sudove, koje određuju da li promoter projekta može dobiti odobrenje za izgradnju energetske infrastrukture za realizaciju projekta ili ne, ne dovodeći u pitanje nijednu odluku donesenu u kontekstu upravnog žalbenog postupka;
--	---

U određenim slučajevima, naravno prema pravopisu, definisani izraz treba pisati velikim slovom (ako je u pitanju lično ime, naziv pravnog lica, naziv dokumenta itd.) kao u primjeru koji slijedi:

<i>Article 1</i> Definitions For the purposes of this Directive: 1. 'master' means the person having command of a ship; 2. 'officer' means a member of the crew, other than the master, designated as such by national law or regulations or, in the absence of such designation, by collective agreement or custom; ... 18. 'Radio Regulations' means the revised radio regulations, adopted by the World Administrative Radio Conference for the Mobile Service in their up-to-date version;...	
treba prevesti:	
<i>Član 1</i> Značenje izraza Za potrebe ove direktive: 1. zapovjednik je lice koje komanduje brodom; 2. oficir je član posade, osim zapovjednika, koji je kao takav određen na osnovu nacionalnog zakona ili propisa ili, u nedostatku takvog određenja, na osnovu kolektivnog ugovora ili običaja; ... 18. Pravilnik o radiokomunikacijama je najnovija verzija revidiranog pravilnika o radiokomunikacijama, donesenog na Svjetskoj konferenciji radiokomunikacijskih uprava o pokretnim uslugama;.....	

Definicije se mogu javiti i u nekom drugom dijelu akta (izvan člana koji sadrži značenje izraza), i tada treba obratiti pažnju na značenje odredbe i kontekst i u skladu sa tim formulisati prevod definicije:

The expression working days in Regulation (EC) No 139/2004 and in this Regulation means all days other than Saturdays, Sundays, and Commission holidays as published in the <i>Official Journal of the European Union</i> before the beginning of each year.	Izraz radni dani u Regulativi (EZ) br. 139/2004 i u ovoj regulativi označava sve dane osim subote, nedjelje i neradnih dana Komisije koji se objavljuju u „Službenom listu Evropske unije“ prije početka svake godine.
--	--

4.4. NABRAJANJE

* Interpunkcija u uvodnom tekstu

- a) Dvije tačke su obavezne ako je početak niza formalno obilježen najavnim riječima (ovi, sljedeći i slično):
„Od poreza se oslobađa sljedeća roba:“
- b) Ako početak niza nije formalno obilježen, dvije tačke ne treba pisati ako tekst ispred nabiranja ne čini posebnu sintaksičku cjelinu, te se u govoru nastavlja daljim kazivanjem. Niz se tada uklapa u rečenicu kao njen normalni nastavak, pa je znak ispred njega suvišan:

„Organ odgovoran za kontrolu

- *ima pravo da zahtijeva pristup (...);*
- *može da zahtijeva (...);*
- *može izabrati probni uzorak (...).“*

* Interpunkcija prilikom nabiranja

- c) Prva jedinica nabiranja može početi velikim slovom:
 - ako se uvodna rečenica završava tačkom,
 - ako nabiranje predstavlja rečeničnu cjelinu.
- d) Djelovi nabiranja završavaju se:
 - zarezom, ako nabiranja nijesu u vidu rečenice;
 - tačka-zarezom ili zarezom, ako bar neki djelovi nabiranja predstavljaju cijele rečenice ili rečenične cjeline.

Ako se nabiranje sastoji od više rečenica, prilikom njihovog odvajanja može se koristiti tačka-zarez ili tačka¹⁴.

Ako je nabiranje na kraju rečenične cjeline, na kraju nabiranja stavlja se tačka¹⁵.

¹⁴ Po pravilu, ako je u originalnom tekstu korišćena tačka i u prevodu treba koristiti tačku, odnosno ako nije korišćena tačka ne bi je trebalo koristiti ni u prevodu jer može doći do pogrešnog pozivanja ukoliko tekst sadrži pozivanje na rečenice.

¹⁵ V. fusnotu 3.

Primjer 1.

Norme kvaliteta utvrđuju se za:

- rezano cvijeće i pupoljke za bukete za dekoraciju, svježe, broj 06.03 A zajedničke carinske tarife;
- lišće, listove, grane i druge djelove bilja, svježe, broj 06.04 A II zajedničke carinske tarife.

Primjer 2.

Ako pravnim propisima Unije nije uređeno drugačije, na obalsku plovidbu odnose se pravni i administrativni propisi koji važe u državi domaćinu za:

- tarife i uslove prema kojima su zaključeni ugovori o transportu;
- mase i dimenzije drumskih vozila;
- uslove za transport određenih kategorija robe, naročito opasne robe, kvarljivih prehrambenih proizvoda, živih životinja itd;
- vrijeme vožnje i odmora;
- porez na dodatu vrijednost za transportne usluge i na ovu oblast usluga navedenih u Prilogu 1 ove direktive, odnosi se član 2 stav 1 tačka (a) Regulative Savjeta 77/388/EEZ.

* Nabrajanje na početku pasusa

Ako poslije nabrajanja slijedi kraj rečenice, potrebno je ovaj završetak premjestiti u poseban pasus poslije nabrajanja, na primjer:

Where	U slučaju da	
(a) ...	(a) ...	
(b) ...	(b) ...	
(c) ...	(c) ...	
the consumer shall have the right to pursue remedies against the grantor of credit.	potrošač ima pravo da traži primjenu odgovarajućeg pravnog lijeka protiv davaoca kredita.	

4.5. PRIMJERI ODREĐABA

The Commission shall be assisted by a (advisory) (management) (regulatory) committee (of an advisory nature) composed of the representatives of the Member States and chaired by the representative of the Commission.
Komisiji pomaže (savjetodavni) (upravni) (regulatorni) odbor (koji ima savjetodavnu ulogu), koji čine predstavnici država članica i kojim predsjedava predstavnik Komisije.
2.
The Commission shall be assisted by the XXX Committee established by Decision YYY.
Komisiji pomaže XXX odbor, osnovan Odlukom YYY.
3.
A Committee XXX, hereinafter referred to as the "Committee", shall be set up, consisting of representatives of the Member States and chaired by a representative of the Commission.
Osniva se Odbor XXX (u daljem tekstu: Odbor) koji čine predstavnici država članica i kojim predsjedava predstavnik Komisije.

4.

The Committee shall adopt its Rules of Procedure.
Odbor usvaja svoj poslovnik.
5.
Where the procedure laid down in this Article is to be followed, the chairman shall, (without delay), refer the matter to the Committee XXX (hereinafter called the "Committee"), either on his own initiative or the request of the representative of a Member State.
U slučaju primjene postupka iz ovog člana, predsjedavajući (bez odlaganja) upućuje predmet Odboru XXX (u daljem tekstu: Odbor) na svoju inicijativu ili na zahtjev predstavnika države članice.
6.
The representative of the Commission shall submit (to the Committee) a draft of measures to be adopted.
Predstavnik Komisije dostavlja (Odboru) nacrt mjera koje treba usvojiti.
7.
Opinions shall be adopted by a majority of XXX votes.
Mišljenja se usvajaju većinom od XXX glasova.
8.
The opinion shall be delivered by the majority laid down in Article 148 (205) (2) of the Treaty in the case of decisions which the Council is required to adopt on a proposal from the Commission.
U slučaju kada Savjet donosi odluku na prijedlog Komisije, mišljenje se usvaja većinom glasova propisanom članom 148 (205) stav 2 Ugovora.
9.
Opinions shall be adopted by a majority of XXX votes, the votes of the Member States being weighted as provided in Article 148 (2) of the Treaty.
Mišljenja se usvajaju većinom od XXX glasova, pri čemu se glasovi država članica odmjeravaju saglasno članu 148 stav 2 Ugovora.
10.
The Chairman shall not vote.
Predsjedavajući ne glasa.
11.
The opinion shall be recorded in the minutes; each Member State shall have the right to ask to have its position recorded in the minutes.
Mišljenje se unosi u zapisnik; svaka država članica ima pravo da zatraži da se njen stav unese u zapisnik.
12.
The Commission shall take the utmost account of the opinion delivered by the Committee.
Komisija u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir mišljenje Odbora.
13.
The Commission shall adopt measures which shall apply immediately.
Komisija utvrđuje mjere koje se primjenjuju odmah.
14.
The Commission shall adopt the measures envisaged (and shall implement them immediately) if they are in accordance with the opinion of the Committee.
Komisija usvaja predviđene mjere (i odmah ih sprovodi) ukoliko su one u skladu sa mišljenjem Odbora.
15.
However, if these measures are not in accordance with the opinion of the Committee, they shall forthwith be communicated by the Commission to the Council.
Međutim, ako ove mjere nijesu u skladu sa mišljenjem Odbora, Komisija ih odmah dostavlja Savjetu.

16.

If measures envisaged are not in accordance with the opinion of the Committee, or if no opinion is delivered, the Commission shall, without delay, submit to the Council a proposal relating to the measures to be taken.

Ako predviđene mjere nijesu u skladu sa mišljenjem Odbora ili ako mišljenje nije dato, Komisija, bez odlaganja, podnosi Savjetu prijedlog o mjerama koje treba preduzeti.

17.

The Council, acting by a qualified majority, may take a different decision within the time limit (referred to in the previous paragraph) (of one month).

Savjet može, kvalifikovanom većinom glasova, donijeti drugačiju odluku u roku (iz stava xxx¹⁶) (od mjesec dana).

18.

If the Council has not adopted any measures within XXX of the date on which the matter is referred to it, the Commission shall adopt the proposed measures and shall implement them immediately unless the Council has voted against the measures by a simple majority.

Ako Savjet ne usvoji mjere u roku od XXX od dana kad mu je predmet upućen, Komisija utvrđuje predložene mjere i odmah ih sprovodi, osim ako Savjet nije glasao protiv tih mjera prostom većinom.

19.

If the measures envisaged are not in accordance with the opinion of the Committee, or if no opinion is delivered, the Commission shall, without delay, submit to the Council a proposal relating to the measures to be taken and shall inform the European Parliament.

Ako predviđene mjere nijesu u skladu sa mišljenjem Odbora ili ako mišljenje nije dato, Komisija bez odlaganja podnosi Savjetu prijedlog o mjerama koje treba preduzeti i obavještava Evropski parlament.

20.

If the European Parliament considers that a proposal submitted by the Commission pursuant to a basic instrument adopted in accordance with the procedure laid down in Article 251 of the Treaty exceeds the implementing powers provided for in that basic instrument, it shall inform the Council of its position.

Evropski parlament o svom stavu obavještava Savjet ako smatra da prijedlog koji je podnijela Komisija, u skladu sa nekim osnovnim instrumentom usvojenim u skladu sa postupkom iz člana 251 Ugovora, prevazilazi sprovedbena ovlašćenja predviđena tim osnovnim instrumentom.

21.

If within that period the Council has indicated by qualified majority that it opposes the proposal, the Commission shall re-examine it. It may submit an amended proposal to the Council, re-submit its proposal or present a legislative proposal on the basis of the Treaty.

Ako se u tom roku Savjet kvalifikovanom većinom glasova izjasni protiv prijedloga, Komisija preispituje prijedlog. Komisija može podnijeti Savjetu izmijenjeni prijedlog, ponovo podnijeti svoj prijedlog ili podnijeti novi zakonodavni prijedlog na osnovu Ugovora.

22.

If on the expiry of that period the Council has neither adopted the proposed implementing act nor indicated its opposition to the proposal for implementing measures, the proposed implementing act shall be adopted by the Commission.

Ukoliko po isteku tog roka Savjet ne usvoji predloženi sprovedbeni akt, niti se izjasni protiv predloženih sprovedbenih mjera, predloženi sprovedbeni akt donosi Komisija.

¹⁶ Treba izbjegavati korišćenje pridjeva „prethodni“ za član (stav i sl.) već treba tačno navesti koji je član (stav i sl.) u pitanju. Crnogorska nomotehnička pravila iziskuju da se svaki dio akta na koji se poziva jasno odredi i korišćenje pridjeva „prethodni“ smatralo bi se nepreciznim tj. da se odnosi na sve članove (stavove i sl.) koji prethode onom koji sadrži konkretni poziv.

23.

The Commission shall notify the Council and the Member States of any decision regarding safeguard measures.

Komisija obavještava Savjet i države članice o svakoj odluci o zaštitnim mjerama.

24.

(It may be stipulated that) Before adopting this decision the Commission shall consult the Member States in accordance with procedures to be determined in each case.

(Može biti predviđeno da) Komisija prije donošenja ove odluke konsultuje države članice, u skladu sa postupcima koji se utvrđuju za svaki slučaj posebno.

25.

Any Member State may refer the Commission's decision to the Council within a time limit to be determined in the act (within the basic instrument) in question.

Svaka država članica može odluku Komisije uputiti Savjetu u roku koji se utvrđuje u predmetnom aktu (osnovnom instrumentu).

26.

The Council, acting by a qualified majority, may take a different decision within a time limit to be determined in the act (in the basic instrument) in question.

Savjet, kvalifikovanom većinom glasova, može donijeti drugačiju odluku u roku koji se utvrđuje u predmetnom aktu (osnovnom instrumentu).

27.

The Council, acting by a qualified majority, may confirm, amend or revoke the decision adopted by the Commission.

Savjet, kvalifikovanom većinom glasova, može potvrditi, izmijeniti ili ukinuti odluku koju je donijela Komisija.

28.

If the Council has not taken a decision within a time limit to be determined in the act in question, the decision of the Commission is deemed to be revoked.

Ako Savjet ne donese odluku u roku utvrđenom predmetnim aktom, odluka Komisije smatra se ukinutom.

29.

Alternatively, it may be stipulated in the basic instrument that the Council, acting by qualified majority, may confirm, amend or revoke the decision adopted by the Commission and that, if the Council has not taken a decision within the above mentioned time-limit, the decision of the Commission is deemed to be revoked.

Može se i osnovnim instrumentom propisati da Savjet može, kvalifikovanom većinom glasova, potvrditi, izmijeniti ili ukinuti odluku koju je donijela Komisija i da se odluka Komisije smatra ukinutom ako Savjet ne donese odluku u utvrđenom roku¹⁷.

30.

Where reference is made to this paragraph, Articles XXX and XXX of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.

Kada se upućuje na ovaj stav, primjenjuju se čl. XXX i XXX Odluke 1999/468/EZ, a imajući (pri tom) u vidu odredbe člana 8 te odluke.

4.6. IZMJENE I PRESTANAK VAŽENJA PRAVNIH AKATA

Načini na koje se formulišu izmjene pravnih akata EU često se razlikuju u pojedinim jezicima i nijesu ujednačeni, naročito ako je riječ o dokumentima različite starosti. Zbog toga, prilikom njihovog

¹⁷ U utvrđenom roku, a nikako u gore navedenom roku.

prevođenja treba prije svega imati u vidu smisao, a naročito treba poštovati pravila formulacije koja važe u ciljnom jeziku.

Izrazi kojima se mijenja ili prestaje da važi pravni akt

1.	Regulation (Directive, Decision...) XXX is hereby amended as follows ¹⁸ :	Regulativa (Direktiva, Odluka ...) XXX mijenja se kako slijedi:
2.	Directive 2008/48/EC should therefore be amended accordingly.	Direktivu 2008/48/EZ stoga treba izmijeniti na odgovarajući način.
3.	Regulation (Directive, Decision...) XXX is hereby repealed.	Regulativa (Direktiva, Odluka...) XXX prestaje da važi.
4.	The following Regulations and Directives are hereby repealed:	Prestaju da važe sljedeće regulative i direktive:
5.	Directive XXX shall cease to have effect/ to apply on 31 December 1992	Direktiva XXX prestaje da proizvodi dejstvo / da se primjenjuje od 31. decembra 1992. godine
6.	Council Recommendation XXX shall cease to have effect as from the date on which this Directive is applied by the Member States.	Preporuka Savjeta XXX prestaje da proizvodi dejstvo danom početka primjene ove direktive u državama članicama.
7.	Regulation XXX shall be repealed with effect from the date of entry into force of this regulation.	Regulativa XXX prestaje da važi danom stupanja na snagu ove regulative.
8.	Regulation XXX shall be repealed with retroactive effect from 1 January 1995.	Regulativa XXX prestaje da važi sa retroaktivnim dejstvom od 1. januara 1995. godine.
9.	References made to the repealed Directive shall be construed (shall read) (shall be understood) as (being made) to this Directive (and should be read in accordance with the correlation table set out in Annex).	Pozivanja na Direktivu koja je prestala da važi tumače se kao pozivanja na ovu direktivu (i treba ih tumačiti u skladu sa uporednom tabelom koja je data u Prilogu).

IZRAZI KOJIMA SE NAVODE IZMJENE DJELOVA PRAVNIH AKATA

Izmjene u cjelini

Izmjene odredaba, članova, stavova i sl. u cjelini treba formulisati na sljedeći način:

1.	Article 47 shall be replaced by the following:	član 47 ¹⁹ zamjenjuje se sljedećim:
2.	paragraph 1 is replaced by the following:	stav 1 zamjenjuje se sljedećim:
3.	paragraphs 2 and 3 become paragraphs 3 and 4	st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4
4.	Annex I to Directive XXX, is hereby amended in accordance with the Annex to this Directive.	Prilog I Direktive XXX mijenja se u skladu sa Prilogom ove direktive.

Djelimična izmjena

¹⁸ Uvodna rečenica za sve članove koji razrađuju izmjene, pa ne može da se prevodi „glasi“.

¹⁹ Da ne bude zabune jer je u pitanju primjer „istrgnut“ iz kontesta, u ovom primjeru „član“ je napisan malim početnim slovom jer nije početak rečenice.

1.	Article 3 is amended/reworded as follows:	Član 3 mijenja se kako slijedi:
2.	Article 56(2) shall be replaced by the following:	u članu 56 stav 2 zamjenjuje se sljedećim:
3.	in Article 2 (b) and (f) are replaced by the following:	u članu 2 tač. (b) i (f) zamjenjuju se sljedećim :
4.	the first subparagraph of Article 118a(2) shall be replaced by the following:	u članu 118a stav 2 podstav 1 zamjenjuje se sljedećim:
5.	the final part of point 5 shall be replaced by the following:	završni dio tačke 5 zamjenjuje se sljedećim:
6.	the first indent of point 7 shall be replaced by the following:	u tački 7 alineja 1 zamjenjuje se sljedećom:
7.	item 4.2.1.1 shall be amended to read:	tačka 4.2.1.1 mijenja se i glasi:
8.	the title of Chapter 4 shall be replaced by the following:	naziv Poglavlja 4 zamjenjuje se sljedećim:
9.	in Article 55, "43" shall be replaced by "42"	u članu 55 broj „43“ zamjenjuje se brojem „42“.
10.	in paragraph 1, "EUR 105" is replaced by "EUR 95"	u stavu 1 riječi: „105 eura“ zamjenjuju se riječima: „95 eura“.
11.	the following shall be substituted for paragraph 12 (c)	u stavu 12 tačka (c) zamjenjuje se sljedećom:
12.	the introductory sentence in Article 10(1) is hereby amended as follows:	u članu 10 stav 1 uvodna rečenica mijenja se i glasi:
13.	the reference to Articles 129 and 130 shall be replaced by a reference to Articles 198d and 198e	pozivanje na čl. 129 i 130 zamjenjuje se pozivanjem na čl. 198d i 198e.

Prestanak važenja/brisanje odredaba

1.	Articles 141, 142 and 143 (of Regulation XXX) are hereby repealed.	(U Regulativi XXX) čl. 141, 142 i 143 prestaju da važe.
2.	Article 6 of Directive XXX shall be repealed as from 1 January 1993.	Član 6 Direktive XXX prestaje da važi 1. januara 1993. godine.
3.	Articles 7 and 11 are (hereby) deleted.	Čl. 7 i 11 brišu se.
4.	In Article 13(2), point (c) shall be deleted.	U članu 13 stav 2 tačka (c) briše se.
5.	In point (a) of Article 83, "in accordance with Article 66" shall be deleted.	U članu 83 tačka (a) riječi: „u skladu sa članom 66“ brišu se.
6.	Article 6 shall be deleted and Article 7 shall become Article 6.	Član 6 briše se a član 7 postaje član 6.

Dopuna

1. Dodavanje nove odredbe:

1.	The following shall be inserted:	Umeće se sljedeće:
2.	The following Article (87a) shall be inserted:	Umeće se član (87a) koji glasi:
3.	In Article 15 (2), the following (new) point (g) shall be inserted	U članu 15 stav 2 umeće se (nova) tačka (g) koja glasi:

4.	After the words "XXX", the words "YYY" shall be inserted	Poslije riječi: „XXX“ umeću se riječi „YYY“.
5.	A new point 5 shall be added, worded as follows:	Dodaje se nova tačka 5 koja glasi:
6.	After point 4 a new point shall be added, worded as follows:	Poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:
7.	Articles 8, 8a, 8b and 8c shall become respectively Articles 7, 7a, 7b and 7c.	Čl. 8, 8a, 8b i 8c postaju čl. 7, 7a, 7b i 7c.
8.	In Article 92(3) the present point (d) shall become (e).	U članu 92 stav 3 dosadašnja tačka (d) postaje tačka (e).
9.	Items "2.1.2.2, 2.1.2.3, and 2.1.2.4" are "2.1.2.1, 2.1.2.2 and 2.1.2.3" respectively	Tač. 2.1.2.2, 2.1.2.3 i 2.1.2.4 postaju tač. 2.1.2.1, 2.1.2.2. i 2.1.2.3.
10.	The second subparagraph of Article 144 shall be supplemented by the following sentence:	U članu 144 podstavu 2 dodaje se rečenica koja glasi:
11.	The second subparagraph of Article 144 shall be supplemented by the following sentences:	U članu 144 podstavu 2 dodaju se rečenice koje glase:
12.	Paragraph 17 shall be renumbered 22, and the following shall be added thereto:	U stavu 17, koji postaje stav 22, dodaju se riječi:
13.	In Article 31(1), "of 1994" shall be added at the end of the first indent	U članu 31 stav 1 na kraju alineje 1 dodaju se riječi: „iz 1994. godine“.
14.	The following shall be added to point (r):	U tački (r) dodaje se sljedeće:
15.	The Annex shall become Annex I and the following point shall be added to paragraph 1:	Prilog postaje Prilog I, a stavu 1 dodaje se sljedeća tačka:
16.	Annexes II and III attached hereto shall be added to Directive 00/000/EEC.	Prilozi II i III ove direktive dodaju se Direktivi 00/000/EEZ.
17.	...the following text shall be inserted as the second recital:	...sljedeće riječi umeću se kao uvodna izjava 2:
18.	in the second paragraph, first sentence, the words 'and to the High Representative' shall be inserted at the end	na kraju prve rečenice stava 2 umeću se riječi: „i visokom/j predstavniku/ci“
19.	An Article 6a shall be inserted, with the wording of Article 153(2).	Umeće se član 6a koji glasi kao član 153 stav 2.
20.	the words ' , in accordance with the regulations referred to in the second subparagraph' shall be inserted at the end of the subparagraph and the following two new subparagraphs shall be added:	riječi: „, u skladu sa propisima iz podstava 2“ umeću se na kraju podstava i dodaju se dva nova podstava koja glase:
21.	A Title I, with the heading 'THE INTERNAL MARKET' shall be inserted at the beginning of Part Three.	Glava I sa nazivom „UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE“ umeće se na početku Dijela trećeg.

4.7. POZIVANJE²⁰

Pri prevođenju pozivanja naročitu pažnju treba posvetiti nazivima dokumenata i podjeli teksta.

a) Pozivanje na akt Unije

Puni nazivi osnivačkih ugovora Unije pišu se velikim početnim slovom prve riječi u nazivu. Kratko označavanje *the Treaty* / *le traité* / *der Vertrag*, koje se pojavljuje u kontinuiranom tekstu kod pozivanja na odgovarajući ugovor, na crnogorski jezik prevodi se kao *Ugovor* i piše velikim početnim slovom.

²⁰ Bolje nego *upućivanje*!

1.	Directive A as amended by Directive B	Direktiva A izmijenjena Direktivom B
2.	Directive A as last amended by Directive B	Direktiva A posljednji put izmijenjena Direktivom B
3.	Directive X and amendments (thereof / thereto / to it) / Directive X and subsequent provisions amending it	Direktiva X i izmjene (te direktive)/ Direktiva X i naknadne izmjene te direktive

Ukoliko je citiran cio naziv propisa, radi bolje preglednosti dobro je da se odvoji zarezom od izraza „posljednji put izmijenjen“.

b) Pozivanje na djelove akata i pojedinih odredaba akata Unije

Na naziv i na preambulu obično se poziva riječima:

1.	title	naziv
2.	citation	pozivanje
3.	first and second citations	prvo i drugo pozivanje
4.	recital	uvodna izjava
5.	twenty-fifth recital	uvodna izjava 25
6.	recitals 11 and 12	uvodne izjave 11 i 12
7.	recitals 9 to 13	uvodne izjave 9 do 13
8.	the recitals / the statement of the reasons of the Regulation XXX	uvodne izjave / razlozi za donošenje Regulative XXX

Za pozivanje na pojedine odredbe važe sljedeća pravila:

Odredba, odnosno odredbe na koje se poziva, označavaju se navođenjem oznaka cjelina od većih ka manjim. Ako želimo da se pozovemo samo na jednu tačku onda će pozivanje na određenu tačku nekog člana glasiti npr. u članu 33 stav 5 tačka (f).

Ako se navodi više cjelina iste vrste na koje se upućuje onda se skraćuje naziv te cjeline i to na sljedeći način:

- Treba pisati **čl. 2 i 3**, a ne članovi 2 i 3!
- Treba pisati **st. 2 i 3**, a ne stavovi 2 i 3!
- Treba pisati **podst. 2 i 3**, a ne podstavovi 2 i 3!
- Treba pisati **tač. a i b**, a ne tačke a i b!
- Treba pisati **al. 2 i 3**, a ne alineje 2 i 3!
- Treba pisati **podtač. (i) i (ii)**, a ne podtačke (i) i (ii).

Međutim, kad se upućuje na više većih cjelina iste vrste kao što su poglavlja, glave, djelovi itd. nema skraćivanja, npr. Poglavlja 2 i 3.

Primjenom istih ovih pravila primjeri za „složenije“ pozivanje bi glasili:

- član 100 st. 2 i 3, stav 5 tač. 7 i 8...
- čl. 1, 2, 3, 45, član 48 stav 1 tač. 3, 4 i 5, čl. 58, 62, 73 ...

Ako upućujemo na pojedine rečenice u pojedinoj cjelini važi isti princip (npr. u članu 3 stav 2 podstav 5 u prvoj rečenici...).

Ako se upućuje na jednu cjelinu prema prethodno navedenim pravilima ni slučajno ne treba odvajati cjeline zarezom. Npr. pravilno je *član 3 stav 5 tačka 9*, a nikako ne treba pisati *član 3, stav 5, tačka 9*.

U izvornim tekstovima, naročito starijim, pozivanja često počinju riječju „odredba“ (*provisions – dispositions – Bestimmungen*). Često je to nepotrebno pa se preporučuje da se izostavi, ukoliko nije bliže određena.

1.	Article 2	član 2
2.	Article 2 (1)	član 2 stav 1
3.	Article 2 (a)	član 2 tačka (a)
4.	Article 2 (1) (a)	član 2 stav 1 tačka (a)
5.	Article 2 (1) (a) (i)	član 2 stav 1 tačka (a) podtačka (i)
6.	Article 2a	član 2a
7.	Article 2 (2) and (3)	član 2 st. 2 i 3
8.	Articles 2 (2) and 3	član 2 stav 2 i član 3
9.	Articles 2 and 4	čl. 2 i 4
10.	Articles 2 to 5	čl. 2 do 5
11.	paragraphs 1, 2, 3, 4 and 6	st. 1, 2, 3, 4 i 6
12.	the first and second indents of the first subparagraph of Article 5 (1) of Regulation (EEC) No 1837/80	član 5 stav 1 podstav 1 al. 1 i 2 Regulative (EEZ) br. 1837/80
13.	the second subparagraph of Article 43 (2) (a) of Directive XXX	član 43 stav 2 tačka (a) podstav 2 Direktive XX
14.	In the third subparagraph of Article 2 (1)	u članu 2 stav 1 podstav 3
15.	in the first and second sentences of the first subparagraph of Article 7 (1)	u članu 7 stav 1 podstav 1 u prvoj i drugoj rečenici
16.	See point a below	v. tačku a u daljem tekstu

Ukoliko se poziva na odredbe određenog pravnog propisa ili nekog njegovog samostalnog dijela (prilog, protokol), naziv tog propisa ili njegovog dijela dodaje se poslije pozivanja na konkretnu odredbu (nezavisno od redosljeda originala).

1.	Article 189b of the Treaty	član 189b Ugovora
2.	Annex I point 21.1	tačka 21.1 Priloga I
3.	Chapter 1 of Directive X Annex B	Poglavlje 1 Priloga B Direktive X

c) Pozivanje pomoću pridjeva i pridjevskih zamjenica

Pozivanje u konkretnom aktu na sam tekst tog akta (npr. direktiva, regulativa...) ili na dio tog akta (npr. član, stav, prilog...) obično se prevodi zamjenicom *ova/aj* (npr. ova direktiva i slično).

this Directive / this Annex / this Article	ova direktiva / ovaj prilog / ovaj član
--	---

Pozivanje na drugi ili na dio drugog akta (obično u obliku: *“that /the said/the above mentioned Directive”*) prevodi se pomoću riječi: *navedeni* ili *taj*: *navedena* direktiva, *ta* direktiva i slično.

that Directive / the said Directive / the above mentioned Directive	ta direktiva / navedena direktiva
---	-----------------------------------

d) Pozivanje u fusnotama

1.	OJ L 300, 19.11.1994, p. 86.	SL L 300, 19.11.1994, str. 86.
2.	OJ 35, 19.4.1964, p. 753/64.	SL 35, 19.4.1964, str. 753/64.

3.	OJ C 139, 5.6.1989, pp. 23 and 31.	SL C 139, 5.6.1989, str. 23 i 31.
4.	See page 23 in this Official Journal	V. ²¹ str. 23 ovog Službenog lista.
5.	OJ C 84, 28.3.1991, p. 9 and amendments forwarded on 13 December 1991.	SL C 84, 28.3.1991, str. 9 i izmjene dostavljene 13. decembra 1991. godine
6.	OJ C 284, 12.11.1990, p. 80, and Decision of 12.2.1992 (not yet published in the Official Journal).	SL C 284, 12.11.1990, str. 80 i Odluka od 12.2.1992. godine (još nije objavljena u Službenom listu).
7.	Opinion submitted/delivered on 12 December 1975 (not yet published in the Official Journal).	Mišljenje dostavljeno/dato 12. decembra 1975. godine (još nije objavljeno u Službenom listu).
8.	Assent of 29.1.1998.	Saglasnost od 29.1.1998. godine
9.	Opinion of the European Parliament of 18 December 1997 (OJ C 14, 19.1.1998), Council Common Position of 9 March 1998 (OJ C 135, 30.4.1998, p. 7) and Decision of the European Parliament of 30 April 1998 (OJ C 152, 18.5.1998), Council Decision of 19 May 1998.	Mišljenje Evropskog parlamenta od 18. decembra 1997. godine (SL C 14, 19.1.1998), Zajednički stav Savjeta od 9. marta 1998. godine (SL C 135, 30.4.1998, str. 7) i Odluka Evropskog parlamenta od 30. aprila 1998. godine (SL C 152, 18.5.1998), Odluka Savjeta od 19. maja 1998. godine.
10.	OJ L 281, 1.11.1975, p. 1. Regulation last amended by Regulation (EEC) No 3653/90 (OJ No L 362, 27.12.1990, p. 28).	SL L 281, 1.11.1975, str. 1. Regulativa, posljednji put izmijenjena Regulativom (EEZ) br. 3653/90 (SL L 362, 27.12.1990, str. 28).
11.	OJ L 316, 31.10.1992, p.19. Directive as amended by Directive 94/74/EC (OJ No L 365, 31.12.1994, p. 46).	SL L 316, 31.10.1992, str.19. Direktiva izmijenjena Direktivom 94/74/EZ (SL L 365, 31.12.1994, str. 46).
12.	OJ L 181, 4.7.1986, p. 16, as subsequently amended	SL L 181, 4.7.1986, str. 16, sa naknadnim izmjenama.

5. ZAVRŠNE ODREDBE

a) Odredbe za sprovođenje regulativa, odluka i okvirnih odluka

1.	Member States shall bring into force (adopt) the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive before (not later than) 1 March 1997 ... as from 1 March 1997. ... within 24 months of its entry into force /adoption / notification.	Države članice donijeće ²² zakone i druge propise potrebne za usklađivanje sa ovom direktivom ... (najkasnije) do 1. marta 1997. godine....od 1. marta 1997. godine....u roku od 24 mjeseca od stupanja na snagu /donošenja/ notifikacije .
2.	Member States shall take measures necessary to comply...	Države članice preduzeće mjere potrebne za usklađivanje ...
3.	Member States shall amend their national provisions to comply...	Države članice će izmijeniti domaće propise radi usklađivanja..
4.	The Commission shall inform the other Member States thereof.	Komisija će o tome obavijestiti ostale države članice.

²¹ See je najbolje prevoditi sa v. a ne sa *vidi, pogledaj* i sl.

²² Ovaj izraz znači „dužne su da donesu“, te se u ovakvim odredbama koriste i sljedeći izrazi: **donijeće i primjenjivaće se, preduzeće, obavijestit će, izmijenit će** ili **dužne su da izmijene, donijeće i objaviće ili dužne su da donesu i objave** najkasnije do...Međutim, izraz **shall enter into force** u završnoj odredbi prevodi se glagolom u prezentu tj. **stupa na snagu**.

5.	Member States shall (after consulting the Commission) adopt and publish the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 1 March 1997 at the latest.	Države članice (nakon konsultovanja sa Komisijom) donijeće i objaviće zakone i druge propise potrebne za usklađivanje sa ovom direktivom najkasnije do 1. marta 1997. godine.
6.	Not later than 1 March 1996 Member States shall adopt and publish the provisions necessary to comply with this Directive not later than 1 March 1997.	Najkasnije do 1. marta 1996. godine države članice donijeće i objaviće propise potrebne za usklađivanje sa ovom direktivom do 1. marta 1997. godine.
7.	They shall (forthwith) inform the Commission thereof.	Države članice će o tome (odmah) obavijestiti Komisiju.
8.	They shall apply these measures from (not later than) 1st January 1997.	Države članice će primjenjivati ove mjere od (najkasnije do) 1. januara 1997. godine.
9.	They shall apply these measures 18 months after the date of the entry into force of this Directive.	Države članice će primjenjivati ove mjere po isteku 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ove direktive.
10.	When Member States adopt these provisions, they shall contain a reference to this Directive or be accompanied by such reference on the occasion of their official publication.	Kada države članice donesu ove propise, ti propisi sadržaće pozivanje na ovu direktivu ili se takvo pozivanje navodi prilikom njihovog službenog objavljivanja.
11.	The methods of making such a reference shall be laid down by the Member States.	Načine takvog pozivanje utvrdiće države članice.
12.	Member States shall communicate to the Commission the text of the (main) provisions of national law, whether laws, regulations or administrative provisions, which they adopt in the field covered by this Directive.	Države članice dostaviće Komisiji tekst (glavnih) odredaba domaćeg prava, bilo da su to zakoni ili drugi propisi, koje donesu u oblasti na koju se odnosi ova direktiva.
13.	(As soon as this Directive has entered into force / been notified,) Member States shall also inform the Commission, in sufficient time for it to submit its comments of any draft (major) laws, regulations or administrative provisions which they intend to adopt in the field covered by this Directive.	(Čim ova direktiva stupi na snagu / bude notifikovana,) države članice o tome obavještavaju i ²³ Komisiju, ostavljajući joj dovoljno vremena da dostavi svoje komentare na nacрте svih (značajnih) zakona i drugih propisa koje namjeravaju da donesu u oblasti na koju se odnosi ova direktiva.
14.	Member States shall immediately inform the Commission of the measures taken pursuant to this Directive.	Države članice odmah obavještavaju Komisiju o mjerama preduzetim na osnovu ove direktive.
15.	The Member States shall notify the Commission and the other Member States of the provisions under which they make use of the authorisation granted in Article 1.	Države članice upućuju notifikaciju Komisiji i drugim državama članicama o odredbama na osnovu kojih primjenjuju ovlaštenje propisano članom 1.
16.	The Commission shall publish (in the Official Journal of the European Communities) and keep up to date...	Komisija objavljuje (u „Službenom listu Evropskih zajednica“) i ažurira...

²³ U normativi nemamo *takođe*.

17.	The Member States and the Commission shall cooperate closely to ensure that this Decision is complied with.	Države članice i Komisija tijesno sarađuju kako bi obezbijedile usklađenost sa ovom odlukom.
18.	The Member States shall, in close cooperation with the Commission, take all necessary measures to ensure that this Decision is applied.	Države članice, u tijesnoj saradnji sa Komisijom, preduzeće sve potrebne mjere da se obezbijedi primjena ove odluke.
19.	The Member States (and the Commission) shall take all measures necessary for the implementation of this Decision.	Države članice (i Komisija) će preduzeti sve potrebne mjere za sprovođenje ove odluke.
20.	Member States shall take the necessary measures to comply with the provisions of this Framework Decision by 1 April 2001.	Države članice će preduzeti sve potrebne mjere da se obezbijedi usklađenost sa odredbama ove okvirne odluke do 1. aprila 2001. godine.
21.	Member States shall transmit to the General Secretariat of the Council, the Commission of the European Communities and ... (the European Central Bank) the text of the provisions transposing into their national law the obligations imposed on them under this Framework Decision.	Države članice će dostaviti Generalnom sekretarijatu Savjeta, Komisiji Evropskih zajednica i ... (Evropskoj centralnoj banci) tekst odredaba kojima obaveze utvrđene ovom okvirnom odlukom prenose u svoje domaće zakonodavstvo.
22.	On the basis of this information, the Council will, by 1 April 2003 at the latest, assess the extent to which Member States have complied with this Framework Decision.	Na osnovu ove informacije, Savjet će najkasnije do 1. aprila 2003. godine procijeniti u kojoj mjeri su države članice postupile po ovoj okvirnoj odluci.
23.	An evaluation, notably also of the practical application of the provisions of this Framework Decision, shall be carried out by 1 January 2002 at the latest.	Ocjena, a naročito i praktične primjene odredaba ove okvirne odluke, sprovede se najkasnije do 1. januara 2002. godine.

b) Odredbe o izvještajima i provjerama

1.	The Commission shall submit to the Council, within six years from the date of notification of this Directive, a report on...	Komisija će u roku od šest godina od dana notifikacije ove direktive podnijeti Savjetu izvještaj o ...
2.	The Commission shall submit, on a yearly basis, a progress report on the implementation of... to the European Parliament and the Council.	Komisija jednom godišnje dostavlja Evropskom parlamentu i Savjetu izvještaj o napretku u sprovođenju
3.	(Not less frequently than) Every three years, and for the first time not later than 31 December 2000, the Council, acting on the basis of a report and, where appropriate, a proposal from the Commission, shall examine XXX and, acting unanimously after consulting the European Parliament, shall adopt the necessary measures.	(Najmanje jednom) svake tri godine, a prvi put najkasnije do 31. decembra 2000. godine, Savjet, postupajući po izvještaju i, ako je prikladno, po prijedlogu Komisije, razmotriće XXX i jednoglasno – nakon konsultovanja sa Evropskim parlamentom – usvojiće neophodne mjere.
4.	The report by the Commission and the examination by the Council shall take into account the proper functioning of the internal market and the wider objectives of the Treaty.	U izvještaju Komisije i prilikom razmatranja u Savjetu vodiće se računa o neometanom funkcionisanju unutrašnjeg tržišta i širim ciljevima Ugovora.

5.	Not later than 31 December 1993 the Commission shall present to the Council a progress report on the implementation of this Directive and shall, where appropriate, submit proposals...	Najkasnije do 31. decembra 1993. godine, Komisija će dostaviti Savjetu izvještaj o napretku u sprovođenju ove direktive, a po potrebi će podnijeti i prijedloge...
6.	Member States shall communicate to the Commission, every two years, a report on the application of the system introduced.	Države članice svake dostavljaju dvije godine Komisiji izvještaj o primjeni uvedenog sistema.
7.	where applicable	ako je primjenljivo
8.	where inapplicable	ako nije primjenljivo
9.	notwithstanding	bez obzira na
10.	without prejudice to	ne dovodeći u pitanje
11.	by way of exception	izuzetno od
12.	by way of derogation from	odstupajući od

c) Odredbe koje se odnose na akte zajedničkih organa u okviru sporazuma sa trećim zemljama

1.	Decision No 2/88 of the EEC-XY Joint Committee shall apply in the Community.	Odluka br. 2/88 Zajedničkog komiteta EEZ i XY ²⁴ primjenjuje se u Zajednici.
2.	The measures provided for in Recommendation No ... of the ACP-EC Council of Ministers XXX shall apply in the Community.	Mjere propisane Preporukom Savjeta ministara AKP i EZ XXX br. ... primjenjuju se u Zajednici.
3.	The text of the recommendation is attached to this Decision.	Tekst preporuke dat je uz ovu odluku.
4.	The ACP States, the Member States and the Community shall be bound, each to the extent to which it is concerned, to take the measures necessary to implement this Decision.	Zemlje AKP, države članice i Zajednica dužne su da, u mjeri u kojoj se to na njih odnosi, preduzmu mjere neophodne za sprovođenje ove odluke.

d) Odredbe koje se odnose na ugovore i sporazume

1.	The Community shall be represented in XXX set up by Article 5 of the Agreement by the Commission assisted by representatives of the Member States.	Komisija će, uz podršku predstavnika država članica, zastupati Zajednicu u XXX, kako je utvrđeno članom 5 Sporazuma.
2.	The Agreement XXX (between the Community and...) are hereby approved on behalf on the (European) Community	U ime Zajednice (Evropske zajednice), odobrava se Sporazum XXX (između Zajednice i ...)
3.	...between the Community, of the one part, and A, of the other part...	... između Zajednice, s jedne strane i A, s druge strane ...
4.	...and (together with) the protocols and declarations annexed thereto	... zajedno sa priloženim protokolima i deklaracijama...
5.	...and the declarations attached to the Final Act...	...i deklaracijama priloženim uz Završni akt ...
6.	...and the exchange of letters relating hereto...	... i razmjena pisama/nota u vezi sa njom ...
7.	The text of the Agreement is attached to this Regulation.	Tekst Sporazuma priložen je uz ovu regulativu.
8.	The text of the acts referred to in the first paragraph are attached to this Decision.	Tekst akata iz stava 1 priložen je uz ovu odluku.

²⁴ XY odnosi se obično na neku državu, grupu država i sl.

9.	The President of the Council is hereby authorised to designate the person(s) empowered to sign the Agreement in order to bind the Community.	Ovlašćuje se predsjednik Savjeta da odredi lice/a koje/a će biti opunomoćeno/a da potpiše/u Sporazum kojim se obavezuje Zajednica.
10.	The President of the Council shall, on behalf of the Community, give the notification provided for in Article A of the Agreement.	Predsjednik Savjeta u ime Zajednice upućuje notifikaciju predviđenu članom A Sporazuma.
11.	The President of the Council shall deposit the acts as provided for in Article X of the Agreement.	Predsjednik Savjeta deponuje akte kako je predviđeno članom X Sporazuma.
12.	The President of the Council shall take the measures necessary for the exchange of instruments provided for in Article X of the Agreement.	Predsjednik Savjeta preduzima mjere neophodne za razmjenu isprava, kako je predviđeno članom X Sporazuma.

e) Odredbe koje se odnose na važenje i stupanje propisa na snagu

1.	This Regulation (Directive, Decision, Joint Action, Framework Decision) shall enter into force on 9 January 1998.	Ova regulativa (direktiva, odluka, zajednička akcija, okvirna odluka) stupiće na snagu 9. januara 1998. godine.
2.	This Regulation shall enter into force on the day of its publication in the Official Journal of the European Communities.	Ova regulativa stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Evropskih zajednica“.
3.	This Regulation shall enter into force on the day following that of its publication in the Official Journal of the European Communities.	Ova regulativa stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Evropskih zajednica“.
4.	This Regulation shall enter into force on the third day following its publication in the Official Journal of the European Communities.	Ova regulativa stupa na snagu trećeg dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Evropskih zajednica“.
5.	It shall apply as from 1 January 1982 (until 1 January 1987).	Primjenjivaće se od 1. januara 1982. godine (do 1. januara 1987. godine).
6.	It shall apply from 1 January 1982 until 1 January 1987.	Primjenjivaće se od 1. januara 1982. godine do 1. januara 1987. godine.
7.	It shall expire on 31 September 1995.	Prestaje da važi 31. septembra 1995. godine.
8.	It shall apply until 31 December 1992.	Primjenjivaće se do 31. decembra 1992. godine.
9.	It shall apply from 1 July 1989 with the exception of Articles 15 and 16 which shall be applied as from the entry into force of this Regulation.	Primjenjivaće se od 1. jula 1989. godine, osim čl. 15 i 16, koji se primjenjuju od dana stupanja na snagu ove regulative.
10.	It shall apply from 1 July 1995, with the exception of Articles 1, 2 and 3, which shall apply immediately.	Primjenjivaće se od 1. jula 1995. godine, osim čl. 1, 2 i 3, koji se primjenjuju odmah.
11.	It shall apply from the first day of the month following its entry into force.	Primjenjivaće se od prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon stupanja na snagu.
12.	However, Member States may, after consulting the Commission, postpone the application of Article 5 until 31 December 1986.	Međutim države članice mogu, nakon konsultovanja sa Komisijom, odložiti primjenu člana 5 do 31. decembra 1986. godine.

13.	Regulation A shall cease to have effect when this Regulation enters into force.	Stupanjem na snagu ove regulative prestaje da proizvodi dejstvo Regulativa A.
14.	This decision shall enter into force on the third day following its publication in the Official Journal of the European Communities.	Ova odluka stupiće na snagu trećeg dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Evropskih zajednica“.
15.	This Decision shall take effect (enters into force) on the day following its adoption	Ova odluka proizvodi dejstvo od (stupa na snagu) narednog dana od dana donošenja.
16.	This Decision shall apply from 15 October 2000.	Ova odluka primjenjivaće se od 15. oktobra 2000. godine.
17.	This Common Strategy shall apply from 10 June 2000.	Ova zajednička strategija primjenjivaće se od 10. juna 2000. godine.
18.	It may be prolonged, reviewed and, if necessary, adapted by the European Council on the recommendation of the Council.	Evropski savjet, na preporuku Savjeta, može je produžiti, preispitati i, ako je to potrebno, prilagoditi.
19.	This Common Position shall take effect on 1 July 1998.	Ovaj zajednički stav proizvodi dejstvo od 1. jula 1998. godine.

f) Odredbe koje se odnose na objavljivanje (odredbe koje se odnose na važenje i stupanje na snagu)

This Decision (Common Strategy, Joint Action, Common Position) shall be published in the Official Journal.	Ova odluka (zajednička strategija, zajednička akcija, zajednički stav) objavljuje se u Službenom listu.
--	---

g) Objavljivanje

Izraz *publish/publication* - prevodi se kao objavljuje/objavljivanje a ne publikuje/publikovanje. Direktive, regulative, odluke, preporuke i ostali akti se objavljuju.

h) Završne rečenice direktiva i regulativa

1.	This Regulation (Decision) shall be binding in its entirety and directly applicable in all Member States.	Ova regulativa (odluka) obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.
2.	This Directive (Decision) is addressed to the Member States.	Ova direktiva (odluka) upućena je svim državama članicama.
3.	This Directive (Decision) is addressed to the United Kingdom	Ova direktiva (odluka) upućena je Ujedinjenom Kraljevstvu.

6. DATIRANJE I POTPISI

6.1. DATIRANJE

1.	Done at Brussels (Luxembourg, Frankfurt am Main), 12 October 1992.	Sačinjeno u Briselu (Luksemburgu, Frankfurtu na Majni) 12. oktobra 1992. godine.
2.	This Decision was considered and adopted by the High Authority at its meeting on 25 June 1954.	Ovu odluku razmatrala je i usvojila Visoka vlast na sjednici održanoj 25. juna 1954. godine.

6.2. POTPISI

a) Institucija u čije ime se potpisuje akt

1.	For the Council	Za Savjet
2.	For the Commission	Za Komisiju
3.	For the European Parliament	Za Evropski parlament
4.	For the High Authority	Za Visoku vlast
5.	On behalf of the Governing Council of ECB	U ime Upravnog savjeta ECB
6.	For and on behalf of the General Council	Za Generalni savjet i u njegovo ime
7.	For and on behalf of the Governing Council	Za Upravni savjet i u njegovo ime
8.	For the Government	Za Vladu
9.	For the ACP-E(E)C Council of Ministers	Za Savjet ministara AKP i E(E)Z
10.	By the ACP-E(E)C Committee of Ambassadors	Od Komiteta ambasadora AKP i E(E)Z
11.	For the Association Council	Za Savjet za pridruživanje
12.	For the Cooperation Council	Za Savjet za saradnju
13.	For the (EEA) Joint Committee	Za Zajednički komitet (EEP)

b) Ime potpisanog lica se transkribuje, pri čemu se u zagradi navodi izvorni zapis imena.

c) Funkcija potpisnika

1.	The President	Predsjednik/Predsjednica ²⁵
2.	The Vice-President	Potpredsjednik/Potpredsjednica
3.	Member of the Commission	Član/Članica Komisije
4.	The President of the ECB	Predsjednik/Predsjednica ECB

7. POSEBNI DJELOVI PRAVNIH AKATA I NJIHOVA PODJELA

Propisi često imaju priloge:

1.	Annex	Prilog
2.	Annex I / Annex A	Prilog I/ Prilog A
3.	Annex B to / of Directive X	Prilog B Direktive X

Forma priloga slobodnija je od forme osnovnog teksta; upotrebljava se gorenavedena podjela, pri čemu osnov raščlanjivanja nije stav, već tačka.

Prilozi sadrže tekstove različite prirode, npr:

1.	Appendix	Dodatak
2.	Appendix B2 to Annex B to Directive X	Dodatak B2 uz Prilog B Direktive X
3.	List	Lista
4.	Timetable	raspored
5.	Table	Tabela
6.	Correlation table	Uporedna tabela

Kombinovana nomenklatura, *Taric* i harmonizovani sistem

Kombinovana nomenklatura i *Taric* dijele se na:

²⁵ Ovdje stoji veliko početno slovo u nazivu funkcije zato što će se u tekstu akta uvijek naći u novom redu u potpisu i treba koristiti rodni oblik imenice koja odgovara konkretnom potpisniku/ci.

1.	Section	Odjeljak
2.	(tariff) heading	Tarifni broj
3.	Subheading	Podbroj
4.	CN / Taric subheading	CN Taric podbroj

7.1. STATISTIČKA KLASIFIKACIJA

NACE (od fr. *Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne*) je statistička klasifikacija privrednih djelatnosti u Evropskoj zajednici, koju koriste sve države članice, budući da je propisana u pravnim aktima EU.

Trenutni sistem NACE Rev. 2 predstavlja revidiranu verziju NACE Rev. 1 i NACE rev. 1.1 i rezultat je rada na reviziji međunarodnog integrisanog sistema ekonomske klasifikacije (rađene u periodu 2000 – 2007. godine).

Statistička klasifikacija

Abecedni kod		
1	section	sektor
2	subsection	podsektor

1	division (2-digit level)	oblast (dvocifrena šifra)
2	group (3-digit level)	grana (trocifrena šifra)
3	class (4-digit level)	grupa (četvorocifrena šifra)
4	sub-class (5-digit level)	podgrupa (petocifrena šifra)

8. UPOTREBA SKRAĆENICA I SKRAĆENIH IZRAZA

Kako crnogorski jezik nema toliku sklonost ka formiranju i korišćenju skraćenica kao engleski, kada se u tekstu na engleskom jeziku pojavljuju skraćenice preporučuje se sljedeći pristup: ukoliko nije nužno, ne koristiti skraćenicu već puni naziv kroz čitav tekst prevoda. Ukoliko je moguće treba skratiti naziv na način koji je više u duhu našeg jezika, tj. koristiti prvu riječ iz naziva (npr. Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost – u daljem tekstu: Agencija). Ukoliko je, pak, iz nekog razloga neizbježno koristiti skraćenice, pri prvom pominjanju termina (naziva institucije, konvencije, ugovora, udruženja i sl.) u prevodu treba upotrijebiti prevod punog naziva. Nakon prevoda punog naziva u zagradu se stavlja skraćenica koja će se koristiti (služeći se pri tom listom akronima iz ovog priručnika), te puni naziv na engleskom jeziku, ukoliko je skraćenica nastala skraćivanjem engleskog naziva.

1.	SME (SMEs)	MSP (mala i srednja preduzeća)
2.	MEP (MEPs)	poslanici Evropskog parlamenta
3.	NCB (NCBs)	NCB (Nacionalna centralna banka)
4.	CIS	ZND (Zajednica nezavisnih država ²⁶)

²⁶ bivšeg SSSR-a

Prilikom skraćivanja treba voditi računa da se u našem jeziku prilikom skraćivanja skraćeni oblik u zagrada **ne stavlja pod navodnike kao u engleskom jeziku.**

1.	signatories of the Treaty on the non-proliferation of nuclear weapons, hereinafter referred to as "the Treaty"	potpisnice Ugovora o neširenju nuklearnog oružja (u daljem tekstu: Ugovor)
2.	public access to documents of the Committee of the Regions (hereinafter "the Committee")	pristup građana dokumentima Komiteta regiona (u daljem tekstu: Komitet)

9. VALUTA

1.	unit of account	obračunska jedinica
2.	European unit of account (EUA)	evropska obračunska jedinica (EUA)
3.	European Currency Unit (ECU/ecu)	evropska novčana jedinica (eki)
4.	euro (EUR)	euro (EUR)

10. LATINSKI IZRAZI U ENGLISKOM JEZIKU

Latinski izrazi koji se pojavljuju u engleskim tekstovima obično se naglašavaju kurzivom. Pri prevodu takvi izrazi obično se zamjenjuju crnogorskim ekvivalentima, bez upotrebe kurziva. Pojedini latinski izrazi, koji su uobičajeni i u drugim jezicima, u principu se ne prevode sem nekoliko izuzetaka. Navodimo primjere nekih uobičajenih latinskih izraza i mogućih ekvivalenata u našem jeziku.

ex officio	po službenoj dužnosti
bona fide	u dobroj vjeri
a posteriori	a posteriori
a priori	a priori
mutatis mutandis	mutatis mutandis/shodno
de jure	de jure
de facto	de facto
ad hoc	ad hoc
modus vivendi	modus vivendi
pro rata	pro rata
i.e. (id est)	tj. (to jest)
e.g. (exempli gratia)	npr. (na primjer)
i.a. (inter alia)	između ostalog

V. TEHNIČKA I PRAVOPIISNA PRAKTIČNA UPUTSTVA

1. PRAVOPIISNA PRAVILA

Pravopis crnogorskoga jezika objavljen je u „Službenom listu CG“, broj 47/10 i možete ga naći na veb stranici Službenog lista <https://www.sluzbenilist.me/propisi/7D9B464F-C1DA-427A-AB8B-F168D364EF7D>. *Gramatiku crnogorskoga jezika* možete naći na veb adresi: https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_20852/objava_68013/fajlovi/gramatika%20crnogorskog%20jezika.pdf.

Analizom i obradom prevoda u ovoj oblasti, ali i šire, može se uočiti da se neke pravopisne i gramatičke greške češće ponavljaju. Nije nam, naravno, cilj da ovim priručnikom rješavamo jezičke nedoumice, te se njima nećemo baviti. Ovdje ćemo, stoga, navesti samo neke najčešće greške i dati jezičke savjete kako se one mogu izbjeći.

a) Upotreba velikog i malog slova

U crnogorskom jeziku, za razliku od engleskog, velikim početnim slovom piše se samo prva riječ imena ustanova, naziva propisa, zakona i dokumenata, a od ostalih riječi velikim se slovom pišu samo one koje su i same vlastita imena:

npr. *Methodological Guide for EU Regulation Impact Assessment*
ali: Metodološki priručnik za procjenu učinaka propisa Evropske unije

npr. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
ali: *Stabilisation and Association Agreement*

nikako: Evropska Unija, već Evropska unija!!!
ali naravno: Savjet Evrope, a ne Savjet evrope!!!

U crnogorskom jeziku opšte imenice pišu se malim slovom, dok se u engleskom one često pišu velikim slovima:

npr:

- *Member States* - države članice
- *Stabilisation and Association Process* - proces stabilizacije i pridruživanja
- *Article* - član

b) Pravopisni znaci

Pravopisne znake treba koristiti prema pravopisnim pravilima ciljnog jezika, tj. crnogorskog jezika. U engleskom se često upotrebljava zarez, što svakako olakšava razumijevanje dugačkih rečenica, ali se mjesto zareza ne može doslovno preslikavati u prevodenju.

Iako se u potpunosti treba pridržavati strukture izvornog teksta, ponekad je neophodno u prevodu rečenicu koja je preduga prekinuti (ali nikako tačkom!) i sljedeću smislenu cjelinu nastaviti iza tačka-zareza. Ne preporučuje se umetanje nove rečenice jer to remeti broj rečenica, npr. u nekom članu, pa u tom slučaju pozivanje na neku od njih može biti pogrešno.

Treba razlikovati crtu i crticu.

c) Pasiv

U engleskim pravnim tekstovima pasiv se često koristi, dok je u crnogorskom jeziku mnogo prirodnije koristiti aktivnu rečenicu.

npr.
NE: prevod je prihvaćen od institucija EU;
DA: prevod prihvataju institucije EU.

d) Shall

Kako je već i ranije istaknuto u ovom priručniku, upotreba modalnog glagola *shall* karakteristična je za pravne tekstove pisane na engleskom jeziku. Ovdje se ne radi o futuru, već o izricanju obaveze, gdje se pomoću *shall* jasno kazuje da se radi o obavezujućoj odredbi. U crnogorskom jeziku se za izricanje obaveze koristi prezent i stoga *shall* u najvećem broju slučajeva treba i prevoditi prezentom:

This Directive shall apply to ... – Ova direktiva primjenjuje se na ...

e) Red riječi

U engleskom jeziku red riječi manje je slobodan nego u crnogorskom. Ograničenja u redu riječi u crnogorskom jeziku odnose se na položaj enklitika. One se najčešće stavljaju iza prve naglašene cjeline:

npr.
NE: ova regulativa se primjenjuje...
DA: ova regulativa primjenjuje se...

f) Nizanje imenica

U engleskom jeziku često se niže i po nekoliko imenica zaredom. U prevodu na crnogorski jezik taj problem treba riješiti pridjevom, genitivom, predloškim izrazom ili odnosnom rečenicom:

npr.
Community co-insurance contracts - ugovori o saosiguranju na nivou Zajednice

U tako nastalim imenskim grupama prisvojni genitiv treba zamijeniti prisvojnim pridjevom, ako se time ne mijenja značenje:

npr.
NE: Sud revizora
DA: Revizorski sud
ALI: pravo mora (*law of the sea*)
NE: morsko pravo (što je pogrešno)
DOK JE POTPUNO DRUGI POJAM: pomorsko pravo (*maritime law*)

g) Akronimi

Akronimi u engleskom jeziku stoje ispred imenice, dok u crnogorskom mogu stajati ispred imenice bez crtice i sa crticom ili iza imenice:

npr.
IPA programme - program IPA, a ne: IPA program
nije dobro: EU propisi, EU Komisija, treba: propisi EU, Komisija EU

h) Nominalizacija

U crnogorskom jeziku sve češće se (vjerovatno usljed interferencije engleskog jezika) umjesto glagolskih konstrukcija koriste nominalne. Prednost treba dati glagolskom iskazu:

NE: ova je regulativa primjenjiva...

DA: ova regulativa primjenjuje se...

i) Internacionalizmi

Načelno, domaća riječ ima prednost pred internacionalizmima:

npr.

(in)direktno - (ne)posredno

implementacija – sprovođenje

Pri zamjeni treba biti izuzetno oprezan jer je značenje često određeno kontekstom. Posebno treba obratiti pažnju na tzv. lažne parove (*false friends*), tj. kad internacionalizam u crnogorskom ima drugačije značenje nego u engleskom jeziku:

npr.

eventually nije *eventualno*, već *konačno*, *na kraju*;

actual nije *aktuelno* već *stvarno* (dok je *aktuelno* - *topical*)

VI. OBRASCI AKATA EVROPSKE UNIJE S PREVODOM

1. REGULATIONS
COUNCIL REGULATION (...) No.../... of..... THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, [Having regard to the Treaty , [and in particular Article(s) thereof,] [Having regard to ,] [Having regard to the proposal from the Commission,] [presented following consultation with (following consultations within) the Advisory Committee, set up (provided for) by (the said Regulation),] [Having regard to the draft Regulation submitted by the Commission,]²⁷ [Having regard to the recommendation from the Commission,] [Having regard to the initiative of (Member State),]²⁸ [Having regard to the recommendation from the European Central Bank,] [After consulting the Commission,] [Having regard to the opinion of the European Parliament,] [Having regard to the assent of the European Parliament,] [Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee,] [Having regard to the opinion of the Committee of the Regions,] [Having regard to the opinion of the Court of Justice,] [Having regard to the opinion of the European Central Bank,] [Having regard to the opinion of the Economic and Financial Committee,] [Having regard to the opinion of the Staff Regulations Committee,] [Acting in accordance with the procedure laid down in Article 252 of the Treaty,]²⁹

27 This citation is used in place of the preceding one when, in the absence of any formal right of initiative to make a proposal or recommendation, the Commission submits a draft text.

28 This citation is used when a Member State presents an initiative pursuant to Title IV of Part Three of the EC Treaty.

29 So called "cooperation" procedure introduced by the Single European Act and amended by the Treaty on European Union.

Whereas:

(1).....

(2).....

(3).....

HAS ADOPTED THIS REGULATION:

Article 1

.....

This Regulation shall enter into force on.....

[This Regulation shall enter into force on the (...) day (following that) of its publication in the Official Journal of the European Communities.]³⁰

[It shall apply from..... (to.....).]

[It shall expire on.....]

This Regulation shall be binding in its entirety and directly applicable in all Member States.³¹

[This Regulation shall be binding in its entirety and directly applicable in the Member States in accordance with the Treaty establishing the European Community.]³²

Done at Brussels³³

For the Council

The President

1. REGULATIVE

REGULATIVA SAVJETA (...) br.../...
od.....

.....

SAVJET EVROPSKE UNIJE,

30 This wording in square brackets, followed by the wording "It shall apply from (future date)", is used when the Regulation requires implementing texts which must be published and enter into force before its effective application. If such is not the case, only the wording "This Regulation shall enter into force on the" is used, indicating the effective date of its application, since the very fact of the adoption of the Regulation confers the necessary powers on the institutions for all preparatory measures other than the abovementioned implementing texts. Where the Regulation has retroactive effect, the wording "It shall apply from (date in the past)" is used.

31 This sentence, which appears in every Regulation, does not form part of the last Article.

32 This wording is to be inserted instead of the usual wording when the Regulation is not applicable to, or in, all Member States (e.g. Member States not taking part in the euro, Protocol integrating the Schengen acquis into the framework of the European Union, strengthened cooperation etc). In the statement concerning Annex IIA to its Rules of Procedure, the Council pointed out that in these cases it is necessary to make clear the territorial application in the reasons given for, and content of, the act concerned.

33 Usually Brussels, except for April, June and October, when Council meetings are held in Luxembourg.

[imajući u vidu Ugovor..... , [a naročito član/čl. ,]

[imajući u vidu..... ,]

[imajući u vidu prijedlog Komisije,] [iznesen nakon konsultacija sa Savjetodavnim odborom (nakon konsultacija u Savjetodavnom odboru), osnovanim (predviđenim)..... (navedenom Regulativom...³⁴),]

[imajući u vidu nacrt regulative koji je podnijela Komisija,]³⁵

[imajući u vidu preporuku Komisije,]

[imajući u vidu inicijativu ... (države članice),]³⁶

[imajući u vidu preporuku Evropske centralne banke,]

[nakon konsultacija s Komisijom,]

[imajući u vidu mišljenje Evropskog parlamenta,]

[imajući u vidu saglasnost Evropskog parlamenta,]

[imajući u vidu mišljenje Ekonomsko-socijalnog komiteta,]

[imajući u vidu mišljenje Komiteta regiona,]

[imajući u vidu mišljenje Suda pravde,]

[imajući u vidu mišljenje Evropske centralne banke,]

[imajući u vidu mišljenje Ekonomsko-finansijskog komiteta,]

[imajući u vidu mišljenje Odbora za kadrovske propise,]

[u skladu sa postupkom iz člana 252 Ugovora,]³⁷

s obzirom na to da:

(1).....

(2).....

(3).....

DONIO JE OVU REGULATIVU:

Član 1

.....

³⁴ Uvijek navesti tačan naziv regulative o kojoj je riječ.

³⁵ Ovo pozivanje upotrebljava se umjesto prethodnog kad Komisija, ako ne postoji formalno pravo inicijative da podnosi prijedlog ili preporuku, podnosi nacrt teksta.

³⁶ Ovo pozivanje upotrebljava se kad država članica iznosi inicijativu na osnovu Dijela 3 Glave IV Ugovora o EZ.

³⁷ Tzv. postupak saradnje uveden je Jedinstvenim evropskim aktom i izmjenjen Ugovorom o Evropskoj uniji.

Ova regulativa stupa na snagu (dana)

[Ova regulativa stupa na snagu danom (...dana od dana) objavljivanja u „Službenom listu Evropskih zajednica“.]³⁸

[Primjenjuje se od (do).]

[Prestaje da važi]

Ova regulativa obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama³⁹.

[Ova regulativa obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u državama članicama, u skladu sa Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice.]⁴⁰

Sačinjeno u Briselu,⁴¹

Za Savjet

Predsjednik

³⁸ Ovakva formulacija u uglastim zagradama, iza koje slijedi „Primjenjuje se od (neki budući datum)“, upotrebljava se kad se regulativom predviđaju akta za sprovođenje koja se moraju objaviti i stupiti na snagu prije primjene same regulative. Ako to nije slučaj, upotrebljava se samo formulacija: „Ova regulativa stupa na snagu ...“, čime se označava stvarni datum početka njene primjene, s obzirom na to da se samim donošenjem regulative institucijama daju potrebna ovlašćenja za sve pripremne mjere osim navedenih akata za sprovođenje. Kad regulativa ima retroaktivno dejstvo, upotrebljava se izraz: „Primjenjuje se od (prošli datum)“.

³⁹ Ova rečenica, koja se pojavljuje u svakoj regulativi, nije dio posljednjeg člana.

⁴⁰ Ova formulacija upotrebljava se umjesto uobičajene kad se regulativa ne primjenjuje na sve države članice ili u svim državama članicama (npr. države članice koje nemaju euro, ne učestvuju u Protokolu o uključivanju šengenske pravne tekovine u okvir Evropske unije, jačanju saradnje itd.). U izjavi koja se odnosi na Prilog IIA Poslovnika Savjeta, Savjet je ukazao da je u tim slučajevima potrebno jasno odrediti područje primjene, u obrazloženju i u sadržaju odgovarajućeg akta.

⁴¹ Obično Brisel, osim u aprilu, junu i oktobru kada se sastanci Savjeta održavaju u Luksemburgu.

2. DECISIONS

2.1. *Sui generis* decisions⁴²

COUNCIL DECISION of

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

[Having regard to the Treaty ,] [and in particular Article(s) thereof,]

[Having regard to the Staff Regulations ,]

[Having regard to],

[Having regard to the proposal from the Commission,]

[Having regard to the draft Decision submitted by the Commission,]

[Having regard to the Recommendation from the Commission,]

[Having regard to the recommendation from the European Central Bank,]

[Having regard to the report from the Commission,]

[Having regard to the opinion of the European Parliament,]

[Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee,]

[Having regard to the opinion of the Committee of the Regions,]

[Having regard to the opinion of the European Central Bank,]

[Having regard to the opinion of the Staff Regulations Committee,]

[After consulting the Staff Committee,]

[Acting in accordance with the procedure laid down in Article 252 of the Treaty,]⁴³

Whereas:

(1)

(2)

(),

HAS DECIDED AS FOLLOWS:

Article 1 (Sole Article)

.....

[Article...

(This Decision shall take effect (come into force)⁴⁴ on the day of its publication in the Official Journal of the European Communities.)

⁴² Certain Decisions *sui generis* are entirely free as to form and are simply entered in the Council minutes. They are often termed "Conclusions".

⁴³ So-called "cooperation procedure" introduced by the Single European Act and amended by the Treaty on European Union

⁴⁴ The normal wording is "take effect". "Come into force" is used, by way of exception, in Council decisions taken with regard to the Member States concerned under the ACP-EC Convention.

[It shall apply as from (It shall apply until) (from to)].

[It shall expire on.....]

Done at

*For the Council
The President*

2. ODLUKE

2.1. Odluke *sui generis*⁴⁵

ODLUKA SAVJETA od

SAVJET EVROPSKE UNIJE,

[imajući u vidu Ugovor ...,] [a naročito član/čl...,]

[imajući u vidu kadrovske propise.....,]

[imajući u vidu...,]

[imajući u vidu prijedlog Komisije,]

[imajući u vidu nacrt odluke koji je podnijela Komisija,]

[imajući u vidu preporuku Komisije,]

[imajući u vidu preporuku Evropske centralne banke,]

[imajući u vidu izvještaj Komisije,]

[imajući u vidu mišljenje Evropskog parlamenta,]

[imajući u vidu mišljenje Ekonomskog-socijalnog komiteta,]

[imajući u vidu mišljenje Komiteta regiona,]

[imajući u vidu mišljenje Evropske centralne banke,]

[imajući u vidu mišljenje Odbora za kadrovske propise,]

[nakon konsultacija sa Odborom za kadrovska pitanja]

[u skladu sa postupkom iz člana 252 Ugovora,]⁴⁶

s obzirom na to da:

(1)

⁴⁵ Neke odluke *sui generis* potpuno su slobodne u pogledu oblika i samo se unose u zapisnik Savjeta. Često se nazivaju „zaključcima“.

⁴⁶ Tzv. postupak saradnje koji je uveden Jedinstvenim evropskim aktom i izmijenjen Ugovorom o Evropskoj uniji.

(2)

(3) ,

ODLUČIO JE SLJEDEĆE:

Član 1 (jedini član)

.....

[Član ...

(Ova odluka proizvodi dejstvo od dana (stupa na snagu danom)⁴⁷ objavljivanja u „Službenom listu Evropskih zajednica“.)

Primjenjuje se od (Primjenjuje se do) (od do).

[prestaje da važi.....]

Sačinjeno u

*Za Savjet
Predsjednik*

⁴⁷ Uobičajena je formulacija na engleskom jeziku "take effect". "Come into force" upotrebljava se izuzetno u odlukama Savjeta koje se odnose na države članice u okviru Konvencije između AKP i EZ, ali u prevodu na crnogorski jezik ne treba praviti razliku.

2.2. Decisions concerning the signing and provisional application of international agreements⁴⁸

COUNCIL DECISION

of

on the signing [, on behalf of the (European)⁴⁹ Community,
[and provisional application]⁵⁰ of the Agreement [between (the European Communities)
and] ...⁵¹

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, [and in particular Article ... (Articles 95 and 133) (170) (...) thereof, (in conjunction with Article 300(2) thereof)],

Having regard to the proposal from the Commission,

Whereas:

(1)

(2)

(),

[() the Agreement should be signed,] [and the attached declaration on be approved],⁵² [(certain provisions of) the Agreement should be applied on a provisional basis, pending the completion of the procedures for its formal conclusion,]

HAS DECIDED AS FOLLOWS:

Article 1

The signing of the Agreement (between the European Community (the European Communities) and)⁵³ is hereby approved on behalf of the (European) Community, subject to the Council Decision concerning the conclusion of the said Agreement.

[The text of the Agreement is attached to this Decision.]

[Article...

The Declaration attached to this Decision shall be approved on behalf of the (European) Community.]

[Article ...

The President of the Council is hereby authorised to designate the person(s) empowered to sign the Agreement on behalf of the (European) Community subject to its conclusion.]

[Article...

⁴⁸ In what follows, the usual form is reproduced.

⁴⁹ Where the title of the agreement already comprises the expression "European Community", "Community" suffices here. The full name is, however, necessary if the European Communities or several of these Communities are mentioned as contracting parties to the Agreement.

⁵⁰ Provisional application may also be the subject of a Decision by itself.

⁵¹ The title of the Agreement should be quoted in full here.

⁵² In addition to the Agreement, acts that do not form an integral part of the Agreement should be indicated.

⁵³ The title of the Agreement should be quoted in full here.

Subject to reciprocity, the Agreement shall be applied on a provisional basis (as from ... /signature thereof),⁵⁴ pending the completion of the procedures for its formal conclusion].

[Article ...

The Community shall notify (the United Nations Secretary-General) of its intention to apply the agreement provisionally, in accordance with Article ... thereof.

or

The President of the Council shall deposit a declaration of provisional application as provided for in Article ... of the Agreement with (the Secretary-General of the United Nations) on behalf of the European Community.

Done at

*For the Council
The President*

2.2. Odluke o potpisivanju i privremenoj primjeni međunarodnih sporazuma⁵⁵

ODLUKA SAVJETA

od

o potpisivanju [, u ime (Evropske)⁵⁶ Zajednice,
[i privremenoj primeni]⁵⁷ Sporazuma [između (Evropskih zajednica)
i] ...⁵⁸

SAVJET EVROPSKE UNIJE,

imajući u vidu Ugovor o osnivanju Evropske zajednice, [a naročito član ... (čl. (95 i 133) (170) (...), (u vezi sa članom 300 stav 2 Ugovora],

imajući u vidu prijedlog Komisije,

s obzirom na to da:

(1)

(2)

(),

[() Sporazum treba potpisati,] [a priloženu deklaraciju o odobriti],⁵⁹ [(određene odredbe) Sporazuma treba primjenjivati privremeno do okončanja postupaka za njegovo formalno zaključivanje,]

⁵⁴ If no date is given or if the Article refers to an event the date of which is as yet unknown, the following footnote will appear: "The date from which the Agreement will be provisionally applied (or, e.g., "The date of signature of the Agreement") will be published in the Official Journal of the European Communities by the General Secretariat of the Council."

⁵⁵ U nastavku se navodi uobičajena forma.

⁵⁶ Ako se izraz „Evropska zajednica“ već nalazi u nazivu, ovdje je dovoljno navesti izraz „Zajednica“. Međutim, pun naziv je potreban ako su Evropske zajednice ili neke od njih pomenute kao ugovorne strane.

⁵⁷ Privremena primjena može i sama biti predmet odluke.

⁵⁸ Ovdje treba navesti pun naziv sporazuma.

⁵⁹ Uz sporazum, treba navesti akte koji ne čine sastavni deo sporazuma.

ODLUČIO JE SLJEDEĆE:

Član 1

U ime (Evropske) Zajednice, odobrava se potpisivanje Sporazuma (između Evropske zajednice (Evropskih zajednica) i ...),⁶⁰ u skladu sa odlukom Savjeta o zaključivanju navedenog sporazuma.
[Tekst Sporazuma dat je
ove odluke.]

[Član ...

U ime (Evropske) Zajednice odobrava se Deklaracija data u prilogu ove odluke.]

[Član ...

Predsjednik Savjeta ovlašten je da odredi lice(a) koje(a) će biti opunomoćeno(a) da potpiše(u) Sporazum u ime (Evropske) Zajednice, a u skladu sa zaključkom Savjeta.]

[Član ...

Uz uslov uzajamnosti, Sporazum se primjenjuje privremeno (od ... /njegovog potpisivanja)⁶¹ do okončanja postupaka za njegovo formalno zaključivanje].

[Član ...

Zajednica upućuje notifikaciju (generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija) o svojoj namjeri da
privremeno primjenjuje Sporazum u skladu s članom

ili

U ime Evropske zajednice predsjednik Savjeta deponuje deklaraciju o privremenoj primjeni u skladu sa članom... Sporazuma kod (generalnog sekretara Ujedinjenih nacija).

Sačinjeno u

*Za Savjet
Predsjednik*

⁶⁰ Ovdje treba navesti puni naziv sporazuma.

⁶¹ Ako nije naznačen datum ili se u članu upućuje na događaj čiji je datum još nepoznat, pojavice se sljedeća fusnota: „Generalni sekretarijat Saveta objaviće datum od kojeg će se sporazum privremeno primjenjivati (ili npr. „datum potpisivanja sporazuma“) u „Službenom listu Evropskih zajednica“.“

3. DIRECTIVES

COUNCIL DIRECTIVE/.../...⁶² of

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

[Having regard to the Treaty ,] [and in particular Article(s) thereof,]

[Having regard to ,]

[Having regard to the proposal from the Commission,]

[Having regard to the draft Directive submitted by the Commission,]

[Having regard to the initiative of the (Member State),]

[After consulting the Commission,]

[Having regard to the opinion of the European Parliament,]

[Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee,]

[Having regard to the opinion of the Committee of the Regions,]

[Having regard to the opinion of the European Central Bank,]

[Acting in accordance with the procedure laid down in Article 252 of the Treaty,]⁶³

Whereas:

(1)

(2)

(),

HAS ADOPTED THIS DIRECTIVE:

[Article 1

This Directive shall apply to (concern) (The purpose of this Directive is to)

Article...

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary (take the necessary measures) to comply with this Directive before ...(with effect from ...⁶⁴) (within a period of

⁶² The placing of an ordinal ("first", "second", etc.) before "Council Directive" is not to be recommended. (Such numbering, which may be of use to experts before the Directive is adopted, is superfluous since the Directive is given an official number when it is adopted; moreover, numbering may give rise to confusion if the sequence originally envisaged is not respected chronologically when the Directives are adopted.)

⁶³ So-called "cooperation procedure" introduced by the Single European Act and amended by the Treaty on European Union.

⁶⁴ The date to be indicated is that of the start of the new arrangements (i.e. "1 January 2002" and not "31 December 2001").

... from the date of its entry into force (adoption) (notification)). They shall forthwith inform the Commission thereof.

When Member States adopt these measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.

2. Member States shall communicate to the Commission the text of the (main) provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive (together with a table showing how the provisions of this Directive correspond to the national provisions adopted). (The Commission shall inform the other Member States thereof.)

[Article ...

1. Before Member States shall (, after consulting the Commission,) adopt and publish the provisions necessary to comply with this Directive. They shall forthwith inform the Commission thereof.

They shall apply these provisions from ...⁶⁵(at the latest).

When Member States adopt these measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.

2. As soon as this Directive has entered into force, Member States shall ensure that the Commission is informed, in sufficient time for it to submit its comments, of any draft laws, regulations or administrative provisions which they intend to adopt in the field covered by this Directive.]

[Article...

Member States shall adopt and publish, not later than , the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive before They shall forthwith inform the Commission thereof.

When Member States adopt these measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.]

[Article...

Member States shall communicate to the Commission their laws, regulations and administrative provisions with regard to the application of this Directive.]

[Article...

Member States shall immediately inform the Commission of measures taken pursuant to this Directive.]⁶⁶

[Article...⁶⁷

This Directive shall enter into force on]

⁶⁵ The date to be indicated is that of the start of the new arrangements (i.e. "1 January 2002" and not "31 December 2001").

⁶⁶ This wording is used when the Directive makes provision simply for the right to take measures.

⁶⁷ This Article is used for Directives addressed to all Member States. Since the entry into force of the Treaty on European Union, such directives no longer have to be notified to the Member States, but have to be published in the Official Journal of the European communities. They enter into force in accordance with the same rules as Regulations (see Article 254(2) of the EC Treaty). For Directives addressed to individual Member States or those falling within the Euratom Treaty, the notification procedure must always be applied (see Article 254(3) of the EC Treaty and Article 163, second subparagraph, of the ECSC Treaty).

[This Directive shall enter into force on the (.....) day (following that) of its publication in the Official Journal of the European Communities]

[It shall apply until]

[It shall expire on]

[Article...

This Directive shall apply from (until) (from to)]

Article...

This Directive is addressed to the Member States.

(This Directive is addressed to)

[This Directive is addressed to the Member States in accordance with the Treaty establishing the European Community.]

Done at

*For the Council
The President*

3. DIREKTIVE

DIREKTIVA SAVJETA....../.../...⁶⁸
od

SAVJET EVROPSKE UNIJE,

[imajući u vidu Ugovor ,] [a naročito član (čl.)...,]

[imajući u vidu ,]

[imajući u vidu prijedlog Komisije,]

[imajući u vidu Nacrt direktive koji je podnijela Komisija,]

[imajući u vidu inicijativu (države članice),]

[nakon konsultacija sa Komisijom,]

[imajući u vidu mišljenje Evropskog parlamenta,]

[imajući u vidu mišljenje Ekonomsko-socijalnog komiteta,]

[imajući u vidu mišljenje Komiteta regiona,]

[imajući u vidu mišljenje Evropske centralne banke,]

⁶⁸ Ne preporučuje se upotreba rednog broja („prvi“, „drugi“ itd.) ispred riječi „Direktiva Savjeta“. (Takvo numerisanje, koje može biti korisno stručnjacima prije donošenja direktive, suvišno je jer direktiva po donošenju dobija službeni broj; takođe, numerisanje može izazvati zabunu ako se prvobitno predviđeni redoslijed ne poštuje hronološki prilikom donošenja direktiva.)

[u skladu sa postupkom iz člana 252 Ugovora,]⁶⁹

s obzirom na to da:

(1)

(2)

(),

DONIO JE OVU DIREKTIVU:

[Član 1

Ova direktiva primjenjuje se na (odnosi se na) (Svrha ove direktive je ...)]

Član...

1. Države članice donose zakone i druge propise (preduzimaju potrebne mjere) potrebne za usklađivanje sa ovom direktivom do ... (koji proizvode dejstvo od ...⁷⁰) (u roku od ... od dana stupanja na snagu (usvajanja) (notifikacije). Države članice će o tome odmah obavijestiti Komisiju.

Kada države članice usvoje ove mjere, te mjere će sadržati pozivanje na ovu direktivu ili se takvo pozivanje navodi prilikom njihovog službenog objavljivanja. Načine takvog pozivanja utvrdiće države članice.

2. Države članice dostaviće Komisiji tekst (glavnih) odredaba domaćeg prava koje donose u oblasti na koju se odnosi ova direktiva (zajedno sa tabelom koja sadrži uporedni prikaz odnosa odredaba ove direktive i odredaba donijetih domaćih propisa). (Komisija o tome obavještava ostale države članice.)

[Član...

1. Do ... države članice (, nakon konsultovanja sa Komisijom,) usvajaju i objavljuju odredbe potrebne za usklađivanje sa ovom direktivom. Države članice će o tome odmah obavijestiti Komisiju.

Države članice primjenjivaće ove odredbe (najkasnije) od ...⁷¹

Kada države članice usvoje ove mjere, te mjere će sadržati pozivanje na ovu direktivu ili se takvo pozivanje navodi prilikom njihovog službenog objavljivanja. Načine takvog pozivanja utvrdiće države članice.

2. Čim ova direktiva stupi na snagu, države članice postaraće se da Komisija bude obaviještena, ostavljajući joj dovoljno vremena da dostavi svoje komentare na nacрте svih zakona i drugih propisa koje namjeravaju da donesu u oblasti na koju se odnosi ova direktiva.]

[Član...

Države članice dužne su da donesu i objave zakone i druge propise potrebne za usklađivanje sa ovom direktivom do Države članice će o tome odmah obavijestiti Komisiju.

Kada države članice usvoje ove mjere, te mjere će sadržati pozivanje na ovu direktivu ili se takvo pozivanje navodi prilikom njihovog službenog objavljivanja. Načine takvog pozivanja utvrdiće države članice].

[Član...

⁶⁹ Tzv. postupak saradnje uveden Jedinstvenim evropskim aktom i izmijenjen Ugovorom o Evropskoj uniji.

⁷⁰ Datum koji treba navesti je datum stupanja na snagu novih rješenja propisanih direktivom (tj. „1. januara 2002. godine“, a ne „31. decembar 2001. godine“).

⁷¹ Datum koji treba navesti je datum stupanja na snagu novih rješenja propisanih direktivom (tj. „1. januara 2002. godine“, a ne „31. decembra 2001. godine“).

Države članice Komisiji dostaviće svoje zakone i druge propise koji se odnose na primjenu ove direktive.]

[Član...

Države članice će odmah obavijestiti Komisiju o mjerama preduzetim u skladu s ovom direktivom.]⁷²

[Član...⁷³

Ova direktiva stupa na snagu ...]

[Ova direktiva stupa na snagu (danom) (...dana od dana) objavljivanja u „Službenom listu Evropskih zajednica“.]

[Primjenjuje se do ...]

[Prestaje da važi ...]

[Član...

Direktiva se primjenjuje od ... (do ...) (od... do)]

Član...

Ova direktiva upućena je državama članicama.

(Ova direktiva upućena je...)

[Ova direktiva upućena je državama članicama u skladu sa Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice.]

Sačinjeno u

*Za Savjet
Predsjednik*

⁷² Ova formulacija upotrebljava se kad direktiva predviđa samo pravo na preduzimanje mjera.

⁷³ Ovaj se član upotrebljava kod direktiva upućenih svim državama članicama. Nakon stupanja na snagu Ugovora o Evropskoj uniji, o tim direktivama ne treba više obavještavati države članice, ali se one moraju objaviti u „Službenom listu Evropskih zajednica“. One stupaju na snagu prema istim pravilima koja važe za regulative (v. član 254 stav 2 Ugovora o EZ). Za direktive upućene pojedinim državama članicama ili onim državama članicama na koje se primjenjuje Ugovor o Euratomu, postupak notifikacije mora se uvijek sprovesti (v. član 254 stav 3 Ugovora o EZ i član 163 podstav 2 Ugovora o EZUČ).

4. RECOMMENDATIONS ⁷⁴
4.1. Recommendations in simple form
COUNCIL RECOMMENDATION of..... on..... THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, [Approving ,] [Noting that ,] [Desirous of ,] HEREBY RECOMMENDS Member States: [(1) to (2) to] [HEREBY RECOMMENDS: (1) that Member States ; (2) that Member States (;)] [HEREBY INVITES the Commission to] Done at <i>For the Council The President</i>
4. PREPORUKE ⁷⁵
4.1. Preporuke – jednostavne forme
PREPORUKA SAVJETA od..... o..... SAVJET EVROPSKE UNIJE, [odobravajući ,] [primjećujući da..... ,] [u želji..... ,]

⁷⁴ The form of recommendations is variable. However, recommendations always have the closing formula ("Done at ...") and the signature of the President.

⁷⁵ Preporuke mogu imati različitu formu. Ipak, preporuke uvijek sadrže završnu izjavu („Sačinjeno u ...”) i potpis predsjednika.

PREPORUČUJE državama članicama:

[(1) da]

(2) da]

[PREPORUČUJE:

(1) da države članice..... ;

(2) da države članice..... (;)]

[POZIVA Komisiju da.....]

Sačinjeno u

*Za Savjet
Predsjednik*

4.2. Recommendations in more elaborate form

COUNCIL RECOMMENDATION

of.....

on.....

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, [and in particular Article ... thereof,]

[Having regard to the Treaties establishing the European Communities,]

[Having regard to the proposal from the Commission,]

[Having regard to the draft recommendation submitted by the Commission,]

[Having regard to the opinion of the European Parliament,]

[Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee,]

[Approving ,]

[Noting that ,]

[Desirous of ,]

[Whereas:

(1)

(2)

() ,]

HEREBY RECOMMENDS

Done at

For the Council

4.2. Preporuke – složenije forme

PREPORUKA SAVJETA

od.....

O.....

SAVJET EVROPSKE UNIJE,

imajući u vidu Ugovor o osnivanju Evropske zajednice, [a naročito član ...]

[imajući u vidu Ugovore o osnivanju Evropskih zajednica,]

[imajući u vidu prijedlog Komisije,]

[imajući u vidu nacrt preporuke koji je podnijela Komisija,]

[imajući u vidu mišljenje Evropskog parlamenta,]

[imajući u vidu mišljenje Ekonomsko-socijalnog komiteta,]

[odobravajući ,]

[primjećujući da ,]

[u želji ,]

[s obzirom na to da:

(1)

(2)

() ,]

PREPORUČUJE:.....

Sačinjeno u

*Za Savjet
Predsjednik*

5. RESOLUTIONS⁷⁶

COUNCIL RESOLUTION of.....

.....

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

[Having regard to the Treaty ,]

[Having regard to the draft Resolution submitted by the Commission,]

[Having regard to the opinion of the European Parliament,]

[Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee,]

[Anxious to ,]

[Noting that ,]

[Aware ,]

[Desirous of ,]

[Having noted ,]

[Convinced that ,]

[Considering that ,] [Whereas ,]

[HEREBY ADOPTS THIS RESOLUTION:]

HEREBY AGREES to]

[HAS AGREED AS FOLLOWS:]

[INVITES]

[NOTES]

[.....]

⁷⁶ The form of Resolution varies. Some Resolutions have a more formal structure than others, containing citations, recitals and enacting terms introduced by the phrase "HEREBY ADOPTS THIS RESOLUTION" and sometimes being divided into points (I, II, etc. or A, B, etc., - these numerals or letters usually appearing above the corresponding text - or 1, 2, etc., these figures appearing on the left of the corresponding text, as for numbered paragraphs) or into Articles. Resolutions contain no closing formula and are not signed. In Resolutions, "will" is used rather than "shall".

5. REZOLUCIJE⁷⁷

REZOLUCIJA SAVJETA

od

.....

SAVJET EVROPSKE UNIJE,

[imajući u vidu Ugovor ,]

[imajući u vidu nacrt rezolucije koji je podnijela Komisija,]

[imajući u vidu mišljenje Evropskog parlamenta,]

[imajući u vidu mišljenje Ekonomsko-socijalnog komiteta,]

[u želji da ,]

[primjećujući da ,]

[svjestan ,]

[u želji ,]

[primijetivši ,]

[uvjeren da ,]

[smatrajući da ,] [s obzirom na to da ,]

[DONOSI OVU REZOLUCIJU:]

[SAGLASAN JE da]

[SPORAZUMIO SE O SLJEDEĆEM:]

[POZIVA]

[KONSTATUJE]

[.....]

⁷⁷ Rezolucije mogu imati različitu formu. Za neke je propisana stroža forma, pa sadrže pozivanja, uvodne izjave i odredbe kojima prethodi rečenica: DONOSI OVU REZOLUCIJU, a ponekad se dijeli na tačke (I, II itd. ili A, B itd. - s tim što te brojke ili slova obično stoje ispred odgovarajućeg teksta - ili 1, 2 itd., - s tim što se ovi brojevi stavljaju na lijevu stranu odgovarajućeg teksta, kao za numerisane stavove) ili na članove. Rezolucije ne sadrže završne izjave i ne potpisuju se.

U rezoluciji se u engleskom jeziku češće koristi oblik *will* u futuriskom značenju nego oblik *shall* u zapovjednom značenju.

6. CONCLUSIONS⁷⁸

COUNCIL CONCLUSIONS
of.....
.....

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

[Having regard to the Treaty establishing the European Community,]

[Whereas ,]

[(1) APPROVES ;

(2) CONSIDERS ;

(3) EMPHASISES the interest in ;

(4) RECORDS ;

(5) NOTES ;

(6) INVITES]

6. ZAKLJUČCI⁷⁹

ZAKLJUČCI SAVJETA
od.....
.....

SAVJET EVROPSKE UNIJE,

[imajući u vidu Ugovor o osnivanju Evropske zajednice,]

[s obzirom na to da ,]

[(1) ODOBRAVA ;

(2) RAZMATRA ;

(3) NAGLAŠAVA svoju zainteresovanost za ;

(4) BILJEŽI ;

(5) KONSTATUJE ;

(6) POZIVA]

⁷⁸ The form of conclusions varies. Conclusions do not have a closing formula and are unsigned.

⁷⁹ Zaključci mogu imati različitu formu. Zaključci ne sadrže završne izjave i ne potpisuju se.

7. INTERNAL AGREEMENTS

INTERNAL AGREEMENT

[AGREEMENT BETWEEN THE REPRESENTATIVES OF
THE GOVERNMENTS OF THE MEMBER STATES
(, MEETING WITHIN THE COUNCIL,)]
of

.....

THE REPRESENTATIVES OF THE GOVERNMENTS OF THE MEMBER STATES OF THE
EUROPEAN COMMUNITIES [OF THE COMMUNITY], [MEETING WITHIN THE
COUNCIL,]

[Having regard to the Treaty ,]

[Having regard to ,]

Whereas:

(1)

(2)

() ,

[After consulting the Commission,]

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

.....

Article 2

.....

Article ...

.....

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned have hereunto set their hands.

Done at (venue), (date)⁸⁰

For

7. INTERNI SPORAZUMI

INTERNI SPORAZUM

[SPORAZUM IZMEĐU PREDSTAVNIKA VLADA DRŽAVA ČLANICA
(KOJI SU SE SASTALI U OKVIRU SAVJETA)]
od

.....

⁸⁰ The date appears here written out in full.

PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA EVROPSKIH ZAJEDNICA [... ZAJEDNICE], [KOJI SU SE SASTALI U OKVIRU SAVJETA,]

[imajući u vidu Ugovor ,]

[imajući u vidu ,]

s obzirom na to da:

(1)

(2)

() ,

[nakon konsultovanja sa Komisijom,]

SPORAZUMJELI SU SE O SLJEDEĆEM:

Član 1

.....

Član 2

.....

Član ...

.....

KAO POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani potpisali su ovaj sporazum.

Sačinjeno u (mjesto), (datum)⁸¹

Za.....

⁸¹ Datum treba pisati na uobičajen način, npr. 2. februara 2009. godine.

INTERNATIONAL AGREEMENTS

1.1. Treaties and Conventions

TREATY [CONVENTION]

.....

(Heads of State)⁸²

[Community]

.....

.....

[DETERMINED TO;]

[DESIROUS OF;]

[RESOLVED TO;]

[CONSIDERING that ,]

HAVE DECIDED to and to this end have designated as their Plenipotentiaries:

(Heads of State)

.....

.....

.....

(Plenipotentiaries)

.....

.....

.....

WHO, having exchanged their Full Powers, found in good and due form,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

[Article 1

.....

[Article ...

This Treaty (Convention) shall apply, on the one hand, to the territories in which the Treaty establishing the European Community is applied and under the conditions laid down in that Treaty and, on the other hand, to the territory of the]

[Article...

Either Contracting Party may denounce this Treaty (Convention) by notifying the other Contracting Party.

This Treaty (Convention) shall cease to be in force months after the date of such notification.]

[Article...

⁸² The order to be followed is the order of protocol.

The Annexes to this Treaty (Convention), together with the Declarations (, the Exchange of Letters) (, the Protocols) (.....) which are annexed to the (this) Treaty (Convention) shall form an integral part thereof.]

[Article...

1. This Treaty (Convention) shall be subject to ratification, acceptance or approval in accordance with the Contracting Parties' own procedures and the Parties shall notify one another at (venue) of the completion of the procedures necessary for that purpose (shall carry out at (venue) the exchange of acts necessary for that purpose) (shall deposit with the acts necessary for that purpose.)

2. This Treaty (Convention) shall enter into force on the first day of the (.....) month following that during which the notifications [the exchange of acts] [the deposit of acts,] provided for in paragraph 1 (has) have been carried out.]

Article...

This Treaty (Convention), drawn up in a single original in the languages, each text [all texts] being equally authentic, shall be deposited in the archives of ..., which shall transmit a certified copy to.....

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned Plenipotentiaries have hereunto set their hands.⁸³

Done at this day of in the year^{84 85}

For⁸⁶

MEĐUNARODNI SPORAZUMI

1.1. Ugovori i konvencije

UGOVOR [KONVENCIJA]

.....

(Šefovi država)⁸⁷

[Zajednica]

.....

[ODLUČNI DA;]

[U ŽELJI.....;]

[RIJEŠENI DA;]

⁸³ This part of the text is incorporated into a multilingual page which follows the alphabetical order.

⁸⁴ This part of the text is incorporated into a multilingual page which follows the alphabetical order.

⁸⁵ The date appears here written out in full.

⁸⁶ In the case of Member States, the alphabetical order is to be followed. The names of the Contracting Parties should be entered here as they appear at the beginning of the preamble.

⁸⁷ Treba poštovati protokolarni redoslijed.

[SMATRAJUĆI da..... ,]

ODLUČILI SU da..... i u tu su svrhu odredili kao svoje punomoćnike:

(Šefovi država)

(Punomoćnici)

.....

.....

.....

.....

KOJI su se, razmijenivši svoja punomoćja, za koja je utvrđeno da su u valjanoj i propisanoj formi,

SAGLASILI O SLJEDEĆEM:

[Član 1

.....

[Član ...

Ovaj ugovor (konvencija) primjenjuje se, s jedne strane, na teritorijama na kojima se primjenjuje Ugovor o osnivanju Evropske zajednice, i pod uslovima utvrđenim tim ugovorom, a s druge strane, na teritoriju]

[Član...

Svaka ugovorna strana može otkazati ovaj ugovor (konvenciju) upućivanjem obavještenja drugoj ugovornoj strani.

Ovaj ugovor (konvencija) prestaje da važi mjeseci od dana notifikacije.]

[Član...

Prilozi ovog ugovora (konvencije), zajedno sa deklaracijama (razmjenom pisama ...) (, protokolima) priloženim (uz ovaj) ugovor (konvenciju) čine njegov/njen sastavni dio.]

[Član...

1. Ovaj ugovor (konvencija) će biti potvrđen⁸⁸, prihvaćen ili odobren u skladu s postupcima ugovornih strana, a ugovorne strane će se međusobno obavijestiti u (mjesto) ... o okončanju postupaka potrebnih za tu svrhu (razmijeniće u.....(mjesto) akte potrebne za tu svrhu) (deponovaće kod akte potrebne za tu svrhu.)

2. Ovaj ugovor (konvencija) stupa na snagu prvog dana (...) mjeseca nakon mjeseca u kojem su izvršene notifikacije [razmjena akata] [deponovanje akata] iz stava 1 ovog člana.]

Član...

Ovaj ugovor (konvencija), sačinjen u jednom izvornom primjerku najeziku, s tim da je svaki tekst jednako autentičan [da su svi ... tekstovi jednako autentični], deponuje se u arhivu, koja dostavlja ovjereni primjerak...

KAO POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani punomoćnici potpisali su ovaj ugovor (konvenciju)⁸⁹.

Sačinjeno u , (datum).^{90 91}

⁸⁸ ! a ne ratifikovan!

⁸⁹ Ovaj dio teksta nalazi se na višejezičnoj stranici koja treba da prati abecedni redosljed jezika.

⁹⁰ Ovaj dio teksta nalazi se na višejezičnoj stranici koja treba da prati abecedni redosljed jezika.

⁹¹ Datum treba pisati na uobičajen način, npr. 2. februara 2009. godine.

Za⁹²

1.2. Final acts⁹³

FINAL ACT

The representatives [The Plenipotentiaries]⁹⁴

of ,⁹⁵

[on the one part,]

and

of ,

[on the other part,]

meeting in (at) on⁹⁶

in the year one thousand nine hundred and for the signature of ,

have at the time of signature of this :

- adopted the [following texts] [following declarations (statements)] attached to this Final Act⁹⁷
.....;

- taken note of the [exchange(s) of letters] [of the following declaration(s)] attached to this Final Act⁹⁸:
..... ;

[-]

[In witness whereof, the undersigned representatives (Plenipotentiaries) have hereunto set their hands.]

Done at this day of in the year⁹⁹

For

1.2 Završni akti¹⁰⁰

⁹² Ovdje se mora poštovati abecedni redosljed imena država članica. Imena ugovornih strana ovdje treba unijeti redom kojim se pojavljuju na početku preambule.

⁹³ The texts of Final Acts vary.

⁹⁴ The term "Plenipotentiaries" is used if plenipotentiaries are in fact mentioned in the Preamble to the Agreement concerned.

⁹⁵ In the case of Member States, the alphabetical order is to be followed. The names of the Contracting Parties should be entered here as they appear at the beginning of the preamble.

⁹⁶ The date appears here written out in full.

⁹⁷ For protocols and joint declarations (statements).

⁹⁸ For agreements in the form of exchanges of letters and unilateral declarations (statements).

⁹⁹ The date appears here written out in full.

¹⁰⁰ Tekstovi završnih akata se razlikuju.

ZAVRŠNI AKT

Predstavnici [punomoćnici]¹⁰¹

.....¹⁰²,

[s jedne strane,]

i

..... ,

[s druge strane,]

koji su se sastali u..... dana¹⁰³

godine hiljadu devetsto ... radi potpisivanja..... ,

u trenutku potpisivanja ovog :

- donijeli su [sljedeće tekstove][sljedeće deklaracije (izjave)] priložene uz ovaj završni akt¹⁰⁴;
.....;

- primili su k znanju [razmjenu/razmjene pisama][sljedeću deklaraciju/sljedeće deklaracije]
priloženu/priložene uz ovaj završni akt¹⁰⁵;
..... ;

[-]

[Kao potvrdu navedenog doljepotpisani predstavnici (punomoćnici) potpisali su ovaj akt.]

Sačinjeno u..... (datum).¹⁰⁶

Za

¹⁰¹ Izraz „punomoćnici“ upotrebljava se ako se punomoćnici spominju u preambuli odgovarajućeg sporazuma.

¹⁰² Ovdje se mora poštovati abecedni redosljed imena država članica. Imena ugovornih strana ovdje treba unijeti redom kojim se pojavljuju na početku preambule.

¹⁰³ Datum treba pisati na uobičajen način, npr. 2. februara 2025. godine.

¹⁰⁴ Za protokole i zajedničke deklaracije (izjave).

¹⁰⁵ Za sporazume u obliku razmjene nota i jednostrane deklaracije (izjave).

¹⁰⁶ Datum treba pisati na uobičajen način, npr. 2. februara 2025. godine.

VII. OBRASCI PRAVNIH PROPISA CRNE GORE S PREVODOM

1. OBRASCI PREVODA ODREĐENIH AKATA SKUPŠTINE CRNE GORE

a) ZAKON	a) LAW
UKAZ O PROGLAŠENJU ZAKONA	DECREE ON PROMULGATING THE LAW
Na osnovu člana 95 tačke 3 Ustava Crne Gore donosim	Pursuant to Article 95 point 3 of the Constitution of Montenegro, I hereby issue the
Ukaz o proglašenju Zakona o patentima	Decree on Promulgating the Law on Patents
Proglašavam Zakon o patentima, koji je donijela Skupština Crne Gore 25. saziva, na petoj sjednici prvog redovnog (proljećnog) zasijedanja u 2015. godini, dana 16. jula 2015. godine.	I hereby promulgate the Law on Patents passed by the 25 th Parliament of Montenegro at the fifth sitting of the first ordinary (spring) session in 2015 on 16 July 2015.
Broj: 01-693/2 Podgorica, 24. jula 2015. godine Predsjednik Crne Gore,	No: 01-693/2 Podgorica, 24 July 2015 The President of Montenegro,
ZAKON O PATENTIMA	LAW ON PATENTS
I. OSNOVNE ODREDBE	I. BASIC PROVISIONS
Član 1	Article 1
ZAVRŠNE ODREDBE ZAKONA	FINAL PROVISIONS
PRIMJER 1	CASE 1:
Član xy	Article xy
Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".	This Law shall enter into force on the eighth day following that of its publication in the Official Gazette of Montenegro.
PRIMJER 2	CASE 2:
Član xy	Article xy
Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. januara 2020. godine.	This Law shall enter into force on the eighth day following that of its publication in the Official Gazette of Montenegro and it shall apply from 1 January 2020.
PRIMJER 3	CASE 3:
Član xy	Article xy
Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".	This Law shall enter into force on the day of its publication in the Official Gazette of Montenegro.
..... Broj 07-2/15-1/9 EPA 732 XXV Podgorica, 16. jula 2015. godine Skupština Crne Gore 25. saziva Predsjednik,	 No: 07-2/15-1/9 EPA 732 XXV Podgorica, 16 July 2015 The 25 th Parliament of Montenegro The Speaker,

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE ZAKONA	TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS
PRIMJER 1 Član 213a Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Član 214 Postupci javnih nabavki koji su započeti do početka primjene ovog zakona okončaće se po propisima po kojima su započeti. Član 218 Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o javnim nabavkama ("Službeni list CG", br. 42/11, 57/14, 28/15 i 42/17).	CASE 1: Article 213a Secondary legislation for the implementation of this Law shall be passed within six months from the day of entry into force of this Law. Article 214 Public procurement procedures initiated before the beginning of application of this Law shall be completed according to the legislation on the basis of which they were initiated. Article 118 The Law on Public Procurement (Official Gazette of Montenegro 42/11, 57/14, 28/15 and 42/17) shall expire on the date this Law begins to apply.
PRIMJER 2 Član xy (1) Propisi na osnovu ovlašćenja sadržanih u ovom zakonu donijeće se u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (2) Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se propisi doneseni na osnovu Zakona o ("Službeni list CG", broj xx/xx) ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom. Član xy Danom stupanja na snagu ovog zakona neće se primjenjivati Zakon o ("Službeni list CG", broj xx/xx).	CASE 2 Article xy (1) Legislation based on authorizations conferred hereby shall be adopted within three months from the day of entry into force of this Law. (2) The legislation adopted on the basis of the Law on (Official Gazette of Montenegro xx/xx) shall apply until the legislation referred to in paragraph 1 hereof is adopted unless it is contrary to this Law. Article xy The Law on (Official Gazette of Montenegro xx/xx) shall not apply as from the day of entry into force of this Law.

b) ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA	b) LAW AMENDMENDING THE LAW
UKAZ O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA PRIMJER 1 Na osnovu člana 95 tačke 3 Ustava Crne Gore donosim Ukaz o proglašenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma Proglašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na sjednici trećeg vanrednog zasijedanja u 2025. godini, dana 28. februara 2025. godine. Broj: 011/25-410/2-01 Podgorica, 7. marta 2025. godine Predsjednik Crne Gore,	DECREE ON PROMULGATING THE LAW AMENDMENDING THE LAW CASE 1 Pursuant to Article 95 point 3 of the Constitution of Montenegro I hereby issue the Decree on Promulgating the Law Amending the Law on Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing I hereby promulgate the Law Amending the Law on Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing adopted by the 28th Parliament of Montenegro at the sitting of the third extraordinary session in 2025, on 28 February 2025. No: 011/25-410/2-01 Podgorica, 7 March 2025 The President of Montenegro
ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA Član 1 U Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Službeni list CG”, br. 110/23 i 65/24) u članu 4 stav 2 tačka 12 mijenja se i glasi: „12) pružaoci usluga povezanih sa kriptoomovinom;”. Član 2 Poslije člana 4 dodaje se novi član koji glasi: „Izuzeci od primjene Član 4a Odredbe ovog zakona kojima se uređuje kriptoomovina ne primjenjuju se na: Član 40 U članu 117 stav 6 tačka 1 riječi: „kripto novčanik” u različitom padežu zamjenjuju se riječju „kriptonovčanik” u odgovarajućem padežu.	LAW AMENDING THE LAW ON PREVENTION OF MONEY LAUNDERING AND TERRORIST FINANCING Article 1 In the Law on Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing (Official Gazette of Montenegro 110/23 and 65/24), in Article 4 paragraph 2, point 12 shall be replaced by the following: “12) crypto-asset service provider;”. Article 2 After Article 4 the following Article shall be inserted: “Exceptions from application Article 4a Provisions of this Law regulating crypto-assets shall not apply to: Article 40 In Article 117 paragraph 6 point 1 the Montenegrin word translated as “crypto wallet” shall be replaced by another grammatical form of the same Montenegrin word, with no relevance to the English translation.

PRIMJER 2 ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA Član 1 Član 2 U članu 2 u stavu 1 tačka 6 mijenja se i glasi: "6) dio stranog društva." Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi: "(3) Stav 2 ovog člana ne primjenjuje se u slučaju propuštanja produženja registracije akcionarskog društva." Dosadašnji stav 3 postaje stav 4. Član 3 U članu 3 u stavu 2 druga rečenica briše se. Član 4 Poslije člana 4 dodaju se naslovi i dva nova člana koja glase: "Sjedište Član 4a (1) Sjedište je mjesto u kome preduzetnik i privredno društvo obavljaju djelatnost. Član 5 U članu 5 i drugim odredbama ovog zakona riječ "profit" zamjenjuje se riječju "dobit", u odgovarajućem padežu. Član 9 U članu 15 u stavu 4, na kraju teksta, tačka briše se i dodaju riječi: "u parničnom postupku." PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA Član xy Postupci restrukturiranja započeti do stupanja na snagu ovog zakona završe se po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona. Postojeća akcionarska društva dužna su da usklade svoje akte sa ovim zakonom, najkasnije do 30. juna 2008. godine.	CASE 2 LAW AMENDMENDING THE LAW ON COMPANIES Article 1 Article 2 In Article 2 paragraph 1, point 6 shall be replaced by the following "6) a branch of foreign company " After paragraph 2 the following paragraph shall be inserted: "(3) Paragraph 2 of this Article shall not apply in case of failure to extend the registration of the joint-stock company." Paragraph 3 shall become paragraph 4. Article 3 In Article 3 paragraph 2, the second sentence shall be deleted. Article 4 After Article 4 the following headings and two new Articles shall be added: "Registered office Article 4a (1) Registered office is the place where entrepreneur and company perform their business activities. Article 5 In Article 5 and other provisions of this Law, the Montenegrin word translated as „profit“ shall be replaced by another Montenegrin word, with no relevance to the English translation. Article 9 In Article 15 the full stop shall be deleted and the words "in civil procedure" shall be added at the end of paragraph 4. TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS OF THE LAW AMENDING THE LAW Article xy Restructuring procedures initiated before the entry into force of this Law shall be completed pursuant to the legislation in force before the entry into force of this Law. The existing joint-stock companies shall harmonize their acts with this Law no later than 30 June 2008.
--	---

c) ISPRAVKA ZAKONA	c) CORRIGENDUM TO THE LAW
PROGLAŠENJE ISPRAVKE ZAKONA ISPRAVKA ZAKONA Po izvršenom sravnjenju sa izvornim tekstom, utvrđeno je da se u tekstu Zakona o obeštećenju korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, objavljenog u "Službenom listu Crne Gore", broj 40/08, potkrala tehnička greška, pa se daje ISPRAVKA ZAKONA O OBEŠTEĆENJU KORISNIKA PRAVA IZ PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA U članu 10 u stavu 1 al. 1 i 2, umjesto u objavljenom tekstu, treba da glase: "- plaćanje računa utrošene električne energije; - plaćanje poreskih obaveza koje pripadaju budžetu Crne Gore. <i>Iz službe Skupštine Crne Gore</i>	PROMULGATION OF THE CORRIGENDUM TO THE LAW CORRIGENDUM TO THE LAW Upon a comparison with the original text, it was established that an error found its way into the text of the Law on Indemnification of the Beneficiaries of the Rights Stemming from Pension and Disability Insurance, published in the Official Gazette of Montenegro 40/08, resulting in the following CORRIGENDUM TO THE LAW ON INDEMNIFICATION OF THE BENEFICIARIES OF THE RIGHTS STEMMING FROM PENSION AND DISABILITY INSURANCE In Article 10 paragraph 1 the first and the second indents shall be replaced by the following: "-payment of electricity bills: - payment of taxes into the Budget of Montenegro. <i>Service of the Parliament of Montenegro</i>
ISPRAVKA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA	CORRIGENDUM TO THE LAW AMENDING THE LAW
Po izvršenom sravnjenju sa izvornim tekstom, utvrđeno je da su se u tekstu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, objavljenom u "Službenom listu RCG", broj 78/06, potkrale tehničke greške, pa se daje ISPRAVKA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOHODAK FIZIČKIH LICA 1) U članu 29, umjesto riječi: "člana 2" treba da stoje riječi: "člana 3", a član 29 treba da stoji ispred člana 30 u poglavlju "Prelazne i završne odredbe"; 2) U članu 30, umjesto riječi "čl. 6, 21 stav 2 i 26" treba da stoje riječi: "čl. 7, 22 stav 2 i 27". <i>Skupština Republike Crne Gore</i>	Upon a comparison with the original text, it was established that errors found their way into the text of the Law Amending Law on Personal Income Tax, published in the Official Gazette of the Republic of Montenegro 78/06, resulting in the following CORRIGENDUM TO THE LAW AMENDING THE LAW ON PERSONAL INCOME TAX 1) In Article 29, the words "Article 2" shall be replaced by "Article 3" and Article 29 shall be placed before Article 30 in the Chapter "Transitional and Final Provisions"; 2) In Article 30 the words "Article 6, Article 21 paragraph 2 and Article 26" shall be replaced by the words "Article 7, Article 22 paragraph 2 and Article 27. <i>Parliament of the Republic of Montenegro</i>

PRAKTIČNI PRIMJERI ISPRAVKE ZAKONA	EXAMPLES OF CORRIGENDUM TO THE LAW
U članu 56 umjesto riječi "do" treba da stoji riječ "od".	In Article 56 the word "by" shall be replaced by "from".
U članu 15 u stavu 2 umjesto riječi: "unosí se i na" treba da stoje riječi: "unosí se na".	In Article 15 paragraph 2, the words "shall also be inserted into" shall be replaced by "shall be inserted into".
U članu 115 stav 3 poslije riječi: "u pravnom licu" umjesto zareza treba da stoji slovo "i", a poslije riječi "poslovođu" treba da stoje riječi: "i fizičko lice".	In Article 115 paragraph 3, the comma after the words "in the legal person" shall be replaced by "and", and the words "natural person" shall be added after the word "manager".
U članu 5 u stavu 2 umjesto riječi: "stav 4" treba da stoje riječi: "stav 5".	In Article 5 paragraph 2, the words "paragraph 4" shall be replaced by "paragraph 5".
U članu 29 u stavu 1, kojim se dodaje član 45a, umjesto riječi: "Komisija iz člana 34 ovog zakona vodi" treba da stoje riječi: "komisije iz člana 28 ovog zakona vode".	In Article 29 paragraph 1, inserting Article 45a, the words "the Commission referred to in Article 34 hereof shall conduct" shall be replaced by "commissions referred to in Article 28 hereof shall conduct".

2. OBRASCI PREVODA ODREĐENIH AKATA VLADE CRNE GORE

a) UREDBA	a) DECREE
DONOŠENJE UREDBE	ADOPTION OF DECREE
Na osnovu člana 156 stav 3 i člana 168 stav 3 Zakona o zaštiti potrošača ("Službeni list CG", broj 2/14), Vlada Crne Gore, na sjednici od 11. juna 2015. godine, donijela je	Pursuant to Article 156 paragraph 3 and Article 168 paragraph 3 of the Consumer Protection Law (Official Gazette of Montenegro 2/14), at its session held on 11 June 2015 the Government of Montenegro adopted the following
UREDBU	DECREE
o uslovima za ustupanje i obavljanje poslova utvrđenih nacionalnim programom zaštite potrošača i bližim kriterijumima, načinu i postupku finansiranja organizacija potrošača	on the criteria for assignment and performance of tasks determined by the national consumer protection programme and detailed criteria, manner and procedure for financing consumer organizations
Predmet	Subject matter
Član 1	Article 1
Ovom uredbom propisuju se bliži uslovi za ustupanje i obavljanje pojedinih poslova utvrđenih nacionalnim programom zaštite potrošača (u daljem tekstu: Program), organizacijama potrošača ili drugim pravnim i fizičkim licima koji obavljaju djelatnost zaštite potrošača i bliži kriterijumi, način i postupak finansiranja organizacija potrošača na osnovu javnog oglasa.	This Decree shall regulate in more detail the criteria assignment and performance of certain tasks determined by the national consumer protection programme (hereinafter referred to as the "Programme") to consumer organizations or other legal and natural persons who perform consumer protection activities as well as more detailed criteria, manner and procedure for financing consumer organisation based on public announcement.

ZAVRŠNA ODREDBA UREDBE	FINAL PROVISION OF A DECREE
Član 21 Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Broj: 08-1278 Podgorica, 11. juna 2015. godine Vlada Crne Gore Predsjednik,	Article 21 This Decree shall enter into force on the eighth day following that of its publication in the Official Gazette of Montenegro No 08-1278 Podgorica, 11 June 2015 Government of Montenegro Prime Minister,
b) ODLUKA	b) DECISION
Na osnovu člana 12 Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova ("Službeni list CG", broj 16/07), Vlada Crne Gore na sjednici od 23. oktobra 2008. godine donosi ODLUKU o osnivanju Agencije za mirno rješavanje radnih sporova Član 1 ----- Član 10 Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Broj: 03-10335 Podgorica, 23. oktobar 2008. godine Vlada Crne Gore Predsjednik,	Pursuant to Article 12 of the Law on Amicable Settlement of Labour Disputes (Official Gazette of Montenegro 16/07), at its session held on 23 October 2008 the Government of Montenegro adopted the following DECISION Establishing the Agency for Amicable Settlement of Labour Disputes Article 1 ----- Article 10 This Decision shall enter into force on the eighth day following that of its publication in the Official Gazette of Montenegro. No 03-10335 Podgorica, 23 October 2008 Government of Montenegro Prime Minister,

3. OBRASCI PREVODA ODREĐENIH AKATA MINISTARSTAVA

a) PRAVILNIK	a) RULEBOOK
Na osnovu člana 134 stav 8 Zakona o zaštiti potrošača ("Službeni list CG", br. 2/14, 43/15, 70/17 i 67/19) Ministarstvo ekonomije donijelo je PRAVILNIK o bližim kriterijumima za izbor članova Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova Predmet pravilnika Član 1 Ovim pravilnikom utvrđuju se bliži kriterijumi za izbor članova Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova (u daljem tekstu: Odbor), načinu pokretanja postupka i postupku pred nadležnim vijećem. Stupanje na snagu Član 33 Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Broj: 012-328/20-2679/1 Podgorica, 8. juna.2020. godine Ministar,	Pursuant to Article 134 paragraph 8 of the Consumer Protection Law (Official Gazette of Montenegro 2/14, 43/15, 70/17 and 67/19), the Ministry of Economy hereby issues the RULEBOOK on more detailed criteria for the selection of the Committee for Out-of-Court Settlement of Consumer Disputes members Subject matter Article 1 This Rulebook shall lay down more detailed criteria for the selection of members of the Board for Out-of-Court Settlement of Consumer Disputes (hereinafter referred to as the "Board"), the manner of initiating proceedings and the proceedings before the competent council. Entry into force Article 33 This Rulebook shall enter into force on the eighth day following that of its publication in the Official Gazette of Montenegro No: 012-328/20-2679/1 Podgorica, 8 June 2020 Minister,
b) NAREDBA	b) ORDER
Na osnovu člana 137 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju ("Službeni list RCG", br. 64/02, 31/05 i 49/07), a u vezi sa čl. 38 i 39 stav 2 Zakona o državnoj upravi ("Službeni list RCG", broj 38/03 i "Službeni list CG", broj 22/08), Ministarstvo prosvjete i nauke donosi NAREDBA O ZABRANI UTVRĐIVANJA PARTICIPACIJE TROŠKOVA OBRAZOVANJA UČENIKA Član 1 U javnim ustanovama predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja zabranjuje se da se za pokriće troškova obrazovanja (nastavne i vannastavne aktivnosti) obezbjeđuju sredstva, od učenika i roditelja, odnosno staratelja.	Pursuant to Article 137 of the General Law on Education (Official Gazette of the Republic of Montenegro 64/02, 31/05 and 49/07), and in conjunction with Articles 38 and 39 paragraph 2 of the Law on State Administration (Official Gazette of Montenegro 22/08), the Ministry of Education and Science hereby adopts the ORDER ON PROHIBITION TO IMPOSE PARENTAL OR STUDENTS' CONTRIBUTION TO COVERING EDUCATION COSTS Article 1 It is hereby prohibited for the public institutions of pre-school, primary school and secondary school education to secure funds from students and parents i.e. custodians for the purposes of covering education costs.

Član 2 Za sprovođenje ove naredbe staraće se direktori ustanova iz člana 1 ove naredbe i Prosvjetna inspekcija. Član 3 Ova naredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Broj: 01-79 Podgorica, 14. januar 2009. godine Ministar,	Article 2 Headmasters of the institutions referred to in Article 1 hereof and the Education Inspectorate shall be responsible for the implementation of this Order. Article 3 This Order shall enter into force on the eighth day following that of its publication in the Official Gazette of Montenegro. No: 01-79 Podgorica, 14 January 2009 Minister,
c) UPUTSTVO	c) INSTRUCTIONS
Na osnovu člana 34 stav 7 Zakona o finansiranju lokalne samouprave ("Službeni list RCG", broj 42/03 i "Službeni list Crne Gore", broj 5/08), Ministarstvo finansija donijelo je UPUTSTVO o načinu i postupku raspodjele sredstava Egalizacionog fonda opštinama Opšta odredba Član 1 Ovim uputstvom propisuje se bliži način i postupak raspodjele sredstava Egalizacionog fonda opštinama. Član 7 Ovo uputstvo stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Broj: 01-1753/1 Podgorica, 15. aprila 2008. godine Ministarstvo finansija Ministar	Pursuant to Article 34 paragraph 7 of the Law on Local Self-Government Financing (Official Gazette of the Republic of Montenegro 42/03 and the Official Gazette of Montenegro 5/08), the Ministry of Finance hereby issues the INSTRUCTIONS on the manner and procedure for allocating funds from the Equalization Fund to municipalities General Provision Article 1 These Instructions shall regulate in more detail the manner and the procedure for allocating funds from the Equalization Fund to municipalities. Article 7 These Instructions shall enter into force on the day following that of its publication in the Official Gazette of Montenegro. No 01-1753/1 Podgorica, 15 April 2008 Ministry of Finance Minister

VIII. GLOSAR

1. PRAVNI TERMINI, IZRAZI I FORMULACIJE IZ DOMAĆIH AKATA

CRNOGORSKI	ENGLESKI
administrativna taksa	administrative fee
administrativno izvršenje (rješenja)	administrative enforcement (of a decision)
advokat	attorney-at-law
akt	act, document ¹⁰⁷
autentično tumačenje zakona	authentic interpretation of laws
besplatna pravna pomoć	legal aid
bez obzira na	notwithstanding
bez obzira na to	regardless of (whether)
bez odlaganja	without delay
bilješka	note
dopušten	admissible (<i>procedural law</i>);
dozvoljen	permitted (<i>substantive law</i>)
odgovoran	liable, responsible, accountable
ovlašćen	authorised, empowered, have the power
blagovremeno/pravovremeno	in due time/timely
bliže se uređuje	shall be regulated in more detail
branilac	defence counsel/attorney
broj spisa	file number
činjenično stanje	factual situation
dati ovlašćenje	authorise
dispozitiv, izreka (<i>odluke, rješenja, presude...</i>)	operative part, enacting terms
djelatnost (<i>organa</i>)	activity
domaće zakonodavstvo	domestic legislation
donijeti (<i>pravni akt</i>)	adopt
donijeti (<i>zakon</i>)	adopt
donijeti odluku (<i>pravni akt</i>)	adopt/issue a decision
donijeti rješenje	issue/render a decision
dopis	letter
dostavnica	delivery note
dosuditi (nadoknadu štete)	award (damages)
drugostepeni organ	second instance body
državljanstvo	nationality, citizenship
državna pomoć	state aid
državni budžet	state budget
državni organ	state authority
dužan je	shall (<i>used in legislation to express „has a duty to”</i>)
gonjenje za krivično djelo	prosecution of a criminal offence
imati pravo	have the right to, be entitled to
inspekcijsko rješenje	inspection decision
isključiva nadležnost	exclusive jurisdiction
ispravka (zakona)	corrigendum

¹⁰⁷ Iako se kao prevodni ekvivalent za našu riječ akt može koristiti i engleska riječ *enactment*, ne preporučujemo upotrebu tog prevodnog ekvivalenta, jer se on mnogo češće upotrebljava za označavanje samog čina donošenja nekog akta.

isteći	expire
istraga	investigation
izjava	statement
izjaviti/podnijeti/uložiti žalbu	lodge an appeal
izmijeniti (<i>propis</i>)	amend
izreći kaznu	pronounce/impose a sentence/penalty
izuzeće (<i>npr. sudije</i>)	recusal
izuzetno od	by way of exception
izvesti dokaze	present evidence
izvršenje odluke	enforcement of a decision
izvršenje rješenja	enforcement of a decision
zvršilac (<i>krivičnog djela</i>)	perpetrator
izvršni dužnik	judgment debtor
izvršni povjerilac	judgment creditor
izvršni organ	enforcement/executive body
izvršni postupak	enforcement procedure, enforcement proceedings
izvršnost	enforceability
izvršnost rješenja	enforceability of a decision
javna isprava	public document
javno ovlašćenje	public authority, public power
kazna	sanction, punishment, penalty, sentence
Kodeks sudijske etike	Code of Ethics for Judges
Kodeks tužilačke etike	Code of Ethics for Prosecutors
konačno ¹⁰⁸ rješenje	final decision
konačnost	finality
konvencija	convention
krivična odgovornost	criminal liability, criminal responsibility
krivični postupak	criminal procedure, criminal proceedings
krivični sud	criminal court
krivično djelo	crime, criminal offence, offence
krivično pravo	criminal law
materijalne odredbe	substantive provisions
materijalni dokaz	substantive evidence
materijalno pravo	substantive law
matična knjiga/matični registar (rođenih, umrlih, vjenčanih)	register (of births/deaths/ marriages)
međunarodni akt/dokument	international instrument
međunarodni sporazum	international agreement
međunarodni ugovor	(international) treaty
memorandum o razumijevanju	Memorandum of Understanding (MoU)
mišljenje	opinion
mjesna nadležnost	<i>ratione territorii</i> , territorial jurisdiction
mjesno nadležni organi	authorities with territorial jurisdiction
mjesto izvršenja djela	place of perpetration, place of commission
na način kako je propisano zakonom	as provided by, as provided for in/under a law
na osnovu zakona	on the basis of/pursuant to/by virtue of/ under this Law

¹⁰⁸ ! Konačno nije isto što i pravosnažno.

na prijedlog (<i>npr. tužioca</i>)	(up)on motion
na zahtjev	by/on/upon request
načelni pravni stav	legal position of principle
načelno pravno mišljenje	legal opinion of principle
nacrt zakona	draft law
nadležan	competent
nadležni državni organ	competent state authority
nadležni organ uprave	competent administration authority
nadležno ministarstvo	competent ministry
nadležnost	jurisdiction (<i>judiciary</i>); competence (<i>administration</i>)
naknada štete	compensation/compensation for damages
nadzor	supervision
nagrada (<i>za rad</i>)	remuneration
nahođenje (<i>sloboda odluke</i>)	discretion
namještenik suda	court employee
narediti usmenim rješenjem	give a verbal order
nenadležan	lacking competence, lacking jurisdiction
neposredna/posredna diskriminacija	direct/indirect discrimination
ništavo	null and void
ništavost	nullity
notifikacija	notification
novčana kazna	fine
obavezujuće	binding
obavještenje	notification, notice
obim ovlašćenja	scope of authorities, scope of powers
obustava izvršenja	stay of execution, stay of enforcement
ocjena dokaza	assessment of evidence
odlučiti (<i>u sudu</i>)	rule, decide, adjudicate
odreći se svih pravnih lijekova	waive all legal remedies
odredba	provision
odrediti pritvor	order detention
određuje se zakonom	laid down by law
odricanje od žalbe	waiver of appeal
odustajanje od žalbe	withdrawal of appeal
oduzeti ovlašćenje	to revoke authorisation
okrivljeni	accused
okvirni sporazum	framework agreement
opozvati	revoke, impeach, dismiss, recall
opšte odredbe	general provisions
optuženi	accused
optužni predlog	bill of indictment
optužnica	indictment
osim ako je zakonom drugačije određeno	unless otherwise provided by law
oslobađanje (<i>npr. od plaćanja</i>)	exemption
osnovna načela	fundamental principles
osporiti	contest/challenge
osumnjичeni	suspect
ovim zakonom uređuje se	this Law shall regulate

ovlaštenje	authority, power, authorisation
ovlašćeno lice	authorised person
ovlašćeno službeno lice	authorised official
ovlastiti	authorise, empower
pisana izjava	written statement
pisano obavještenje	written notification
po službenoj dužnosti	<i>ex officio</i>
podići optužnicu	bring an indictment
podnijeti zahtjev	submit/file an application/request
podnijeti inicijativu za pokretanje postupka ocjene ustavnosti, podnijeti prijedlog za ocjenu ustavnosti	submit a request for constitutional review
područje primjene	scope of application
podzakonski akti	secondary legislation
pokrenuti postupak	institute/initiate proceedings
pokrenuti postupak ocjene ustavnosti	initiate constitutional review
pokrenuti upravni spor	initiate/institute administrative dispute
poravnanje	settlement
poslovna sposobnost	capacity to exercise rights
poslovnik	rules of procedure
postupak	procedure, proceedings
povjeren (<i>aktom Vlade</i>)	delegated
pravilnik	rulebook
pravna sposobnost	legal capacity
pravne posljedice	legal consequences
pravni lijek	legal remedy
pravni položaj	legal status
pravno dejstvo	legal effect
pravo na žalbu	right of/to appeal
pravo svojine	right of ownership
pravosnažni akt	final and enforceable document
pravosuđe	judiciary
predlog zakona	proposal for a law
predmet (zakona)	subject matter (of a law)
predmet br. ... (<i>npr. sudski</i>)	case No ...
preduzeti radnju	take action
preduzeti mjere	take measures
predvidjeti (<i>zakonom</i>)	provide for, prescribe, stipulate
prekršaj	misdemeanour
prekršajna prijava	misdemeanour charge
prekršajni nalog	misdemeanour warrant
prelazne i završne odredbe	transitional and final provisions
prenijeti (<i>zakonom</i>)	devolve
preporuka	recommendation
presuda	judgment
primjenjuje se	shall apply, applies
prinudna mjera	coercive measure
privatni tužilac	plaintiff
privesti	take into custody, apprehend
privremeno rješenje	interim decision

procesna (ne)sposobnost (stranke)	(in)capacity to sue and be sued
procesna sposobnost (stranke)	capacity to act as a party
procesno pitanje	procedural issue
procesno pravo	procedural law
proglasiti ništavim	declare null and void
protokol	protocol
punomoćnik	proxy/proxy holder/plenipotentiary
registarski broj	registration number
rezolucija	resolution
riješiti (u nekoj stvari)	decide (in a matter)
rješenje	decision
rješenje doneseno po žalbi	decision upon appeal
rješenje suda	ruling
rok	time limit, term, time-frame, time frame, deadline
saglasnost (<i>npr. roditelja</i>)	consent (<i>e.g. of parents</i>)
saglasnost (<i>npr. Vlade</i>)	approval
saobraćajni prekršaj	traffic offence
skraćeni postupak	summary procedure
službena evidencija	official records
„Službeni list Crne Gore“	Official Gazette of Montenegro (OGM)
službeno lice	official
sprovesti/sprovoditi	implement, enforce
sprovedbena mjera	implementing measure
sprovedbeni akt	implementing act
sprovedbena ovlašćenja	implementing powers
sprovedbeno pravilo	implementing rule
statut	statute
statut opštine	municipal charter
statut privrednog društva	Articles of Association
stvarna nadležnost	<i>ratione materiae</i> , subject-matter jurisdiction, <i>in rem</i> jurisdiction
sudska vlast	judicial power, judicial branch of power
sudsko vijeće	chamber
sukob nadležnosti (<i>sudski</i>)	conflict of jurisdiction
svojeručno (s.r.)	manu propria (m.p.)
taksa (sudska, administrativna)	fee (court, administrative)
u daljem tekstu: ...	hereinafter referred to as the "..."
u dobroj vjeri	in good faith, <i>bona fide</i>
u granicama ovlašćenja	within the limits of one's powers, <i>intra vires</i>
u određenom roku	within the specified time limit
u potpunosti poštovati	fully comply with
u skladu sa	in accordance with, in conformity with, in compliance with, pursuant to
u smislu	for the purpose
ukaz	decree
ukinuti rješenje	abolish/revoke a decision
upravni postupak	administrative procedure/proceedings
upravni spor	administrative dispute
upravni akt	administrative act

uslovna osuda	suspended sentence, conditional sentence
uslovni otpust	conditional release, parole, release on parole
ustavna žalba	constitutional complaint
ustavni zakon	constitutional law
ustavnost	constitutionality
uz (prethodnu) saglasnost	subject to (prior) approval/consent by
zabraniti	prohibit
zadržati pravo	reserve a/the right
zakon se primjenjuje	the Law shall apply
Zakonik	Code
zakonitost	legality, lawfulness
zakonski zastupnik	legal representative
zakonsko ovlašćenje	legal authorisation
žalba (u žalbenom sudskom postupku)	appeal
žalbeni postupak	appeal proceedings
žaliti se (protiv)	appeal (against)
zamolnica	letter rogatory
zapisnik (sa sastanka)	minutes
zapisnik (suda ili upravnog organa)	record
zastara	statute of limitations
zastario	barred by limitation

2. TERMINI VEZANI ZA DRŽAVNU UPRAVU CRNE GORE¹⁰⁹

CRNOGORSKI	ENGLESKI
radni odnos	employment relationship/employment
prestanak radnog odnosa	termination of employment
prestanak radnog odnosa po sili zakona	termination of employment by operation of law
rješenje o radnom odnosu	decision on employment
zvanja (npr. viši savjetnik, samostalni namještenik...)	titles/functions
prava, obaveze i dužnosti (državnih službenika)	rights, obligations and duties
zaštita prava	protection of rights
odgovornost	- responsibility (be responsible for something, be in charge of something) - accountability (an obligation or willingness to accept responsibility or to account for one's actions - public officials lacking accountability/be held accountable for the damage) - liability (obligated according to law)
raspoređivanje ¹¹⁰	re-assignment
ocjenjivanje rada	performance appraisal
napredovanje	advancement (in service)
radna sposobnost	working capacity

¹⁰⁹ Zakon o državnoj upravi, Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Uredba o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave.

¹¹⁰ Raspoređivanje državnih službenika i namještenika uvijek se odnosi na raspoređivanje na drugo radno mjesto unutar državne uprave.

stručna sposobnost	professional competence
utvrđivanje radne sposobnosti	assessing work ability
provjera sposobnosti	testing of work ability
stručno usavršavanje	advanced training, professional development
kadar	human resources
upravljanje kadrom	human resource management
državni službenik	civil servant
namještenik	state employee
imenovanje	appointment
postavljenje	appointment
povlašćivati	favour
uskraćivati	disfavour
povreda službene obaveze	misconduct
javni konkurs	open competition
pravo na uvid	right to insight/examine
uvidom u (<i>npr. dokument</i>)	having examined (...)
probni rad	probation/probationary/trial period
ocjena probnog rada	report on probation/probationary/trial period
radno mjesto	job/post/position
upražnjeno radno mjesto	vacant post/vacancy
ministarstvo	ministry
ministar	minister
pomoćnik ministra	assistant minister
sekretar ministarstva	secretary of the ministry
organ uprave	(public) administration body
ukinuti organ	abolish a body
starješina organa uprave	head of (public) administration body
pomoćnik starješine organa uprave	deputy head of (public) administration body
služba	service
starješina službe	head of service
pomoćnik starješine službe	deputy head of service
savjetnik starješine (organa)	adviser to the head (of a body)
inspektor	inspector
glavni inspektor	chief inspector
službeno lice	official, person in official capacity
ovlašćeno službeno lice	authorized official
glavno ovlašćeno službeno lice	chief authorized official
savjetnik	junior adviser
viši savjetnik	adviser
samostalni savjetnik	senior adviser
namještenik	junior state employee
viši namještenik	state employee
samostalni namještenik	senior state employee
službenik	officer, clerk
pretpostavljeni službenik	superior officer
pripravnik	trainee
stručni ispit za rad u državnim organima	civil service exam
posebna zvanja	special titles/functions
platni razred	salary grade
raspoređivanje u platne razrede	assignment to salary grades
zarada	salary
naknada zarade	compensation of salary
druga primanja	other income
godišnji odmor	annual leave
odsustvo	leave of absence

materijalna odgovornost	material liability
disciplinska odgovornost	disciplinary responsibility
disciplinski prekršaj	disciplinary offence
lakši disciplinski prekršaj	minor disciplinary violation
teži disciplinski prekršaj	serious disciplinary violation
disciplinska mjera	disciplinary measure
disciplinski postupak	disciplinary procedure/proceeding
izricanje disciplinske mjere	imposing disciplinary measure
upis disciplinske mjere	registering disciplinary measure (in the records)
brisanje disciplinske mjere	deleting disciplinary measure (from the records)
centralna kadrovska evidencija	central human resources records
privremeno udaljenje sa radnog mjesta (suspenzija)	suspension
paušalna naknada štete	lump sum damages
javna uprava	public administration
državna uprava	state administration
poslovi državne uprave	state administration affairs
organi državne uprave	state administration bodies
fizičko lice	natural person
pravno lice	legal person
upravni nadzor	administrative supervision
unutrašnja politika	internal policy
spoljna politika	foreign policy
politika razvoja	development policy
vođenje politike razvoja	pursuing development policy
normativna djelatnost	legislative activity
propis	regulation/ piece of legislation
zakoni i drugi propisi	legislation
izvršavanje zakona i drugih propisa	enforcement of legislation
upravni postupak	administrative procedure
drugostepeni organ	second-instance body
upravne mjere	administrative measures
upravne radnje	administrative actions
preduzimanje upravnih mjera i upravnih radnji	taking administrative measures and actions
prava i obaveze građana	civil rights and duties
prekršajni postupak	misdeemeanour procedure
pokretanje prekršajnog postupka	initiating/instituting misdeemeanour procedure
javni interes	public interest
stranka	party
inspekcijski nadzor	inspection
ustanova	institution
unutrašnja organizacija i sistematizacija	internal organisation and job descriptions
nomenklatura	nomenclature
utvrditi (akt) (u značenju donijeti)	adopt (act)
resorni ministar	line minister
direktor (npr. agencije)	director (agency)
sekretar (sekretarijata)	secretary
uputstvo za izvršavanje zakona i drugih propisa	instructions for enforcement of legislation
vlada imenuje i razrješava	government shall appoint and remove from office
ostavka	resignation
razrješenje	removal from office
prestanak mandata	termination of office
administrativno – tehnički poslovi	administrative and technical affairs

pomoćni poslovi	auxiliary tasks
sjedište	registered office
podnosilac pritužbe	complainant
pritužba	complaint
knjiga za pritužbe	complaint book
sandučić za pritužbe	complaint box
podnošenje pritužbe	filing/lodging a complaint
prostorije	premises
službene prostorije	official premises
poništiti propis	annul
ukinuti rješenje	revoke a decision
zakonitost	legality
djelotvornost	effectiveness
djelokrug rada	scope of work
upravni spor	administrative dispute
interpelacija	interpellation
državna tajna	state secret
vojna tajna	military secret
službena tajna	official secret
javna ustanova	public institution
ocjena ustavnosti i zakonitosti	review of constitutionality and legality
povjeriti poslove	delegate affairs
upozorenje	warning
djelatnosti	activities
redovne djelatnosti	regular/ordinary activities
upravne stvari	administrative matters
izuzeće i sukob nadležnosti u upravnim stvarima	exemption and conflict of competences in administrative matters
praćenje ostvarivanja prava, obaveza ili pravnih interesa	monitoring exercise of rights, fulfillment of obligations and achievement of legal interests
postupak pred organima državne uprave	proceedings before state administration bodies
obrazac koji se koristi za automatsku obradu podataka	automatic data processing form
isprava	document
usvojiti zahtjev	adopt a request
odbiti zahtjev	reject a request
odbaciti zahtjev	dismiss a request
rješavanje povodom uloženi pravnih sredstava	decision on legal remedies

2.1. TERMINI VEZANI ZA LOKALNU SAMOUPRAVU

CRNOGORSKI	ENGLESKI
lokalna samouprava	local self-government, local government
opština	municipality
grad	town
Glavni grad	Capital
Prijestonica	Historic Royal Capital
gradska opština	town municipality
mjesna zajednica	municipal district
skupština opštine	municipal assembly
statut opštine	municipal charter
opštinski propisi	municipal regulations
odbornik	member of municipal assembly

predsjednik opštine	president of municipality
gradonačelnik	mayor
glavni administrator	chief administrator
lokalna uprava (<i>organi</i>)	local administration
poslovi iz izvorne nadležnosti	reserved affairs
poslovi iz povjerene nadležnosti	delegated affairs
funkcioneri opštine	municipal officials
lokalni službenici i namještenici	local civil servants and employees

3. INSTITUCIJE CRNE GORE

INSTITUCIJE VLADE CRNE GORE - ORGANI DRŽAVNE UPRAVE	
VLADA	GOVERNMENT
Vlada Crne Gore	Government of Montenegro
Predsjednik Vlade Crne Gore	Prime Minister of Montenegro
Potpredsjednik Vlade Crne Gore	Deputy Prime Minister of Montenegro
Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	Secretariat-General of the Government of Montenegro
MINISTARSTVA	MINISTRIES
Ministarstvo dijaspore	Ministry of Diaspora Affairs
Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Ministry of Ecology, Sustainable Development and Northern Region Development
Ministarstvo ekonomskog razvoja	Ministry of Economic Development
Ministarstvo energetike i rudarstva	Ministry of Energy and Mining
Ministarstvo evropskih poslova	Ministry of European Affairs
Ministarstvo finansija	Ministry of Finance
Ministarstvo javne uprave	Ministry of Public Administration
Ministarstvo javnih radova	Ministry of Public Works
Ministarstvo kulture i medija	Ministry of Culture and Media
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	Ministry of Human and Minority Rights
Ministarstvo odbrane	Ministry of Defence
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management
Ministarstvo pomorstva	Ministry of Maritime Affairs
Ministarstvo pravde	Ministry of Justice
Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	Ministry of Spatial Planning, Urban Planning and State Property
Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	Ministry of Education, Science and Innovation
Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga	Ministry of Labour, Employment and Social Dialogue
Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama	Ministry of Regional and Investment Development and Cooperation with Non-Governmental Organisations
Ministarstvo saobraćaja	Ministry of Transport
Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije	Ministry of Social Welfare, Family Care and Demography
Ministarstvo sporta i mladih	Ministry of Sports and Youth
Ministarstvo turizma	Ministry of Tourism
Ministarstvo unutrašnjih poslova	Ministry of Internal Affairs
Ministarstvo vanjskih poslova	Ministry of Foreign Affairs

Ministarstvo zdravlja	Ministry of Health
Ministar bez portfelja	Minister without Portfolio
SEKRETARIJATI	SECRETARIATS
Sekretarijat za zakonodavstvo	Secretariat for Legislation
UPRAVE	ADMINISTRATIONS
Poreska uprava	Tax Administration
Uprava carina	Customs Administration
Uprava policije	Police Administration
Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama	Administration for Maritime Safety and Port Management
Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	Administration for Food Safety, Veterinary and Phytosanitary Affairs
Uprava za državnu imovinu	State Property Administration
Uprava za gazdovanje šumama i lovištima Crne Gore	Administration for Management of Forests and Hunting Grounds
Uprava za igre na sreću	Administration for Games of Chance
Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	Administration for Enforcement of Criminal Sanctions
Uprava za ljudske resurse	Human Resources Administration
Uprava za nekretnine	Real Estate Administration
Uprava za saobraćaj	Transport Administration
Uprava za statistiku	Statistics Administration
Uprava za ugljovodonike	Hydrocarbons Administration
Uprava za vode	Water Administration
Uprava za zaštitu kulturnih dobara	Administration for Protection of Cultural Property
Uprava za željeznice	Railways Administration
ZAVODI	OFFICES
Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	Hydrometeorology and Seismology Office
Zavod za metrologiju	Metrology Office
Zavod za školstvo	Education Office
Zavod za socijalnu i dječju zaštitu	Social and Child Protection Office
Zavod za zapošljavanje Crne Gore	Employment Office of Montenegro
DIREKCIJE	DIRECTORATES
Direkcija za zaštitu tajnih podataka	Directorate for Protection of Classified Information
AGENCIJE	AGENCIES
Agencija za nacionalnu bezbjednost	National Security Agency
Agencija za zaštitu životne sredine	Environmental Protection Agency
Agencija za civilno vazduhoplovstvo	Civil Aviation Agency
Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost	Agency for Electronic Communications and Postal Services
Agencija za audiovizuelne medijske usluge	Agency for Audiovisual Media Services
Agencija za zaštitu konkurencije	Agency for Protection of Competition
Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	Agency for Personal Data Protection and Free Access to Information

Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja	Agency for Quality Control and Quality Assurance in Higher Education
Agencija za mirno rješavanje radnih sporova	Agency for Amicable Settlement of Labour Disputes
Agencija za nadzor osiguranja	Insurance Supervision Agency
Agencija za investicije Crne Gore	Montenegrin Investment Agency
Agencija za sprečavanje korupcije	Agency for Prevention of Corruption
Regulatorna agencija za energetiku	Energy Regulatory Agency
OSTALI ORGANI UPRAVE	
Centar za stručno obrazovanje	Vocational Education Centre
Tim za odaziv na incidentne situacije kod računarskih sistema (CIRT)	Computer Incident Response Team (CIRT)
Kancelarija Zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava	Office of Representative of Montenegro before the European Court of Human Rights
Komisija za žalbe	Appeals Commission
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - IPARD program	Ministry of Agriculture and Rural Development - IPARD Programme
Nacionalna komisija za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova, vanrednih događaja koji ugrožavaju bezbjednost željezničkog saobraćaja i pomorskih nezgoda i nesreća	National Commission for Investigation of accident and serious incidents of aircraft, extraordinary events endangering safety of railway traffic and maritime incidents and accidents
Nacionalni operativni tim za suzbijanje nasilnog ekstremizma, terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma	National Operational Team for suppression of violent extremism, terrorism, money laundering and terrorist financing
Uprava policije - Sektor za finansijsko-obavještajne poslove	Police Administration - Department for Financial Intelligence Affairs
INSTITUCIJE VAN DRŽAVNE UPRAVE	
Advokatska komora Crne Gore	Bar Association of Montenegro
Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost	Agency for Electronic Communications and Postal Services
Institut za lijekove i medicinska sredstva	Institute for Medicines and Medical Devices
Agencija za nacionalnu bezbjednost Crne Gore	National Security Agency of Montenegro
Agencija za nadzor osiguranja	Insurance Supervision Agency
Agencije za audiovizuelne medijske usluge	Agency for Audiovisual Media Services
Akreditaciono tijelo Crne Gore	Accreditation Body of Montenegro
Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	Agency for Personal Data Protection and Free Access to Information
Centralna banka Crne Gore	Central Bank of Montenegro
Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	Center for Training in the Judiciary and State Prosecution
Centar za ekotoksikološka ispitivanja	Centre for Ecotoxicological Research
Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore	Montenegrin Centre for Preservation and Development of Minority Cultures
Centar za iseljenike	Diaspora Centre

Centar za alternativno rješavanje sporova	Centre for Alternative Dispute Resolution
Centar za stručno obrazovanje	Vocational Education Centre
Državna revizorska institucija	State Audit Institution
Državni arhiv	State Archives
Socijalni savjet Crne Gore	Social Council of Montenegro
Farmaceutska komora Crne Gore	Chamber of Pharmacists of Montenegro
Fond za obeštećenje	Compensation Fund
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore	Pension and Disability Insurance Fund of Montenegro
Fond rada	Labour Fund
Fond za zaštitu depozita	Deposit Insurance Fund
Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava	Fund for Protection and Exercise of Minority Rights
Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	Health Insurance Fund of Montenegro
Fond za ubrzani razvoj Crne Gore	Montenegro SDG Acceleration Fund
Ispitni centar	Examination Centre
Institut za javno zdravlje Crne Gore	Public Health Institute of Montenegro
Inženjerska komora Crna Gore	Chamber of Engineers of Montenegro
Institut za standardizaciju Crne Gore	Institute for Standardization of Montenegro
Komisija za tražište kapitala	Capital Market Commission
Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki	Commission for Protection of Rights in Public Procurement Procedures
Komisija za koncesije Crne Gore	Montenegrin Commission for Concessions
Ljekarska komora Crne Gore	Chamber of Physicians of Montenegro
Agencija za investicije	Investment Agency
Nacionalna turistička organizacija	National Tourism Organisation
Privredna komora Crne Gore	Chamber of Commerce of Montenegro
Savjet za odbranu i bezbjednost	Defence and Security Council
Nacionalnog savjeta za obrazovanje	National Council for Education
Savjet za visoko obrazovanje	Higher Education Council
Savjet za privatizaciju kapitalne projekte	Privatisation and Capital Projects Council
Veterinarska komora Crne Gore	Veterinary Chamber of Montenegro
Unija poslodavaca Crne Gore	Union of Employers of Montenegro
Zavod za transfuziju krvi Crne Gore	Blood Transfusion Institute of Montenegro
PRAVOSUDNI ORGANI I INSTITUCIJE	
Ustavni sud Crne Gore	Constitutional Court of Montenegro
Vrhovni sud Crne Gore	Supreme Court of Montenegro
Upravni sud Crne Gore	Administrative Court of Montenegro
Apelacioni sud Crne Gore	Appellate Court of Montenegro
privredni sud	Commercial Court

osnovni sud	Basic Court
Osnovni sud u Podgorici	Basic Court in Podgorica
viši sud	High Court
Sudski savjet	Judicial Council
Tužilački savjet	Prosecutorial Council
državno tužilaštvo	Public Prosecution Office
Vrhovno državno tužilaštvo	Supreme Public Prosecutor's Office
više državno tužilaštvo	High Public Prosecutor's Office
osnovno državno tužilaštvo	Basic Public Prosecutor's Office
Vrhovni državni tužilac	Supreme Public Prosecutor
viši državni tužilac	High Public Prosecutor
osnovni državni tužilac	Basic Public Prosecutor
zamjenik državnog tužioca	Deputy Public Prosecutor
Opšta sjednica Vrhovnog suda	Supreme Court Bench
Disciplinsko vijeće Tužilačkog savjeta	Disciplinary Committee of the Prosecutorial Council

4. NAZIVI OSNOVNIH DOKUMENATA EVROPSKE UNIJE

ENGLESKI	CRNOGORSKI
Treaty establishing the European Community of Coal and Steel (ECSC Treaty)	Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za ugalj i čelik (Ugovor o EZUČ)
Treaty of Paris	Pariski ugovor
Treaty establishing the European Community (EC Treaty)	Ugovor o osnivanju Evropske zajednice (Ugovor o EZ)
Treaty establishing the European Economic Community (EEC Treaty)	Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice (Ugovor o EEZ)
Treaty establishing the European Atomic Energy Community (EAEC Treaty, Euratom Treaty)	Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju (Ugovor o EZAE, Ugovor o Euratomu)
Treaty on European Union (EU Treaty, TEU)	Ugovor o Evropskoj uniji (Ugovor o EU, UEU)
Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU)	Ugovor o funkcionisanju Evropske unije (UFEU)
Lisbon Treaty / Treaty of Lisbon	Lisabonski ugovor / Ugovor iz Lisabona
Charter of Fundamental Rights of the European Union	Povelja o osnovnim pravima Evropske unije
Treaties of Rome	Rimski ugovori
Treaties establishing the European Communities	Ugovori o osnivanju Evropskih zajednica
Maastricht Treaty / Treaty of Maastricht	Ugovor iz Maastrichta
Amsterdam Treaty / Treaty of Amsterdam	Ugovor iz Amsterdama
Treaty of Nice	Ugovor iz Nice
Single European Act (SEA)	Jedinstveni evropski akt (JEA)
Treaty between the AAA (Member States of the European Union) and the BBB concerning the accession of the BBB to the European Union (to the European Economic Community and the European Atomic Energy Community)	Ugovor između AAA (država članica Evropske unije) i BBB o pristupanju BBB Evropskoj uniji (Evropskoj ekonomskoj zajednici i Evropskoj zajednici za atomsku energiju)
Treaty concerning the accession of the BBB to the European Union	Ugovor o pristupanju BBB Evropskoj uniji
Treaty of Accession from 19../20.. 19../20.. Accession Treaty	Ugovor o pristupanju iz 19../20..
Treaty of Accession of BBB	Ugovor o pristupanju BBB

Act concerning the conditions of the accession of the BBB and the adjustment to the Treaties (on which the European Union is founded)	Akt o uslovima pristupanja BBB i prilagođavanja ugovorima (na kojima se zasniva Evropska unija)
Act concerning the conditions of accession and the adjustments to the Treaties	Akt o uslovima pristupanja i prilagođavanja ugovorima
Act of Accession from 19..	Akt o pristupanju iz 19..
Act of Accession of BBB	Akt o pristupanju BBB
Protocol on the Statute of the European System of Central Banks and of the European Central Bank	Protokol o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke
Statute of the European System of Central Banks and of the European Central Bank	Statut Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke
Protocol on the Statute of the Court of Justice of the European Communities	Protokol o Statutu Suda pravde Evropskih zajednica
European agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the XXX, of the other part	Evropski sporazum o pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i XXX, s druge strane
Fourth ACP-CE Convention of Lomé	Četvrta konvencija iz Lomea između AKP i EZ

NAZIVI PUBLIKACIJA EVROPSKE UNIJE

Official Journal of the European Communities (OJ)	Službeni list Evropskih zajednica (SL)
Official Journal of the European Union (OJ)	Službeni list Evropske unije (SL)
European Court Reports (ECR)	Zbirka sudskih odluka (ZSO)

5. DECENTRALIZOVANE AGENCIJE I SLUŽBE EVROPSKE UNIJE

1.	Agency for Support for BEREC (the BEREC Office)	Agencija za podršku BEREC-u (Služba za BEREC)
2.	Authority for European Political Parties and European Political Foundations	Organ za evropske političke partije i evropske političke fondacije
3.	Community Plant Variety Office (CPVO)	Služba Zajednice za biljne sorte (SZBS)
4.	European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA*)	Evropska agencija za zaštitu i zdravlje na radu (EU-OSHA*)
5.	European Banking Authority (EBA)	Evropski organ za bankarstvo (EOB)
6.	European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER*)	Agencija Evropske unije za saradnju energetske regulatora (ACER*)
7.	European Border and Coast Guard Agency (Frontex*)	Evropska agencija za graničnu i obalnu stražu (Frontex*)

* Akronim isti na svim službenim jezicima

8.	European Cybersecurity Industrial, Technology and Research Competence Centre	Evropski industrijski, tehnološki i istraživački stručni centar za sajber bezbjednost
9.	European Public Prosecutor's Office (EPPO)	Evropsko javno tužilaštvo (EJT)
10.	European Labour Authority (ELA)	Evropski organ za rad (EOR)
11.	Education, Audiovisual and Culture Executive Agency	Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizuelnu oblast i kulturu
12.	European Education and Culture Executive Agency (EACEA*)	Evropska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu (EACEA*)
13.	Euratom Supply Agency	Agencija za snabdijevanje Euratoma
14.	European Union Agency for Criminal Justice Cooperation (Eurojust)	Agencija Evropske unije za saradnju u oblasti krivičnog pravosuđa (Eurojust)
15.	European Union Agency for Cybersecurity (ENISA)	Agencija Evropske unije za kiberbezbjednost (ENISA)
16.	European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol)	Agencija Evropske unije za saradnju organa za sprovođenje zakona (Europol)
17.	European Union Agency for Law Enforcement Training (CEPOL)	Agencija Evropske unije za osposobljavanje u oblasti sprovođenja zakona (CEPOL)
18.	European Union Agency for Railways (ERA)	Agencija Evropske unije za željeznice (ERA)
19.	European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems in the Area of Freedom, Security and Justice (eu-LISA*)	Agencija Evropske unije za operativno upravljanje velikim informacionim sistemima u oblasti slobode, bezbjednosti i pravde (eu-LISA*)
20.	European Union Agency for the Space Programme (EUSPA)	Agencija Evropske unije za svemirski program (AEUSP)
21.	European School of Administration (EUSA*)	Evropska škola za upravu (EUSA*)
22.	European Agency for Reconstruction (EAR)	Evropska agencija za rekonstrukciju (EAR)
23.	European Securities and Markets Authority (ESMA)	Evropski organ za hartije od vrijednosti i tržišta kapitala (EOHVTK)
24.	European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union (Frontex)	Evropska agencija za upravljanje operativnom saradnjom na vanjskim granicama država članica Evropske unije (Fronteks)
25.	European Asylum Support Office	Evropska kancelarija podrške za azil
26.	European Union Agency for Asylum (EUAA)	Agencija Evropske unije za azil (AEUA)
27.	European Union Aviation Safety Agency (EASA)	Agencija Evropske unije za sigurnost vazdušnog saobraćaja (EASA)
28.	European Union Intellectual Property Office (EUIPO)	Služba Evropske unije za intelektualnu svojinu (SEUIS)
29.	European Central Bank (ECB)	Evropska centralna banka (ECB)
30.	European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC*)	Evropski centar za prevenciju i kontrolu bolesti (ECDC*)
31.	European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop*)	Evropski centar za razvoj stručnog osposobljavanja (Cedefop*)
32.	European Chemicals Agency (ECHA*)	Evropska agencija za hemikalije (ECHA*)
33.	European Data Protection Supervisor (EDPS)	Evropski nadzorni organ za zaštitu podataka (ENOZP)
	European Defence Agency (EDA)	Evropska agencija za odbranu (EAO)
34.	European Environment Agency (EEA)	Evropska agencija za životnu sredinu (EAŽS)
35.	European External Action Service (EEAS)	Evropska služba za vanjsko djelovanje (ESVD)
36.	European Fisheries Control Agency (EFCA)	Evropska agencija za kontrolu ribarstva (EAKR)
37.	European Food Safety Authority (EFSA*)	Evropska agencija za bezbjednost hrane (EFSA*)
38.	European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound*)	Evropska fondacija za poboljšanje životnih i radnih uslova (Eurofound*)

39.	European GNSS Agency	Evropska agencija za globalne navigacione satelitske sisteme
40.	European Institute for Gender Equality (EIGE*)	Evropski institut za rodnu ravnopravnost (EIGE*)
41.	European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA)	Evropski organ za osiguranje i strukovne penzije (EIOPA)
42.	European Institute of Innovation and Technology (EIT*)	Evropski institut za inovacije i tehnologiju (EIT*)
43.	European Investment Bank (EIB*)	Evropska investiciona banka (EIB*)
44.	European Investment Fund (EIF*)	Evropski investicioni fond (EIF*)
45.	European Maritime Safety Agency (EMSA)	Evropska agencija za pomorsku sigurnost (EAPS)
46.	European Medicines Agency (EMA*)	Evropska agencija za lijekove (EMA*)
47.	European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA)	Evropski centar za praćenje droga i zavisnosti od droga (ECPDZD)
48.	European Network and Information Security Agency	Evropska agencija za bezbjednost mreža i informacija
49.	European Ombudsman	Evropski zaštitnik ljudskih prava i sloboda
50.	European Personnel Selection Office (EPSO*)	Evropska kancelarija za izbor osoblja (EPSO*)
51.	European Police College	Evropska policijska akademija
52.	European Police Office	Evropska policijska kancelarija
53.	European Railway Agency	Evropska agencija za željeznice
54.	European Research Council Executive Agency (ERCEA*)	Izvršna agencija Evropskog istraživačkog savjeta (ERCEA*)
55.	European Training Foundation (ETF)	Evropska fondacija za osposobljavanje (ETF)
56.	European Union Agency for Fundamental Rights (FRA*)	Agencija Evropske unije za osnovna prava (FRA*)
57.	European Union Institute for Security Studies (EUISS)	Institut Evropske unije za bezbjednosne studije (IEUBS)
58.	European Union Satellite Centre (Satcen)	Satelitski centar Evropske unije (Satcen)
59.	Executive Agency for Competitiveness and Innovation	Izvršna agencija za konkurentnost i inovacije
60.	Executive Agency for Health and Consumers	Izvršna agencija za zdravlje i potrošače
61.	High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy	visoki/a predstavnik/ca Unije za zajedničku vanjsku i bezbjednosnu politiku
62.	Office for Harmonisation in the Internal Market (Trade Marks and Designs)	Kancelarija za usklađivanje na unutrašnjem tržištu (žigovi i dizajni)
63.	Publications Office of the European Union (formerly: Office for Official Publications of the European Communities)	Služba za publikacije Evropske unije (ranije: Služba za zvanične publikacije Evropskih zajednica)
64.	Research Executive Agency (REA*)	Izvršna agencija za istraživanja (REA*)
65.	Trans-European Transport Network Executive Agency	Izvršna agencija za transevropske saobraćajne mreže
66.	Translation Centre for the Bodies of the European Union (CdT)	Prevodilački centar za organe Evropske unije (CdT)
67.	Single Resolution Board (SRB)	Jedinstveni sanacioni odbor (JSO)

NAČELA PRAVA EVROPSKE UNIJE

principle of autonomy	principe d'autonomie	načelo autonomije
principle of democracy	principe de la démocratie	načelo demokratije
principle of equal dignity of and respect for all cultures	principe de l'égalité de dignité et du respect de toutes les cultures	načelo jednakog dostojanstva i poštovanja svih kultura
principle of equal treatment	principe de l'égalité de traitement	načelo jednakog tretmana
principle of equality	principe d'égalité	načelo ravnopravnosti
principle of legality	principe de légalité	načelo zakonitosti
principle of liberty	principe de la liberté	načelo slobode
principle of multilingualism	principe du multilinguisme	načelo višejezičnosti
principle of nondiscrimination	principe de nondiscrimination	načelo zabrane diskriminacije
principle of proportionality	principe de proportionnalité	načelo proporcionalnosti
principle of reciprocity	principe de réciprocité	načelo reciprociteta
principle of respect for human rights and fundamental freedoms	principe du respect des droits de l'homme et des libertés fondamentales	načelo poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda
principle of subsidiarity	principe de subsidiarité	načelo supsidijarnosti
principle of the primacy of the law of the European Union (principle of the primacy of Community law)	principe de la primauté du droit de l'Union européenne (principe de la primauté du droit communautaire)	načelo primata prava Evropske unije (načelo primata prava Zajednice)
principle of the rule of law	principe de l'État de droit	načelo vladavine prava